

**TC.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**e-OKUL SİSTEMİ UYGULAMASI HAKKINDA
OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

Hatice İBİL

**İZMİR
2012**

**TC.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**e-OKUL SİSTEMİ UYGULAMASI HAKKINDA
OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ**

Hatice İBİL

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAVUZ

**İZMİR
2012**

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “e-Okul Sistemi Uygulaması Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri” adlı araştırmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/05/2012

Hatice İBİL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAVUZ
Üye : Yrd. Doç. Dr. Necla FIRAT
Üye : Yrd. Doç. Dr. Nurettin ÇİMEN

Onay
Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

26/06/2012

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	437273
Yazar Adı / Soyadı	Hatice İBİL
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 41116373534
Telefon / Cep Telefonu	
e-Posta	hato79@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	e-Okul Sistemi Uygulaması Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri
Tezin Tercümesi	Opinions Of School Administrators About The Application Of e-Okul System
Konu Başlıkları	Eğitim ve Öğretim
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Eğitim Bilimleri Bölümü
Anabilim Dalı	Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	192
Tez Danışmanları	Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAVUZ
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	e-okul=e-school e-devlet=e-government okul yöneticileri=school administrators
Yayımlama İzni	☐ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☒ Ertelenmesini istiyorum [2 Yıl]

b. Tezimin Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından çoğaltılması veya yayımının 16.07.2014 tarihine kadar ertelenmesini talep ediyorum. Bu tarihten sonra tezimin, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezime ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

NOT: (Ertelme süresi formun imzalandığı tarihten itibaren en fazla 3 (üç) yıldır.)

16.07.2012
İmza:.....

ÖNSÖZ

Yüksek Lisans öğrenimim süresince gelişimime katkısı olan başta Danışman Hocam Yrd. Doç Dr. Yaşar Yavuz olmak üzere bölümdeki hocalarıma, eğitim ve araştırma sürecinde her zaman yanımda olan akıl hocam Mahmut Yeşil'e, derslere devam edebilmem için desteklerini esirgemeyen Fatma Özgen ve diğer mesai arkadaşlarımla yöneticilerime, başarı konusunda bana olan inançlarını ve desteklerini hiç esirgemeyen anneme, babama, kardeşime ve eşine, sevgi pınarım yeğenim Atahan'a, ayrıca çalışmalarımda emeği geçen tüm arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Buca, Mayıs 2012

Hatice İbil

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
ÖZET	xiii
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.1.1. Eğitim, Yönetim, Eğitim Yönetimi Ve Okul Yönetimi	2
1.1.1.1. Eğitim.....	2
1.1.1.2. Yönetim.....	2
1.1.1.3. Eğitim Yönetimi.....	3
1.1.1.4. Okul Yönetimi	4
1.1.1.4.1. Merkezden Yönetim.....	5
1.1.1.4.2. Yerinden Yönetim.....	7
1.1.2. Türkiye Eğitim Sistemi	10
1.1.2.1. Merkez Teşkilatı	11
1.1.2.2. Taşra Teşkilatı.....	11
1.1.2.3. Yurtdışı Teşkilatı.....	12
1.1.2.4. Çalışma grupları.....	12
1.1.2.5. Eğitim Kurumları	13
1.1.2.6. Okul Yöneticileri.....	13
1.1.2.6.1. Okul Müdürü.....	14
1.1.2.6.2. Müdür Başyardımcısı.....	14
1.1.2.6.3. Müdür Yardımcısı.....	14
1.1.2.6.4. Müdür Yetkili Öğretmen.....	15
1.1.2.7. Yetki.....	15
1.1.2.8. Görev.....	17
1.1.2.9. Sorumluluk.....	17
1.1.2.10. Görev-Yetki ve Sorumluluk arasındaki İlişki	18
1.1.2.11. Personel İşleri.....	20
1.1.2.12. Öğrenci İşleri	20

1.1.2.13.	Eğitim – Öğretim İşleri	21
1.1.2.14.	Yönetim İşleri	22
1.1.3.	Okul Yönetiminde İnternet Ve Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı	23
1.1.3.1.	İnternet	23
1.1.4.	e-Devlet ve Uygulamaları	28
1.1.4.1.	e-Devlet.....	28
1.1.4.2.	Dünyadaki e-Devlet Uygulamaları	29
1.1.4.2.1.	Amerika Birleşik Devletleri (ABD)	29
1.1.4.2.2.	Kanada	30
1.1.4.2.3.	Singapur	30
1.1.4.2.4.	İngiltere	31
1.1.4.2.5.	Danimarka.....	31
1.1.4.2.6.	Fransa	32
1.1.4.2.7.	İrlanda	32
1.1.4.2.8.	Japonya.....	32
1.1.4.2.9.	Malezya.....	33
1.1.4.2.10.	Meksika.....	33
1.1.4.2.11.	e-Avrupa.....	34
1.1.5.	Türkiye’deki e-Devlet Uygulamaları ve e-Dönüşüm Türkiye Projesi	35
1.1.6.	Milli Eğitim Bakanlığı’nın e-Devlet Uygulamaları	37
1.1.7.	e-Okul Sistemi	44
1.1.7.1.	e-Okul Sistemi Kullanıcıları	46
1.1.7.2.	e-Okul Sistemi Modülleri ve Kullanımı.....	48
1.1.7.3.	Genel Bilgiler.....	49
1.1.7.4.	e-Okul İlköğretim Modülleri.....	55
1.1.7.4.1.	İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü.....	55
1.1.7.4.2.	İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü	59
1.1.7.5.	e-Okul Ortaöğretim Modülleri	61
1.1.7.5.1.	e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülü	62
1.1.7.5.2.	Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü	65
1.1.7.5.3.	Sınav İşlemleri Modülü.....	67
1.1.7.5.4.	Yönetici İşlemleri Modülü	68
1.1.7.6.	Kullanıcı Güvenlik Açıklamaları	70

1.1.7.7.	Rapor Listesi	71
1.1.7.8.	Kullanıcı Kılavuzu	72
1.1.7.9.	e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi.....	73
1.2.	Araştırmanın Amacı ve Önemi	79
1.3.	Problem Cümlesi.....	80
1.4.	Alt Problemler.....	80
1.5.	Sayıtlılar	81
1.6.	Sınırlılıklar	81
1.7.	Tanımlar	82
1.8.	Kısaltmalar	82
BÖLÜM II		84
2.	İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	84
2.1.	Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar	84
2.2.	Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar.....	95
BÖLÜM III		101
3.	YÖNTEM	101
3.1.	Araştırma Modeli	101
3.2.	Evren ve Örneklem	101
3.3.	Veri Toplama Aracı	110
3.3.1.	e-Okul Sistemine İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri Ölçeği.....	111
3.4.	Verilerin Toplanması ve Çözümleme Teknikleri.....	117
BÖLÜM IV		118
4.	BULGULAR VE YORUM.....	118
4.1.	Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	118
4.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	124
4.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	127
4.4.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	129
4.5.	Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	132
4.6.	Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	134
4.7.	Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	137
4.8.	Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	139
4.9.	Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	140
4.10.	Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	142

4.11.	On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	146
4.12.	On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	148
V. BÖLÜM		155
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER	155
5.1.	Sonuç.....	155
5.2.	Öneriler	159
5.2.1.	Uygulayıcılar İçin Öneriler	159
5.2.2.	Araştırmacılar İçin Öneriler	160
KAYNAKÇA.....		161
EKLER.....		170

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı.....	11
Tablo 2: Yetkinin Türleri ve Kaynakları.....	16
Tablo 3: Araştırmanın Evren ve Örneklem İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı	102
Tablo 4: Araştırmanın Örneklem Dağılımı	103
Tablo 5: Örneklem Grubunun İlçelere Göre Dağılımı	104
Tablo 6: Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	104
Tablo 7: Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı.....	105
Tablo 8: Örneklem Grubunun Görevlerine Göre Dağılımı.....	105
Tablo 9: Örneklem Grubunun Görev Yerlerine Göre Dağılımı.....	106
Tablo 10: Örneklem Grubunun Kıdemlerine Göre Dağılımı	106
Tablo 11: Örneklem Grubunun Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	107
Tablo 12: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Düzeyine Göre Dağılımı	107
Tablo 13: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Eğitim Şekline Göre Dağılımı	108
Tablo 14: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Sınıf Sayısına Göre Dağılımı	108
Tablo 15: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	109
Tablo 16: Örneklem Grubunun Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı	109
Tablo 17: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı.....	110
Tablo 18: Ölçeğin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları	112
Tablo 19: Ölçeğin Uygulanan İş ve İşlemler Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları.....	114
Tablo 20: Ölçeğin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları.....	116

Tablo 21: Okul Yöneticilerinin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	
Boyutuna Yönelik Görüşleri	119
Tablo 22: Okul Yöneticilerinin Uygulanan İş ve İşlemler Boyutuna Yönelik	
Görüşleri	121
Tablo 23: Okul Yöneticilerinin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı Boyutuna	
Yönelik Görüşleri.....	123
Tablo 24: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı.....	125
Tablo 25: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Sonuçları	126
Tablo 26: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Hakkındaki Görüşlerinin	
Cinsiyete Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları	127
Tablo 27: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Görevlerine Göre Dağılımı	129
Tablo 28: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Görevlerine Göre ANOVA Sonuçları	130
Tablo 29: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan	
Sıkıntılar İle Uygulanan İş ve İşlemler Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerinin	
Görevlerine Göre Scheffe Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları.....	131
Tablo 30: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Görev Yerlerine Göre Dağılımı ve t-Testi Sonuçları	132
Tablo 31: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Dağılımı	135
Tablo 32: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Kıdemlerine Göre ANOVA Sonuçları.....	136
Tablo 33: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı.....	137
Tablo 34: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin	
Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları	138
Tablo 35: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Hakkındaki Görüşlerinin Okul	
Düzeyine Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları	139

Tablo 36: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Eğitim Şekline Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları.....	141
Tablo 37: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okuldaki Sınıf Sayısına Göre Dağılımı	142
Tablo 38: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okuldaki Sınıf Sayısına Göre ANOVA Sonuçları.....	143
Tablo 39: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı	144
Tablo 40: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Öğrenci Sayısına Göre ANOVA Sonuçları	145
Tablo 41: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı	146
Tablo 42: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları.....	147
Tablo 43: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı	148
Tablo 44: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları	149
Tablo 45: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemine İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Scheffe Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları	150

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: MEBBİS Modülleri.....	39
Şekil 2: e-Okul Sistemi Modülleri	48
Şekil 3: Milli Eğitim Bakanlığı Ana sayfası	50
Şekil 4: e-Okul Kullanıcı Girişi Ekranı.....	50
Şekil 5: e-Okul Ana Sayfası.....	51
Şekil 6: Şifre Değişikliği Ekranı	52
Şekil 7: Araç Çubuğu (Toolbar) Özellikleri.....	53
Şekil 8: e-Okul İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü	55
Şekil 9: e-Okul İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü.....	60
Şekil 10: e-Okul Ortaöğretim Modülleri.....	61
Şekil 11: e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülü.....	62
Şekil 12: e-Okul Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü	66
Şekil 13: Sınav İşlemleri Modülü	67
Şekil 14: e-Okul Ekran Raporları Listesi	68
Şekil 15: Yönetici İşlemleri Modülü Notlar ve Duyurular Ekranı.....	69
Şekil 16: Yönetim İşlemleri Modülü Kullanıcı İşlemleri Menüsü.....	70
Şekil 17: Kullanıcı Güvenlik Bilgileri	71
Şekil 18: e-Okul Rapor Listesi Ekranı	72
Şekil 19: e-Okul Kullanım Kılavuzu.....	73
Şekil 20: Milli Eğitim Bakanlığı Ana sayfası	74
Şekil 21: Veli Bilgilendirme Sistemi Giriş ve Yardım Ekranı.....	75
Şekil 22: e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Kullanıcı Girişi	76
Şekil 23: e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Modülleri	77

ÖZET

Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanmakta olan e-Okul Projesi kapsamında kullanıma açılan e-Okul Sistemi hakkında okul yöneticilerinin görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Okul yöneticilerinin yetki ve sorumlulukları çerçevesinde, okullardaki görevlerini gerçekleştirirken e-Okul Sisteminden ne ölçüde yararlandıkları; sistemin sağladığı yararların ve kullanımından kaynaklanan sıkıntıların olup olmadığı; merkezden ve yerinden yönetim biçimlerinden yola çıkarak, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okulların yöneticilerinin, merkezi bir sistem olan e-Okul uygulanmasına ilişkin düşüncelerinin neler olduğunun saptanmasına çalışılmıştır.

Araştırmada, 2011-2012 eğitim öğretim yılında, İzmir İli sınırları içinde yer alan Balçova, Çiğli, Selçuk, Buca, Menemen ve Torbalı ilçelerinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında (215) görev yapan okul yöneticileri (668) örneklem olarak alınmıştır. Örneklem alınırken Tabakalı Örnekleme Yöntemi kullanılmıştır. Gelişmişlik düzeylerine göre tabakalarda yer alan ilçeler ve yönetici sayıları belirlendikten sonra Basit Tesadüfi Örnekleme Yöntemi ile örneklemi oluşturan ilçeler seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak “e-Okul Sistemi Uygulaması Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma süreci sonunda elde edilen sonuçlara göre; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında; yaşlarına, kıdemlerine, eğitim durumlarına, günlük internet kullanım sürelerine, görev yaptıkları okulun eğitim şekline, büyüklüğüne (öğrenci ve sınıf sayısına) göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Cinsiyetlerine, görevlerine, görev yerlerine, okul düzeylerine ve ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre anlamlı farklılığın bulunduğu tespit edilmiştir.

e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin; kadın yöneticiler erkek yöneticilere, müdür yardımcılarını müdürlere, merkez okullardaki yöneticiler belde ve köyde görevli yöneticilere göre, ortaöğretimde görev yapan yöneticiler ilköğretimde görevli yöneticilere, gelişmiş ilçelerdeki okul

yöneticileri orta düzeyde gelişmiş ilçelerdeki okulların yöneticilerine göre daha olumsuz; gelişmemiş ilçelerde görev yapan okul yöneticiler ise orta gelişmiş ve gelişmiş ilçelerde görevli yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir.

Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin; müdür yardımcılarının müdürlere, gelişmiş ve orta gelişmiş ilçelerde görev yapan yöneticilerin, gelişmemiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutuna ilişkin; belde ve köy okullarında görevli yöneticilerin, merkez okullardaki yöneticilere; orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçelerdeki okul yöneticilerinin gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere göre, gelişmemiş ilçelerdeki okul yöneticilerinin ise hem gelişmiş hem de orta düzeyde gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine what are the views of school administrators about the e-School Project, which is implemented by the Ministry of Education. Within the framework of authorization and responsibilities of school administrators, These have been tried to be detected as follows; what are the thoughts of, administrators of schools affiliated to the Ministry of Education about the implementation of e-school which is a centralized system taking base of forms of centralized and decentralized management, ; to what extent they benefit from the e-School System while performing their duties in schools; whether or not there is any problem due to the use of the system and what are the benefits of the system.

In the study, school administrators (668) who work in primary and secondary schools (215) of Balçova, Çigli, Selçuk, Buca, Menemen and Torbalı located in the province of İzmir, in the academic year 2011-2012, were selected as sample. Stratified sampling method was used while taking sample. Districts that make up the sample were selected by simple random sampling method according to their level of development after having determined the numbers of the administrators and the districts situated in layers. Scale of Opinions of School Administrators on Implementation of e-school system was used as a data collection tool.

According to the results obtained at the end of the research process; among the opinions of school administrators regarding the implementation of e-school system; there is no significant difference according to age, seniority, education levels, total duration of daily internet usage, the education type and the size (the number of students and classes) of the school they work at. It was concluded that there were significant differences in compliance with gender, duties, places of duty, types of schools and levels of development of the districts.

Regarding the lower dimension of deficiencies and difficulties in e-School System; while women administrators compared with male administrators, assistant managers compared with managers, managers in central schools compared with managers in towns and villages, administrators working in secondary education compared with administrators working in primary education, school administrators of advanced districts compared with school administrators of moderately developed districts gave more negative opinions; school administrators of undeveloped districts compared with school administrators of moderately developed and developed districts gave more positive opinions.

Regarding the lower dimension of applied work and operations; It was concluded that assistant managers compared with managers, administrators in advanced and moderately developed districts compared with undeveloped districts gave more positive opinions.

Regarding the lower dimension of the use of authority and initiative ; It was concluded that administrators in towns and villages compared with administrators in central schools; moderately developed districts compared with school administrators of advanced districts ; school administrators of undeveloped districts compared with both administrators in advanced and moderately developed districts gave more positive opinions.

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

20. yüzyılın sonlarında hız kazanan teknolojik gelişmeler yaşamın hemen her alanında etkisini göstermeye başlamıştır ve 21. yüzyılda da bu etki giderek artan bir hızla devam etmektedir. Son yıllarda “bilişim çağı”, “bilgi toplumu” ve “bilgi çağı” gibi ifadeler bu gelişmelerin bir sonucu olarak yaygın şekilde kullanılmaktadır. Küreselleşmenin de etkisi ile bilginin daha hızlı, daha kolay paylaşılması ihtiyacı teknolojiyen sonuna kadar yararlanmayı da beraberinde getirmiştir. Günümüzde haberleşme, ticaret, alışveriş, iletişim, sağlık, eğitim, bankacılık, siyaset gibi birçok alanda kullanılmaya başlanan en önemli araçlardan biri bilgisayar diğeri ise internet olmuştur. Teknolojilerindeki gelişmelerin de desteği ile internet, artık sosyo-ekonomik hayatın vazgeçilmez bir aracı olmakta; kullanıcılar ve diğeri sistemler etkileşimli hale gelmektedir.

Günlük yaşamın yanı sıra kamu hizmetlerinin sunulmasında da etkili hale gelen bu araçlar devlet ile vatandaşları arasındaki ilişkinin yapısının değişmesinde de etkili olmuştur. Toplumun daha hızlı, açık ve doğru hizmet talebi karşısında kamu hizmetlerinin internet ve bilgisayarlar yoluyla daha hızlı ve şeffaf hale getirilmesi sonucunu doğurmuştur. Elektronik ortamlarda gerçekleştirilmesine imkan sağlanan birçok işlem “elektronik devlet” başka bir deyişle “e-devlet” kavramını gündeme getirmiştir. Bu gelişmeler dünyada ve Türkiye’de bir dönüşümü de beraberinde getirmiştir. Özel kuruluşların ve resmi kurumların, kendi hizmet alanına giren işlerde, çağın gereklerine uyum sağlayarak daha iyi hizmet verebilmeleri için örgüt yapılarında ve hizmet anlayışlarında bir dönüşüme ihtiyaç duymaları kaçınılmaz olmuştur. Bunlardan biri de eğitim kurumlarıdır. Türk Eğitim Sisteminin merkez yönetiminden okul örgütlerine kadar tüm yapısı da e-dönüşümden payını almıştır.

1.1.Problem Durumu

1.1.1. Eğitim, Yönetim, Eğitim Yönetimi Ve Okul Yönetimi

1.1.1.1.Eğitim

Eğitimle ilgili birçok tanım yapılmıştır. Bunun başlıca nedeni eğitim kavramının kapsamının geniş olmasıdır. Ayrıca dinamik bir yapıya sahip olan ve sürekli değişim gösteren bir kavramın kesin tanımının yapılması zordur.

En yaygın tanımı ile eğitim; bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak, istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1973; Yavuz, 2004: s.15'deki alıntı).

Aydın (2007) eğitimi, bir toplumun sahip olduğu insanı yeniden yaratarak geleceğini kontrol etme girişimi olarak tanımlarken, Fidan (1985), insanları belli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak ifade etmektedir. Demirel ve Kaya (2002) ise eğitimi, bireyin yaşadığı toplumda uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış örüntülerini kazandığı süreçler toplamı olarak tanımlamaktadır.

Bu tanımlarda; eğitimin bir süreç olduğu, bireyin kendi yaşantısına dayandığı, bir davranış değişikliğinin amaçlandığı, bunun “istendik” ve “kasıtlı” olduğu, ortak noktalar olarak göze çarpmaktadır. Eğitimin tanımlarına değinirken bu sürecin gerçekleştirildiği eğitim kurumlarının birer örgüt olarak yönetimi gündeme gelmektedir. Bu noktada yönetim ve eğitim yönetimi kavramlarına da değinmek yerinde olacaktır.

1.1.1.2.Yönetim

Yönetimin tanımını yapabilmek için öncelikle “örgüt” kavramından söz etmek gerekir. Bursalıoğlu (2002)'na göre; örgüt bir yapıdır, yönetim ise bu yapıyı işleten bir

süreçtir. Örgütün amaçları önceden kararlaştırılır. Yönetim, bu amaçları gerçekleştirmek için, örgütteki madde ve insan kaynaklarına yön verir, bunları kullanır ve kontrol eder.

Yönetim bilimi sadece devlet görevlilerinin özlük işlerini düzenleyen bir yöntem değil, işyeri ilişkilerinden kamu maliyesine ve iktisattan hukuka uzanan geniş bir yelpazedeki bilim dallarının kesişme noktasındadır (Fişek, 2005). Bu durumda yönetim, “disiplinler arası bir disiplin” olarak belirmektedir. Bursalıoğlu (2002) da, yönetimin artık yalnız kalmış bir bilim olmaktan çıktığını, çeşitli alanlar ve yeniliklerden yararlanan veya bunların kendisinden yararlandığı bir bilim olduğunu ifade etmektedir. Kaya (1999) ise yönetimin bir kararın uygulanmasıyla ilgili toplumsal bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Bu tanımlardan yola çıkarak, disiplinler arası bir disiplin olan yönetimin, var olan bir örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için insan ve madde kaynaklarının eşgüdümlemesine dayanan toplumsal bir süreç olduğu söylenebilir.

Eğitim kurumları da birer örgüt olarak kabul edildiğine göre; yönetim biliminin eğitim alanına uygulanmasıyla eğitim yönetimi kavramı ortaya çıkmaktadır.

1.1.1.3.Eğitim Yönetimi

Bir uzmanlık alanı olan eğitim yönetimi, amaç ve işlev açısından iş ve kamu yönetiminden ayrılır, farklılıklar gösterir. Eğitim yönetimini diğer kurumların yönetimlerinden farklı kılanın eğitimin kendine özgülüğü olduğunu ifade eden Aydın (2007)’a göre; eğitim yönetimini özgün yapan, toplumsal bir kurum olan eğitimin özgünlüğüdür. Çünkü eğitim, girdisi ve çıktısı (ürünü) insan olan bir süreçtir. Eğitimin olduğu gibi eğitim yönetiminin de en önemli unsurunun insan olduğu söylenebilir.

Kaya (1999)’ya göre; eğitim yönetimi, insan ve insanların oluşturduğu toplumu her yönden geliştirip zenginleştirmeyi amaçlar. Bu nedenle, eğitim yönetimi bilimi “eğitim sistemini bütün olarak çözümleme ve birleştirme” amacına yönelik çalışmalar yapar. Nasıl ki yönetim, örgütün amaçlarını gerçekleştirmek için madde ve insan

kaynaklarını bir araya getiren bir süreç ise; eğitim yönetimi de eğitim örgütlerinin belirlenen amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli insan ve madde kaynaklarını bir araya getirmektedir.

Eğitim yönetiminin amacı, toplumun gereksinmesini karşılamak üzere kurulan eğitim örgütünü (okulu), önceden belirlenen amaçlarını gerçekleştirmek için etkili bir şekilde işletmek ve yenileştirmektir (Başaran, 2000). Bu tanımda eğitimin gerçekleştiği temel örgütsel yapı olan okul ön plana çıkarılmaktadır.

Eğitim yönetimi, kamu yönetiminin özel bir alanı olarak düşünülebilir. Okul yönetiminin de eğitim yönetiminin bir alt alanı olduğunu belirten Kaya (1999)'ya göre okul yönetimi; devletin, belirlediği eğitim politikaları doğrultusunda saptadığı genel ve özel eğitim amaçlarını gerçekleştirmekle yükümlüdür.

1.1.1.4.Okul Yönetimi

Okul, eğitimin temel sistemlerini kapsayan, genel bir kavramdır. Aydın (2007)'a göre; toplumsal bir kurum olan eğitimin formal örgütü okuldur. Bir başka deyişle eğitimin üretildiği yerdir. Başaran (1996) ise okulu, önceden belirlenmiş amaçlara uygun olarak, öğrencilere yeni davranışlar kazandıracak ya da istenmeyen davranışlarını düzeltecek yaşantılar hazırlayıp, sunan bir sistem olarak tanımlamaktadır. Bu tanıma göre okulun iyi örgütlenmesi ve yönetilmesi eğitim sisteminin amaçlarını gerçekleştirmesi için önemlidir.

Açıkalın (1998)'a göre eğitim kavramı ile özdeşleşen bir kavram olan okul, eğitim sisteminin en işlevsel parçası ve üretim amaçlı somut örgütlenmesidir. Bu somut örgütlenmenin yönetiminde rol oynayan bazı öğeler bulunmaktadır. Bursalıoğlu (2002) bu öğeleri, iç ve dış olmak üzere ikiye ayırmaktadır:

- 1- **İç öğeler:** Okulu meydana getiren ve onun yapısında yer alan öğelerdir. Yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler, memurlar ve diğer personel bunlar arasındadır.

- 2- **Dış öğeler:** Okulun yapısında olmayıp, onu etkileyen ve böylece yönetimde rol oynayan öğelerdir. Ana-baba, çevredeki baskı grupları ve liderleri, yönetim yapısı, iş piyasası ve merkez örgütü bu dış öğeler arasındadır.

Okul, eğitimsel hedeflerin ve beklentilerin gerçekleştirilmesi yönünde öğrencilerin, öğretmenlerin, ana-babaların, okul yöneticilerinin etkileşim içinde oldukları örgütlerdir (Yavuz, 2010).

Okullar birçok amaca hizmet ederler. Ama çoğunlukla, okulun temel amacının eğitilmiş insan yetiştirmek olduğu görüşü baskındır (Lipham ve Rankin, 1985). Bu görüşün yaygınlığı, eğitilmiş insanın nasıl yetiştirileceği sorusunu da birlikte getirmektedir. Bu durum, okulun toplumsal çevresinden okula yönelik birçok istek ve beklentinin oluşmasına neden olmaktadır. Okullar, çevreden gelen bu istemlere duyarlı olmak zorundadır. Çünkü okul temel girdilerini çevreden alır çıktılarını yine bu çevreye sunar (Yavuz, 2010).

Okulların çevrelerini etkiledikleri kadar bağlı bulundukları üst sistemlerden de etkilendikleri söylenebilir. Nasıl ki eğitim yönetimi, genel yönetim ilkelerinin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelmektedir (Bursalıoğlu, 2002). Bu durumda; devletin yönetim yapılanmasının, doğal olarak eğitim yönetimi ve okul yönetiminin de yapılanmasını etkilemesi beklenebilir. Örneğin, merkezden yönetim yapısına sahip devletlerde eğitimin yerinden yönetime göre yapılanmasını beklemek zor olacaktır. Merkezden ve yerinden yönetim yapılarının eğitim ve okul yönetimine etkisini daha iyi anlamak için bu kavramlara değinmek yararlı olacaktır.

1.1.1.4.1. Merkezden Yönetim

Merkezden yönetim, yönetim gücünü bir merkezde toplayarak; bu gücün, yetkilendirdiği elemanlar aracılığıyla kullanımını ifade eder ve tüm bölgeler üzerinde büyük bir kontrolün sağlanması stratejisi olarak tanımlanır (Bray, 1991).

Merkezden yönetimin özünü klasik yönetim yaklaşımlarının oluşturduğu dikkate alındığında, merkezden yönetim yaklaşımında örgüt üyelerinin karara katılmaları söz konusu olmamaktadır (Yavuz, 2010). Örgütle ilgili her türlü karar, merkezde oluşturulmakta ve iş görenlere bu kararları uygulama yükümlülüğü verilmektedir. Eğitimin merkezden yönetim esasına göre yapılanmasında, eğitim çalışanlarının atamaları, eğitim-öğretim ve genel hizmetler ile araştırma, yayın, yatırım ve bütçeye ilişkin yönetsel kararlar Bakanlıkça alınır.

Başaran (1996)'a göre eğitimin merkezden yönetilmesinin yararlarını kısaca şöyle sıralamak mümkündür:

- 1- Fırsat ve olanak eşitliği, sosyal adalet ilkelerine uygun olarak eğitimin yayılması ve demokratikleştirilmesi daha iyi sağlanabilmektedir.
- 2- Eğitim, toplumdaki egemen güçlerin olumsuz etkilerinden kurtulabilmektedir.
- 3- Okulların eğitimi nitelikçe dengelenebilmekte; eğitim ortamları eşitlenebilmektedir.
- 4- Eğitimin gelirlerine, giderlerine, insan gücünün sağlanabilmesine ilişkin ülke düzeyinde planlama yapılabilmektedir.
- 5- Eğitimde, karmaşa, savurganlık ve durgunluk giderilebilmektedir.
- 6- Eğitim sisteminde çalışan işgörenlerin güvenceleri sağlanabilmektedir.
- 7- Okul binalarına, donanımlarına, eğitim araç gereçlerine ilişkin bilimsel ölçüler (standartlar) geliştirilebilmekte; bunlar toptan satın alınarak ya da yaptırılarak daha nitelikli ama ucuza mal edilebilmektedir.

Bucak (2000)'a göre merkezden yönetimin yararları gibi bazı sakıncaları da bulunmaktadır. Bu sakıncalar birkaç madde ile aşağıda sıralanmıştır:

- 1- Merkezden yönetim kırtasiyeciliği artırma eğilimindedir. Çünkü karar yetkisi merkezdedir ve bu da haberleşme türünü etkiler.
- 2- Mahalli ihtiyaçları uzaktan, doğru olarak değerlendirmek güçtür.
- 3- Demokrasi ilkesine uymayı, halkın yönetime katılmasını sınırlandırır.
- 4- Merkez adına görev yapanlar, görevin gerekleri yerine, merkezin emirlerini gerçekleştirmeye, nüfuzlu kişiler bölgeleri lehine fayda sağlamaya yönelebilirler.

Okullar yönetsel açıdan eğitim sistemleri içinde alınan kararların uygulayıcısı ve eyleme dönüştürücüsü olarak büyük öneme sahiptirler. Bu önem, eğitim sisteminin dış çevreyle doğrudan etkileşim içinde olmasından kaynaklanmaktadır (Yavuz, 2010).

1.1.1.4.2. Yerinden Yönetim

Eğitim yönetimi etkinliklerinin sonuçlarının bütün çıplaklığı ile gözlenebildiği eğitimin ışıkları olan okulların yönetiminde izlenen yönetim anlayışı, okul üyeleri (öğretmen, öğrenci, veli, ...) üzerinde hatta okulun toplumsal çevresinde olumlu ya da olumsuz etkiler bırakabilmektedir. Bu nedenle okul yönetiminin, eğitim yönetiminin vitrini olduğunu belirten Yavuz (2010)'a göre, eğitim hizmetlerinde okul yönetiminin etkinlikleri, diğer eğitimsel etkinliklere göre daha çok görünür ve diğerleri tarafından değerlendirilmeye daha açıktır. Bu durumun okul yönetiminin, eğitim yönetiminde özel bir öneme sahip olmasını sağladığı söylenebilir.

Karmaşık örgüt yapısına sahip olan eğitim sistemlerinde ve doğal olarak okul yönetimlerinde dış çevreye uyum sağlamak ve aynı uyumu içyapılarında da sürdürebilmek için reform girişimleri 1980'li yıllarda hız kazanmıştır. Bu reformun yönü, giderek otoriter yaklaşımdan demokratik yaklaşıma, donmuş bilgiden sürekli yenilenen bilimsel bilgiye ve merkezilikten yerelliğe doğru olmaktadır (Açıkgöz, 1993; Yavuz, 2010'daki alıntı).

Okulda Yerinden Yönetim, okulun tüm üyelerinin (yönetim kurulu üyeleri, müdür, öğretmen, veli ve öğrenciler) katılımıyla kararlar alan, merkezi yönetimden görece bağımsız ve sorumluluğa sahip yönetim anlayışıdır (Yavuz, 2010). Eğitimin yerinden yönetim esasına göre yapılanmasında, eğitim sistemine ilişkin tüm yönetsel kararlar okul düzeyinde okul yöneticilerince verilmektedir.

Başaran (1996)'a göre; eğitimin yerinden yönetiminde şu yararlar sağlanmaktadır:

- 1- Eğitim işlerinde halkın sorumluluk alması, "Benim okulum" duygusuyla eğitime katkıda bulunması daha yüksek olmaktadır.

- 2- Okulun eğitim programı öğrencinin ve toplumun eğitim gereksinmelerine, çevrenin özelliklerine daha uygun olabilmektedir.
- 3- Toplumun, usta, yapıcı, önder, girişken kişilerinden, eğitimin geliştirilmesi sürecinde daha yüksek düzeyde yararlanılabilmektedir.
- 4- Değişik yerel yönetimlere bağlı okullar arasında daha iyi olmaya yönelik ortaya çıkan yarışma, halkı okullarını geliştirmeye güdülemektedir.
- 5- Okul ile aile arasında, eğitsel ve yönetsel sorunları çözmede daha iyi ilişkiler kurulabilmekte; daha etkili çözümler bulunabilmektedir.

Yerinden yönetimin yararları olduğu gibi sakıncalarının olduğunu da belirten Bucak (2000), yerinden yönetimin sakıncalarını kısaca şöyle sıralamıştır:

- 1- Tek bir politika izlenmesi güçtür.
- 2- Yerelleştirilen örgütsel birimlerin eşgüdümlemesinde güçlükler doğabilir.
- 3- Üst düzey yöneticilerin kontrol olanakları ve yetkileri kaybolabilir ya da denetim teknikleri yetersiz kalabilir.
- 4- Yerel örgütlere bırakılan hizmetlerde ülke çapında eşitlik ve kalite imkanı bulunmayabilir.
- 5- Yönetim sırasında tarafsız hareket etmeleri mümkün olmayabilir.
- 6- Gerekli teknik elemanı sağlamada güçlük çekerler.
- 7- Hizmet yönünden, yerinden yönetim kurumlarının özerkliği, bazen kötü geleneklerin oluşmasına neden olur, bazen de toplumun gerisinde kalabilirler

Başaran (1996)'a göre; yararlarının bozulmadan sağlanması ve sakıncalarının ortadan kaldırılması için merkezden yönetim ile yerinden yönetim arasında, Türkiye'ye özgü bir biçimde görev, yetki ve sorumlulukların paylaşılması gerekmektedir.

Türkiye'de eğitim sistemi genel olarak merkezi bir yapıya sahiptir. Örgüt yapısı ve programların içeriği büyük ölçüde merkezi yönetim tarafından alınan kararlarla şekillendirilmektedir. Ancak özellikle son yıllarda sistemin taşra örgütüne aktarılan bazı yetkiler sonucunda, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde oluşturulan kurullar, okul kurulları ve Okul Aile Birlikleri gibi oluşumlarda alınan bazı kararlar nedeniyle

sistemin kısmen yerelcil ya da dengeli bir yapı arzettiği söylenebilir. Örneğin 1990'lı yıllarda, sistemin en alt birimi olan okullarda, öğrenci kıyafetlerinin nasıl olacağına merkezi yönetim karar verirken günümüzde Okul Aile Birliği üyelerinin de dahil olduğu okul yönetimince belirlenen komisyon tarafından karar verilmektedir (MEB, 1981). Yine program açısından bakıldığında Teknik ve Endüstri Meslek Liseleri gibi mesleki eğitimin verildiği okullarda, özellikle modüler eğitime geçilmesinin ardından her okul bulunduğu bölgenin ihtiyaçlarını göz önüne alarak, çok sayıda modül arasından seçim yapabilmektedir (MEB, 2002). Program içeriğini etkileyen böyle bir seçim okulun zümre öğretmenlerinin kararlarıyla mümkündür. Bununla birlikte her ilin yerel yönetimleri kendi bütçe olanakları çerçevesinde yapım ve donatım konusunda bazı kararlar alabilmektedirler. Örneğin hangi okulun nereye yapılacağı, yerel kararlarla belirlenmektedir (MEB, 1995).

Yukarıda belirtilen kurullardan okul yönetimi ile doğrudan ilgili olan kurulların oluşumu ve görevleri özetle aşağıda verilmektedir (Yavuz, 2010).

Okul Öğrenci Kurulunun Oluşumu ve Görevleri: Orta dereceli okullarda her sınıftan iki temsilci, bir müdür yardımcısı ve rehber öğretmen gözetiminde sınıf temsilcisi olarak seçilir. Okul Öğrenci Kurulu üyeleri, aralarında görev bölümü yaparlar ve gündemdeki konuları görüşmek ve ilgili konularda oy çokluğu ile kararlar almak üzere ayda bir kez toplanırlar. Öğrenci sorunları ve istemleri ile ilgili konularda alınan kararlar doğrultusunda okul yönetimine ve ilgili kurullara görüş ve önerilerde bulunurlar.

Okul Zümre Başkanları Kurulunun Oluşumu ve Görevleri: Zümre başkanları, bölüm şefleri ile okul rehber öğretmenlerinin temsilcilerinden oluşan bu kurula okul aile birliği ve Okul Öğrenci Kurulunca seçilen birer temsilci gözlemci olarak katılırlar. Kurulun görevleri, eğitim ve öğretimin planlaması, ders programları arasında ortak hedeflere ulaşılması, eğitim kalitesini yükseltmeye yönelik önlemler alınması, öğrencilerin öğrenme güçlüklerini iyileştirici önlemler alınması yönünde okul yönetimi ve ilgili kurullara görüş ve önerilerde bulunur.

Eğitim Bölgesi Danışma Kurulu: Eğitim bölgesi müdürleri, Zümre Başkanları Kurulundan seçimle gelen iki öğretmen ve iki rehber öğretmen, Rehberlik Araştırma Merkezi müdürü, sağlık eğitim merkezinden bir temsilci, bölge muhtarlarını temsilen bir muhtar, ildeki kamu çalışanları sendikalarından en çok üyeye sahip sendika temsilcisi, il genel ve belediye meclislerinden birer temsilci, vb. gibi temsilcilerden oluşur. Kurul, eğitimin etkin bir şekilde yürütülmesine, diğer örgütlerle ilişkilerin düzenlenmesine, eğitimde kalitenin yükseltilmesine, kaynakların etkin kullanılmasına ve öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine ilişkin birçok konuda görüş ve önerilerde bulunur.

Türk Eğitim Sisteminin temeli olan okul örgütü, merkezi yapı olan Bakanlığa bağlıdır. Taşra teşkilatına ve okul yöneticilerine yasalarla tanınan kısmi yetkiler çerçevesinde, okul aile birlikleri ve okul kurullarının aldıkları kararlar, kısmen yerel yönetim özelliği göstermesine rağmen genel olarak merkezi yönetimin kararları uygulanmaktadır.

1.1.2. Türkiye Eğitim Sistemi

Türkiye Eğitim Sistemi ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'nin kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları; Anayasa, 430 Sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Kalkınma Plan ve Programları doğrultusunda düzenlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı; 06/04/2011 tarih ve 6223 Sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 25/08/2011 tarihinde kararlaştırılan ve 14/09/2011 tarihli 28054 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden yapılandırılmıştır. Bu yapılandırma ile MEB'in yapısı merkez teşkilatı, taşra teşkilatı, yurtdışı teşkilatı ve çalışma grupları şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2.1. Merkez Teşkilatı

652 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin İkinci Bölümünün 3. maddesiyle düzenlenen MEB teşkilat yapısı içerisindeki Bakanlık Merkez Teşkilatının yeni yapısı Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo1.

Tablo 1: Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı

Müsteşar	Talim ve Terbiye Kurulu	Müsteşar Yardımcısı	Hizmet Birimleri
Müsteşar	Talim ve Terbiye Kurulu	Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı Müsteşar Yardımcısı	1) Temel Eğitim Genel Müdürlüğü 2) Ortaöğretim Genel Müdürlüğü 3) Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü 4) Din Öğretimi Genel Müdürlüğü 5) Özel Eğitim, Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü 6) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü 7) Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü 8) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü 9) Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü 10) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü 11) Rehberlik ve Denetim Başkanlığı 12) Strateji Geliştirme Başkanlığı 13) Hukuk Müşavirliği 14) İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü 15) Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü 16) Bilgi İşlem Grup Başkanlığı 17) İnşaat ve Emlak Grup Başkanlığı 18) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği 19) Özel Kalem Müdürlüğü

Tablo 1’de görüldüğü gibi merkez teşkilatı Müsteşar, Talim ve Terbiye Kurulu, Müsteşar Yardımcısı ve Hizmet Birimlerinden oluşmaktadır. Söz konusu kararname ile sayıları azaltılan genel müdürlükler Hizmet Birimleri kapsamında yer almaktadır.

1.1.2.2. Taşra Teşkilatı

652 Sayılı KHK’nin Beşinci Bölümünün 30. maddesinde Taşra Teşkilatının yapısına yer verilmiştir. Buna göre; “her ilde ve ilçede bir millî eğitim müdürlüğü kurulur. İlçe millî eğitim müdürlükleri, görev ve hizmetleri yürütürken il millî eğitim müdürlüklerine karşı da sorumludur. İl ve ilçelerin sosyal ve ekonomik gelişme

durumları, nüfusları ve öğrenci sayıları göz önünde bulundurularak, bu müdürlükler farklı tip ve statülerde kurulabilir ve bunlara farklı yetkiler verilebilir. İş durumuna ve ihtiyaca göre millî eğitim müdürlüklerine bağlı olarak ayrı il ve ilçe birimleri de kurulabilir. Ayrıca İl millî eğitim müdürlükleri bünyesinde, millî eğitim müdürüne bağlı olarak Eğitim Denetmenleri Başkanlığı oluşturulur” ifadesi yer almaktadır.

1.1.2.3. Yurtdışı Teşkilatı

652 Sayılı KHK’nin Beşinci Bölümünün 31. Maddesine göre; Bakanlık, 13/12/1983 tarihli ve 189 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına uygun olarak yurtdışı teşkilatı kurmaya yetkilidir. Bu kararnamede; yurtdışı teşkilatının dış temsilcilik niteliğini taşımadığı, kuruluş amaçlarına uygun olarak, bağlı oldukları kurum ve kuruluşlarca verilen görevleri yaptıkları belirtilmektedir. Yurtdışı teşkilatına personel ataması Bakanın teklifi üzerine ortak kararname ile yapılmaktadır ve bir göreve atanacak memurların yeterli mesleki bilgi, yabancı dil bilgisi ve temsil yeteneğine sahip olmaları ve yurt dışında görevlendirilmek bakımından olumlu sicil almış olmaları gereklidir (<http://www.meb.gov.tr>, 20/11/2011).

1.1.2.4. Çalışma grupları

652 Sayılı KHK’nin 32. Maddesine göre;Bakanlık görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımıyla geçici çalışma grupları oluşturabilmektedir.

Yukarıda belirtildiği gibi her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürüten Milli Eğitim Bakanlığı bu faaliyetleri içerisindeki genel yönetim işlerini, genel idare hizmetleri sınıfı olarak adlandırdığı Merkez örgütü, Taşra örgütü, Yurtdışı Örgütü ve Çalışma Grupları ile yürütürken, asıl olan eğitim öğretim faaliyetlerini ise eğitimin temel örgütü olan eğitim kurumları yani okullar ile gerçekleştirmektedir.

1.1.2.5. Eğitim Kurumları

Türk Milli Eğitim Sistemi, bireylerin eğitim gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve bir bütünlük içinde “örgün eğitim” ve “yaygın eğitim” olmak üzere iki ana bölümden oluşur.

Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, özel eğitim, özel öğretim, yüksek öğretim kurumlarında verilmektedir.

Yaygın eğitim; uzaktan eğitim, halk eğitimi, çıraklık ve mesleki eğitim yoluyla gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığa bağlı her düzeydeki eğitim kurumunun yönetimi, genellikle “Müdür” ünvanını taşıyan bir okul yöneticisinin yetki ve sorumluluğu altındadır. Bunların da daha alt düzeyde yönetsel eylemlerde bulunan yardımcılar bulunmaktadır (Kaya, 1999).

1.1.2.6. Okul Yöneticileri

“Okul, çok boyutlu bir olaydır ve ülkenin gelişmesi, ilerlemesi, kalkınması ile doğrudan ilgili” (MEB, 1993) sosyal ve açık bir sistemdir (Başaran, 1993). Okul denilen açık sistemin etkililiğinden, çevreye uyumunu sağlamaktan, etkin bir biçimde sürekliliğinden, örgüt içinden ve dışından gelen istekleri yanıtlamaktan sorumlu kişi de yöneticidir.

Yöneticinin, örgütün sahip olduğu insan ve madde kaynaklarını, örgütün amaçları doğrultusunda, etkili bir biçimde harekete geçirmede en önemli rolü oynadığını ve birinci derecede sorumlu olduğunu belirten Aydın (2007)’a göre; yönetici, etrafındakileri etkilemeye çalışırken, kendisi de çeşitli birey ve gruplar tarafından etkilenmektedir.

MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği ve Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde okul yöneticileri; “Müdür”, “Müdür Başyardımcısı”, Müdür Yardımcısı” ve “Müdür Yetkili Öğretmenler” olarak belirlenmiştir.

1.1.2.6.1. Okul Müdürü

“Okul yöneticisi” yerine “okul müdürü” ifadesi daha yaygın olarak kullanılmaktadır. MEB İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’nin 60. maddesine göre; ilköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir.

Kaya (1993), okul müdürünün ilgili yasaların, eğitim politikalarının ve çağdaş eğitim anlayışının beklentileri doğrultusunda okulu amaçlarına ulaştırmak için kendisine verilmiş olan yetkilerini kullanmak zorunda olduğunu vurgularken; Bursalıoğlu (2002); müdürün, formal yetkilerden güç alan bir üst olduğunu; ancak okulun içinde ve dışında birçok gruba karşı formal ve informal olarak sorumlu bulunduğundan, yeterince bağımsız olmadığını vurgulamaktadır.

1.1.2.6.2. Müdür Başyardımcısı

MEB mevzuatında müdür başyardımcısının, ders okutmanın yanında müdürün en yakın yardımcısı olduğu, müdürün olmadığı zamanlarda müdüre vekâlet edeceği ve görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapacağı belirtilmektedir (MEB, 2003).

1.1.2.6.3. Müdür Yardımcısı

Türk Milli Eğitim Sisteminde müdür yardımcısının, yönetim, eğitim ve öğretim işlerinin amaçlarına uygun olarak yürütülmesinde müdür ve müdür başyardımcısına karşı sorumluluğu bulunmaktadır.. Müdür yardımcısı çalışmalarını, görev yaptığı ilin valiliğince belirlenen mesai saatleri dâhilinde yaparken, görevin gerektirdiği durumlarda, mesai saatleri dışında da çalışmalarını sürdürmektedir (MEB, 2008a).

1.1.2.6.4. Müdür Yetkili Öğretmen

MEB örgüt yapılanmasında Bağımsız müdürlüğü bulunmayan ilköğretim okullarında sınıf öğretmenlerinden biri, müdür yetkili öğretmen olarak görevlendirilmektedir. İlgili mevzuatlarında müdür yetkili öğretmenin, müdürün görev, yetki ve sorumluluklarını üstleneceği belirtilmektedir (MEB, 2003).

Okul yöneticileri yasayla tanımlanmış görevleri çerçevesinde kendisine verilen yetki ve sorumlulukları kullanarak okulu amaçlarına uygun olarak yaşatmak ve geliştirmek için çalışırlar. Aşağıda görev, yetki ve sorumluluk kavramları ve aralarındaki ilişkiye yer verilmiştir.

1.1.2.7. Yetki

Yetkinin çeşitli tanımlarını yapmak mümkündür, Kontz-Donnel (1964; Bursalıoğlu 2002:180'deki alıntı)'e göre yetki; örgütteki üyeleri ve eylemleri birleştirici güçtür. Diğer bir tanımda ise yetki; karar verme ve diğerlerini harekete geçirme ya da örgütsel amaçları başarmak için belirli görevleri yaptırma hakkıdır. (Ada ve diğer, 2008).

Yetki kavramı olmadan ne örgütü ne de yönetimi kurabilmek olanaklıdır. Yetki sadece gerekli değil aynı zamanda da yasalıdır. Yetki örgüte yön verir, fakat önce örgütün üyeleri tarafından kabul edilmesi gerekir (Bursalıoğlu, 2002).

Yetkinin türleri ve kaynaklarına göre çeşitli yazarlar tarafından yapılan genel bir gruplandırma Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2.

Tablo 2: Yetkinin Türleri ve Kaynakları

YETKİNİN TÜRÜ(Verilen isimler)	YETKİNİN KAYNAĞI
Geleneksel yetki	Alışkanlıklar ile örgütün özgeçmişidir.
Karizmatik Yetki / Kişisel Yetki	Yöneticinin kişisel özellikleridir.
Formal / Biçimsel Yetki Rasyonel Yetki / Makam Yetkisi	Yasalar ve ilişkili kurallardır.
Sosyal Yetki	Yöneticinin etrafındaki gruptan kaynaklanır.
Teknik Yetki / Uzmanlık Yetkisi	Yöneticinin yönetim bilgi ve becerisidir.

Kaynak: Taymaz (2007), Bursalıoğlu (2002).

Tablo 2’de belirtilen yetki türlerinden; sadece formal yetki çoğu zaman yeterli olamamaktadır. Çünkü formal yetki kullanımında bir zorunluluk, yasal bir güç söz konusudur. Çalışanların görevlerini istekle yerine getirmelerini sağlamak için okul yöneticisinin, formal (rasyonel, biçimsel, makam) yetkinin yanı sıra sosyal ve teknik (uzmanlık) yetkiye de sahip olması beklenir. Aynı şekilde geleneksel yetki ve karizmatik (kişisel) yetkinin varlığı da yöneticinin etkililiği için önemlidir.

Yönetim açısından bakıldığında; Bursalıoğlu (2002), yetkinin bazı patolojilerinin bulunduğunu belirtmektedir:

- 1- Yetkinin aşırı kabul edilmesi: Yönetici kendisine verilenden fazla yetkisi olduğunu sanır.
- 2- Yetkinin aşırı kullanılması: Yönetici kendisine verilmiş yetkilere sık sık başvurmak zorunluluğu duyar.
- 3- Yetkinin yetersiz olması: Karışık durumlar yaratır. Örneğin mesleksi ve teknik yetkisi yetersiz olan bir yönetici, kendisine verilen yetkileri yanlış kullanmak veya hiç kullanmamak yüzünden çeşitli problemler yaşayabilir.
- 4- Yöneticinin eleştiri kabul etmemesi: Bu durumda yönetici, karar sürecinde beraber çalıştığı kimselere katılma olanağı vermemek gibi bir hataya düşebilir.

- 5- Kasılma davranışı: Bu da aslında yetersiz yetkinin bir göstergesidir. Çünkü bilgili yönetici kendisine güvenir ve rahattır. Bilgisizliğini saklamak zorunda olan yönetici ise problemler üzerinde konuşmak ve tartışmaktan kaçınmak ve bunu gizlemek için etrafındakilere yüksekte bakmak gibi davranışlarda bulunur.

1.1.2.8. Görev

Genel tanımı ile görev, bir işin gerçekleştirilmesi için bir kişiye iş yükü kapsamı içinde verilen işlem ve eylemlerdir (Aydın, 2007).

Görev kavramını okul yönetimi açısından değerlendiren Bursalıoğlu (1987)'na göre; görev, okulda amaçlara ulaşmak için yerine getirilmesi gereken hizmetler ve işlerdir ve üç başlık altında sınıflandırılabilir:

- 1- **Toplumsal görev**; öğrencileri okul kültürü içinde toplumsallaştırmak,
- 2- **Siyasal görev**; öğrencileri sorumluluk bilinci taşıyan iyi birer yurttaş olarak yetiştirmek,
- 3- **Ekonomik görev**; toplumsal gereksinimleri de dikkate alarak öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerine göre uygun alanlarda birer meslek edinmelerini sağlamaktır.

1.1.2.9. Sorumluluk

Sorumluluk da değişik biçimlerde tanımlanan bir kavramdır. Kontz-Donnel (1964; Bursalıoğlu 2002 s.181'deki alıntı). sorumluluğu, yetkiyi kullanma zorunluluğu olarak tanımlarken; Bursalıoğlu (2002), bireyin görevlerini yerine getirmesi şeklinde ifade etmiştir ve sorumluluğun genellikle alt basamaklardaki kimselere yüklendiğini belirtmiştir. Bunun nedenleri örgütün prestijini savunma duygusu, üst yöneticilerin sorumlu tutulamayacak kadar yükselmiş bulunması ve emirlerinde sorumlu kılabilecekleri kimselerin olmasıdır.

Kaya (1993), okul yöneticilerinin görev ve sorumluluklarını şöyle sıralamaktadır :

- 1- Okulun amaçlarını ve felsefesini açıklama; politikasını saptamak ve tanıtmak,
- 2- Okul etkinlikleri için ihtiyaçları karşılamak,
- 3- Okulda kişilerarası ilişkileri, katılımcı ve demokratik yönetimi geliştirmek,
- 4- Öğretim ve eğitim etkinliklerini planlamak,
- 5- Okul içi ve dışı ögelerle iletişim ve eşgüdüm sağlamak, desteğini kazanmak,
- 6- Etkili bir işletme yönetimi geliştirmek ve uygulamak,
- 7- Yapılan çalışmaları sürekli izlemek ve değerlendirmek.

Eğitim yönetimi açısından bakıldığında; Aydın (2007), okul yöneticilerinin en önemli sorumlulukları olarak şu noktaları saptamıştır:

- 1- İnsanlarla etkili biçimde çalışma
- 2- Etkili bir işletme yönetimi
- 3- Yeterli bir okul binası ve çevresi hazırlama
- 4- Eğitim programının geliştirilmesi
- 5- Mesleğe hizmet

Görüldüğü gibi görev ve sorumluluklar; insanlar, program ile fiziksel ortam yani okul yapısı ve çevresi konularında toplanmaktadır. Aynı başlıklar içerisinde değerlendirilen yetki, görev ve sorumluluk kavramlarının, birbirleriyle vazgeçilmez bir ilişki içerisinde oldukları, birçok inceleme ile ortaya konulmaktadır.

1.1.2.10. Görev-Yetki ve Sorumluluk arasındaki İlişki

Her yönetici, yönetsel belgelerle kendisine verilen görevleri yapmak için yeterli düzeyde yetkiyle donatılır. Bu görevleri en iyi biçimde yapmaktan da kendi üstü olan yöneticiye karşı sorumludur (Başaran, 2000). Yetki, yöneticinin belirli davranışlar gösterebilme hakkı, sorumluluk da yöneticilerin belirli davranışlarda bulunma zorunluluğudur (Gros, 1964). Bununla birlikte yönetici yetkilerini kullanmakla görevlidir. Simon (1960)'a göre yetki kendisi ile birlikte sorumluluk da getirir ve hangi yöneticiye verilmişse, o yöneticiyi sorumluluk altına sokmuş olur.

Bursalıoğlu (2002)'na göre; merkezci bir sistem içinde eğitim yöneticisinin yetkilerini kullanabilmesi kadar, sorumluluklarından kurtulabilmesi de güçtür. Bunun asıl nedeni, böyle bir sistemde yetki-sorumluluk dengesinin yansız ilkelere bağlanamamasıdır. Örneğin merkezçiliği benimseyen eğitim örgütlerinin çoğunda yetkilerin tek yöneticide toplanması sonucunda, üst basamaklardaki yöneticiler, günlük işlerden başlarını kaldırıp, temel politika ve kararlar üzerine eğilemezler. Çünkü hemen hemen hiç yetkileri kalmayan astları, bütün problemleri onlara ileterek, sorumluluktan haklı olarak kaçınmaya çalışırlar. O halde her örgütün olduğu gibi, bir eğitim örgütünün de yapısı kurulurken, yetki-sorumluluk dengesini sağlayacak kalıp ve ilişkileri kesinlikle belirtilmelidir. Ertürk (1973; Yavuz, 2004'deki alıntı)'e göre; Türk Eğitim Sisteminde, yetki ve sorumluluk kalıpları genellikle örgüt şemalarının dışına çıkamamış ve hiyerarşideki yerlerini bulamamıştır. Bu kalıplar ile görevler arasında ilişkiler de kurulamamıştır. Buna göre okulda; müdür yardımcısı, müdür ve müdür başyardımcısından emir alan (ast) konumunda iken, diğer personellere karşı da emir veren (üst) durumundadır. Müdür ise, Milli Eğitim Müdürlüğüne ve Bakanlığa karşı ast durumundadır.

Okul yönetimini zorlaştıran durumlardan biri yetki sınırlamasıdır. Bu bir bakıma, yetkinin aktarılmaması demektir. Bursalıoğlu (2002)'na göre; buna en çok karşı koyanlar, örgüt bilgisi zayıf olan veya hiç bulunmayan yöneticilerdir. Bugünkü okul yöneticisinin belki en büyük sıkıntısı yetkisizliktir. Buna karşılık sorumluluğu büyüktür. Öte yandan müdür okulun ahenk ve huzurlu çalışmasından sorumlu bulunmaktadır. Oysa bu sorumluluğu karşılayacak yetkinin kendisine verilmediği görülmektedir.

Okul müdürlerinin ve yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliklerinde maddeler halinde sıralanmıştır. Bu yönetmelikler çerçevesinde, yöneticilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirirken okulda yapmak zorunda oldukları iş ve işlemleri genel olarak; “personel, öğrenci, eğitim-öğretim ve yönetim işleri” başlıkları altında sıralamak mümkündür.

1.1.2.11. Personel İşleri

- 1- Çalışanların atanması, yer değiştirmesi ve görevlendirilmesi
 - a. Atanan çalışanların göreve başlaması
 - b. Çalışanların yer değiştirme ve görevlendirilmeleri ile ilgili işlemler
 - c. Görevden ayrılan çalışanların işlemlerinin yapılması
- 2- Stajyerlik ve adaylık işlemleri
- 3- Çalışanların özlük haklarının sağlanması
 - a. Maaş, aile yardım ödeneği ve ek ders ücreti işlemleri
 - b. Yolluk, doğum, tedavi ve ölüm yardımları
 - c. Yıllık, mazeret, aylıksız izin ve rapor işlemleri
 - d. Emeklilik işlemleri
- 4- Sicil ve disiplin işlemleri
 - a. Çalışanların sicil raporlarının düzenlenmesi
 - b. Suç işleyen çalışanların cezalandırılması
 - c. Çalışan başarılarının değerlendirilmesi ve ödüllendirilmesi
 - d. Şikayet ve başvuru işlemleri
- 5- Sağlık, güvenlik ve askerlik işlemlerinin yapılması
 - a. Sağlık işlemleri
 - b. Okuldaki güvenlik önlemleri
 - c. Askerlik işlemleri
- 6- Çalışanların devamının izlenmesi ve denetlenmesi
- 7- Hizmetiçi eğitim etkinlikleri

1.1.2.12. Öğrenci İşleri

- 1- Öğrencilerin okula kaydedilmesi
 - a. Okula kayıt zamanı ve yaşı
 - b. Okula kayıt-kabul esasları
 - c. Okula kayıt için gerekli belgeler
- 2- Öğrencilerin okula devamı
 - a. Öğrenci devamının izlenmesi

- b. İzinli sayılması
- c. Özürlü devamsızlık işlemleri
- d. Devamsızlığa bağlı olarak öğrenci kaydının silinmesi
- 3- Sınavlar ve sınıf geçme ile ilgili işlemler
 - a. Sınavlar, ölçme ve değerlendirme
 - b. Ders yılı sonunda herhangi bir dersten başarılı sayılma
 - c. Doğrudan sınıf geçme
 - d. Sınıf yükseltme
 - e. Sınıf tekrarı
- 4- Öğrenci davranışlarının değerlendirilmesi
 - a. Kişisel ve sosyal becerilerin değerlendirilmesi
- 5- Öğrencilerin ödüllendirilmesi
- 6- Öğrencilerin olumsuz davranışları ve uygulanacak yaptırımlar
 - a. Disiplin cezalarının onaylanması ve uygulanması
 - b. Öğrencilerin davranış puanının indirilmesi ve iadesi
 - c. Cezaların dosyalara işlenmesi ve silinmesi
- 7- Öğrenci nakil işleri
 - a. Nakillerde uygulanacak işlemler
 - b. Öğrenim belgelerinin düzenlenmesi
- 8- Öğrenci sağlığı ve güvenliğine yönelik işlemler
- 9- Öğrencilerin nöbet hizmetleri
- 10- Askerlik işlemleri
- 11- Kimlik ve paso düzenlenmesi
- 12- Kredi ve burs işlemleri

1.1.2.13. Eğitim – Öğretim İşleri

- 1- Okullarda eğitimle ilgili işler
 - a. Öğretmenler kurulu toplantısı
 - b. Okulda rehberlik işleri
 - c. Okul gelişim yönetim ekibi
 - d. Okullarda sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler

- i. Öğrenci kulüpleri
 - ii. Toplum hizmeti
 - iii. Diğer sosyal etkinlikler
- e. Öğrenci disiplin işleri
- f. Okulda veli toplantıları
- g. Okulda nöbet işleri
- h. Okul meclisleri ve öğrenci kurulları
- 2- Okulda öğretimle ilgili işler
 - a. Yıllık öğretimin planlanması
 - i. Öğretim toplantılarının yapılması
 - ii. Zümre öğretmenler kurulu
 - iii. Şube öğretmenler kurulu
 - b. Okulda yapılan mesleki çalışmalar
 - c. Ders kitapları ve ders araç gereçlerinin sağlanması
 - d. Kütüphane ile ilgili işlerin yapılması
 - e. Okullarda yetiştirme kurslarının açılması
 - f. Öğretimin yapılması ve izlenmesi

1.1.2.14. Yönetim İşleri

- 1- Okul, bina ve tesislerin bakım ve onarım işleri
- 2- Okulda yazı işleri
- 3- Okullarda ayniyat işlerinin yürütülmesi
- 4- Kooperatif ve kantin işleri
- 5- Döner sermaye işlerinin yapılması
 - a. Döner sermayelerin kuruluş amacı
 - b. Döner sermayelerin sağladığı yararlar
 - c. Bütçe ve hesap işlerinin yapılması
- 6- Sivil savunma, korunma, güvenlik ve temizlik işlerinin yapılması

Okul yöneticileri yasalarla belirlenen görevlerini yerine getirirken birçok araçtan yararlanmaktadırlar. 2000’li yıllardan önce daktilo, teksir makinesi gibi çoğaltma araçları; video kasetler, bantlar, basılı evrak gibi depolama ve arşivleme araçları kullanılırken, günümüzde teknolojik gelişmelere paralel olarak bilgisayar ve çevre birimleri ile internetten yararlanmaları ve kullanımı kaçınılmaz olmuştur. Öyle ki artık birçok basılı belgeyi arşivlemeden, bu belgeleri ilgili yerlere hem anında ulaştırmak hem de güvenli bir şekilde depolamak internet üzerinden yapılmaktadır.

1.1.3. Okul Yönetiminde İnternet Ve Bilişim Teknolojilerinin Kullanımı

İnternet, önümüze birçok fırsatlar sunan önemli bir iletişim aracıdır. Ayrıca okul yönetimi açısından bakıldığında; okul yöneticilerinin yetki ve sorumluluklarını yerine getirmesinde, okulla ilgili iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesinde etkili olduğu düşünülmektedir.

1.1.3.1. İnternet

"İnternet" sözcüğü, uluslararası iletişim anlamına gelen, İngilizce International Network kelimelerinin kısaltmasından oluşmaktadır (İşman, 2005).

Yılmaz ve Horzum (2005)’a göre internet; bilgisayarların, bilgiyi depolama, saklama, tekrar kullanmadaki üstünlüğüne ek olarak bu bilgilerin başkalarıyla paylaşılmasını sağlamak, bilgisayarları birbirine bağlayan bilgisayar ağının adıdır. Bu tanıma göre, dünya üzerinde mevcut milyonlarca ağın birbiriyle iletişim kurmasını ve birbirlerinin kaynaklarını paylaşmasını sağlayan internet, üretilen bilgiyi saklama, paylaşma ve ona kolayca ulaşma imkanı sunmaktadır denilebilir.

Wilson ve Marsh (1995), internetin okullarda kullanılmasının faydalarını şöyle sıralamıştır:

- İnternet, bireylere bilgileri karşılıklı paylaşma ortamı yaratır ve diğer kullanıcılar ile fikirlerini paylaşma imkanı sunar.

- Belli bir öğrenci ve öğretmen grubuna, ortak ilgi alanları çerçevesinde, farklı bölgelerdeki insanlarla iletişim imkanı sağlar.
- Öğrencilere, kendi kendilerine dünya çapındaki bu ağ üzerinde arama ve araştırma yapma becerisi kazandırır.
- Öğrencilerin yanında öğretmenlere, program değişimi, yardım fonları bulmak, kendi aralarında eşzamanlı konferanslar düzenlemek imkanı sağlar.
- Kendilerinin veya öğrencilerinin yaptıkları ders planları, etkinlikler gibi çalışmaları yayınlayarak paylaşımlarını sağlar.

İnternetin yaygınlaşması bilgisayar ve bilişim teknolojisindeki gelişmelerle daha hızlı olmuştur. Evrensel tek bir tanımı olmamakla birlikte, bilginin işlenmesi, saklanması, teknik araçlarla iletilerek bilgi akışının sağlanması olarak ifade edilebilecek olan “bilişim” ile; bilimsel bilginin insan yaşamına hizmet amacıyla kullanılması (Nichols, 1993; Bayrak Kök, 2006’daki alıntı) olarak tanımlanabilecek “teknoloji” kavramlarının bir araya getirilmesiyle ifade edilebilecek “bilişim teknolojileri” en genel anlamda; bir bilginin toplanmasını, işlenmesini, saklanmasını ve gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesini ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini otomatik olarak sağlayan teknolojiler bütünü (Yılmaz, 2005) olarak tanımlanmaktadır.

Hemen her alanda kullanılan bilişim teknolojisi, eğitim alanına da girmiş ve günümüzde yoğun biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Son yıllarda eğitim alanında en hızlı gelişen ve en yaygın kullanılan araç olan bilgisayar, temel becerilerin öğretilip pekiştirilmesinde, sorun çözme, eleştirel düşünme, deney kurma, karar verme gibi becerilerin kazandırılmasında önemli etkiye sahip bir araç haline gelmiştir.

Okullarda; derslerde, laboratuvarlarda, ders dışı faaliyetlerde, idari işlerde, bilgiyi saklama, paylaşma, tekrar kullanma kolaylığı sağlamaktadır. Eğitim öğretimin yanı sıra yönetim işlerinde de kullanılarak okulun günlük işlerinin yapılmasını kolaylaştırmıştır.

Bilim ve teknoloji çağı olarak nitelendirilen günümüzde eğitim sistemlerinin de bilimsel ve teknolojik niteliklere sahip olması kaçınılmazdır (Çelikten, 2002). Bu niteliklere sahip bir eğitim sisteminde okul müdürünün de dönüşümsel bir lider olarak yerini alması ve okul yönetiminde teknolojiyi etkin olarak kullanması kaçınılmaz olmuştur. 1980'li yılların sonlarına kadar okul yöneticiliği yapabilmek için teknolojik olarak daktilo ve hesap makinesi kullanmak yeterliyken, günümüzde bilgisayar kullanmayı bilmeyen ve interneti etkin kullanamayan birinin okul yöneticiliği yapması neredeyse imkansızdır. 20. yüzyılda kitlesel eğitimin ortaya çıkmasıyla birlikte eğitim yönetiminde basit anlamda personel ve öğrenci işlerine ilişkin kullanıldığı söylenebilir. Ancak 1960'lı yıllarda IBM, RCA, RemingtonRand, Burroughs, Dijital Equipment ve Honeywel gibi şirketler tarafından bilgisayarların eğitim kurumlarında yönetsel amaçlı olarak kullanılmasına ilgi duyulduğu bilinmektedir (Turan, 2002).

Türkiye'de eğitim sektöründe bilgisayarların kullanımı 1990'lı yılların başlarına rastlamaktadır. BİLSA gibi birkaç şirketin eğitim yönetiminde kullanılmak üzere ürettiği yazılımlar ilk olarak 1987 yılında okullarda kullanılmaya başlanmıştır. İlköğretim okullarında; klasik sistem okul yönetim programı, bordro programı, kredili sisteme uygun okul yönetim programı, alan seçmeli sınıf geçme sistemine uygun okul yönetim programı bu programlardan bazılarıdır (Bilsa, 2010).

Özellikle 1990'lı yıllardan sonra, bilgisayarlar eğitim yönetiminde yaygın biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu kullanımlar aşağıdaki gibi sıralanabilir: (Turan, 2002).

Öğrenci işleri;

Öğrenci programları, Not raporları, Devam çizelgeleri, Öğrenci ve ailelerine ilişkin demografik bilgiler, Sağlık ve rehberlik kayıtları, Öğretim sürecine ilişkin bilgiler, Sınavlar, Kayıt-kabul ve Okul ücretleri,

Personel işleri;

Maaşlar, Personel dosyaları, Görev dağılımları, Sertifika/diploma kayıtları, Sağlık/özlük kayıtları, Vergi iadeleri vb. işler,

Mali işler;

Bütçe işleri, Gelir-gider defteri, Gelirler ve ödemeler, Satın alma işleri, Personel maaş vb. ödeme analizleri,

Bina ve araç kullanım envanterleri;

Mekân kullanımı ve sınıf dağılımları, Envanterler, Bakım programları, Enerji yönetimi ve kontrolü,

Araştırma ve planlama işleri;

Bütçe analizleri, Taşıma hizmetleri, İstatistiksel analizler, Test madde analizleri, Proje planlama ve kontrol,

Büro işleri;

Kelime işlem, Veri tabanı, Elektronik ve sesli posta, Masaüstü yayıncılık, Sunu grafikleri, Hesap çizelgesi,

Kütüphane işleri;

Ödünç verme, Katalog, On-line araştırma, Saklama ve satın alma işlerini içerir.

Bu uygulamaların gerçekleştirilebileceği bilgisayar programları özel kuruluşlar tarafından hazırlanmaktadır. Belli bir ücret karşılığında okullardaki yönetici bilgisayarlarına kurulmak suretiyle kullanılmaktadır. Yıllık kullanım ücreti ise her okulun kendi bütçesinden karşılanmak durumundadır. Bütçesi yeterli olmayan okulların ise bu tür programları kullanma imkanı da bulunmamaktadır. Bu durum; yasalarla standart olarak belirlenen görevlerin, iş ve işlemlerin her okulda aynı standartta uygulanamamasına sebep olmaktadır. Ayrıca bu programların kullanımı okul ve yönetici bilgisayarları ile sınırlıdır. Yani, bir ağ bağlantısı söz konusu olmadığı

için diğer okullar ya da üst yöneticilerle veri paylaşımına imkan vermemektedir. Dolayısıyla Bakanlık tarafından okullara doğru da bir veri akışı söz konusu değildir. Aynı şekilde veli ya da diğer paydaşlarla da bir bilgi paylaşımı olmamaktadır. Aslında kullanıldıkları dönem itibariyle okul yöneticilerinin işlerini kolaylaştırmış olmakla birlikte, bu tür yazılımların aslında daha önce kullanılan daktilo ya da hesap makinelerinin yerini alan daha teknolojik ürünler olduğu söylenebilir. Diğer yandan maliyet unsuru da okulları zor durumda bırakmaktadır. Bu tür programların okullarda kullanılması dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de e-dönüşümün gerçekleşmesine kadar süregelmiştir.

1990’lı yıllardan sonra internet ve bilişim teknolojilerinin etkisi ile dünyada yaygınlaşmaya başlayan e-devlet’e dönüşüm faaliyetlerinden Türkiye de etkilenmiştir. Son 20 yılda yaygınlaşan ve sürekli karşımıza çıkan e-Devlet kavramı ve e-dönüşüm hareketlerinin bir sonucu olarak e-Dönüşüm Türkiye Projesi başlatılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı da bu gelişmeler ışığında eğitim yönetimi dahil olmak üzere Bakanlık bünyesinde birçok teknolojik gelişmeye ve e-devlet uygulamasına yer vermiştir. Türkiye’de sadece eğitim değil hemen her alanda teknolojik ve elektronik uygulamalar yaygınlaşmış ve 1990’lı yıllardan itibaren, birçok kurumda bilgi işlem merkezleri, internet siteleri oluşturulmaya ve bilgisayar ortamında bilgi saklanmaya başlanmıştır.

Yapısı itibariyle üretim ve verimliliğin artmasına katkıda bulunması ve teknolojik, ekonomik, sosyal gelişmeleri teşvik etmesi beklenen “bilgi toplumu” oluşturmaya yönelik hedefler ise 2000’li yıllarda, 9. Kalkınma Planı kapsamında, hükümet politikalarında yerini almıştır. (Sayıştay Başkanlığı, 2006) Dünyada da bilgi toplumu haline gelmek ve bilgi teknolojilerinden en üst düzeyde yararlanmak isteyen devletler, gelişmiş ve uygun teknolojileri çağdaş yönetim teknikleriyle birleştirerek, vatandaşa hizmeti ön plana çıkaran yeni yapılanmalara gitmektedirler. Altıntaş ve Yücetürk (2004; Bayrakçı 2007’deki alıntı)’e göre; bu gelişmeler, devletlerin işleyiş mekanizmalarını da değiştirerek, devlet-vatandaş ilişkilerine yeni bir boyut kazandırmıştır. Bayrakçı (2007)’ya göre; devlet kurumlarının işleyişinde hız, kesinlik, doğruluk ve şeffaflık gibi özellikler geliştikçe yönetimin de işi kolaylaşmakta ve daha

etkili bir hale gelmektedir. Tüm bu değişim ve gelişmeler, literatüre “e-devlet” kavramının girmesi sonucunu doğurmuştur.

1.1.4. e-Devlet ve Uygulamaları

1.1.4.1. e-Devlet

e-Devlet kavramı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Kuran (2005) e- devleti; yönetimde bilişim teknolojilerinin stratejik kullanımı sayesinde, bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilecek, vatandaşı ve kurumları ile elektronik ortamda iletişimde bulunarak verimliliği, şeffaflığı ve kalkınmayı sağlayacak bir yeniden yapılanma modeli şeklinde tanımlarken; Türkiye Bilişim Şurası (2002)’nda; kamu kurum/kuruluşları, vatandaşlar ve ticari kurumlar arasındaki bilgi, hizmet ve mal alışverişlerinde bilgi teknolojilerinin kullanılarak performans ve verimlilik artışını hedefleyen devlet modeli olarak ifade edilmiştir.

e-Devlet uygulamalarında ülkelerin ve vatandaşların beklentileri farklı olmakla birlikte; Ülker (2002), bu beklentileri genel olarak şöyle sıralamıştır:

- Kamusal hizmetlerini yaygın ve erişilebilir hale getirmek,
- Yönetim ve hizmet sürecinde vatandaşın isteklerini değerlendirecek katılımcı yurttaşlığın önünü açmak,
- Kamu kuruluşlarının daha rasyonel ve verimli çalışmasını sağlamak,
- Zaman, enerji ve mali yönden tasarruf sağlamak,
- Şeffaflık ve güven ortamını geliştirerek, devletin meşruluğunu pekiştirmek,
- Her gün yirmi dört saat, her ortamda devlete ulaşmayı gerçekleştirmek.

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi; e-devlet sayesinde, devletin entegre olmuş tüm kurumlarındaki bilgiler sürekli güncellenmekle birlikte bu bilgilere hızlı bir şekilde ulaşılabilmesini de mümkün kılmaktadır. Devletteki bu yeni yapılanma bir yandan vatandaşın, ulaşmak istediği bilgi ve resmi belgelere, daha az bürokratik işlemle daha hızlı ulaşmasını ve dolayısıyla, karar mekanizmalarında daha aktif yer

almasını mümkün kılarken; diğer yandan devletin saydamlaşmasını beraberinde getirmekte ve zaman israfını, gereksiz kırtasiye harcamalarını da en aza indirmektedir.

2000’li yıllarda, teknolojideki gelişmeleri göz önünde bulunduran, başta Avrupa Birliği (AB) gibi bölgesel oluşumlar olmak üzere birçok ülke, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişi, bir amaç olarak belirlemiş ve bu amacı gerçekleştirmek için eylem planları hazırlamıştır (Sayıştay Başkanlığı, 2006).

1.1.4.2. Dünyadaki e-Devlet Uygulamaları

Dünyada e-devletin uygulama alanlarının giderek artması ve kullanım alanlarının yaygınlaşmasıyla birlikte birçok araştırma kuruluşu tarafından ilgi odağı haline gelmiş ve konuyla ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bu kuruluşlardan biri olan Accenture Danışmanlık Şirketi tarafından yapılan ve 2001 yılında yayınlanan bir araştırma 22 ülkeyi ve 165 kamu hizmetini kapsamaktadır. Bu araştırmaya göre; e-devlet hizmetini uygulayan devletlerin arasında, uygulamaların olgunluğu açısından sırasıyla; Yenilikçi lider ülkeler; Kanada, ABD ve Singapur; Vizyon sahibi ülkeler; Norveç, Avustralya, Finlandiya, Hollanda, İngiltere; Sağlam geliştirici ülkeler; Yeni Zelanda, Fransa, İspanya, İrlanda, Portekiz, Almanya ve Belçika; Platform inşa eden (yeni oluşum) ülkeler; Japonya, Brezilya, Malezya, Güney Afrika, İtalya ve Meksika olarak belirlenmiştir (<http://www.accenture.com>; Uçkan, 2003’deki alıntı).

Aşağıda e-devlet uygulamaları konusunda ileri düzeyde gelişme gösteren bazı devletlerin uygulamalarına kısaca yer verilmiştir (Turhan, 2006):

1.1.4.2.1. Amerika Birleşik Devletleri (ABD)

ABD’de e-devletle ilgili en yoğun çalışmalar eyalet portallarının kullanımıyla sağlanmaktadır. Örneğin, California eyalet portalında sürücü lisansı yenileme, trafik vergisi ödemeyele beraber birçok işlem yapılmaktadır. 1993’te *Access America*-devlet programı başlatılmıştır. Bu program ile; öncelikle, yurttaşlar için kolay erişilebilir

yüksek kalitede hükümet hizmetlerini yaygınlaştırmak ve iş dünyasına hizmet amaçlanmıştır.

1.1.4.2.2. Kanada

Kanada e-devlet çalışmalarını daha kaliteli ve daha nitelikli bir şekilde vatandaşlarına ulaştırma çabası içerisinde olan, bilişim ve iletişim teknolojilerinde ileri seviyede gelişme gösteren ülkelerdendir. İnternet kullanımı yaygın olup yetişkin nüfusunun % 67'sinden fazlası interneti kullanmaktadır. Kanada'da uygulanan "Çevrimiçi Devlet (*governmentonline*)" adı verilen e-devlet programında; 1980'li yılların sonunda kapsamlı bir erişim sağlanmıştır. 1990'lı yılların sonunda *schollnet* ve *librarynet* projeleriyle okulları ve kütüphaneleri internet erişimiyle tanıştıran ilk ülke Kanada'dır.

1.1.4.2.3. Singapur

ABD'den sonra e-devlet oluşumuna en erken başlayan ülke olmuştur. 1980'lerin ortalarında ülkede bilişim teknolojisi altyapısı kurulmuş, 1990'ların sonunda kamu hizmetlerinin hepsinin tek bir çatı altında yurttaşlara ve iş dünyasına sunulması sağlanmıştır. Vatandaşların ihtiyaçlarına göre bir sistem organize etmiştir. Bu sistemin başarılı olmasında, ülke nüfusunun az olması (3,89 milyon) önemli rol oynamıştır. 1997 yılında Singapur'da pilot çalışma olarak başlatılan e-vatandaş (*e-citizen*), bugün 150'den fazla elektronik servis ile vatandaşa hizmet vermektedir. Sanal bir şehir havasında olan bu sistem (şehir) içerisinde değişik hizmetler birer kasaba görünümünde halkın kullanımına sunulmuştur. Örneğin, sağlık kasabası, eğitim kasabası ve iş kasabası gibi. Ayrıca sisteme girildiğinde önceki ziyaretlerde sistemde hangi işlemler yapıldığı gösterilmektedir.

1.1.4.2.4. İngiltere

İngiltere’de, kamu hizmetlerinin veriliş şekli konusunda, vatandaşların düzenli olarak görüşleri alınmaktadır. e-Devlet programı 1997 yılında başlatılmıştır. Hükümet içerisinde Elektronik Temsilcilik Dairesi (*Office of e-Envoy, OeE*) kurulduktan sonra yapılan projeler merkezi bir birim tarafından yönetilmeye başlanmıştır. 1999 tarihli “Devletin Modernizasyonu” adlı hükümet belgesinde e-devlet oluşumunun kullanılacağı alanlar ve kullanılabilecek teknikler belirtilmektedir. Ayrıca bilgi toplumuna dönüşüm için; vatandaşlara bilişim teknolojileri ile ilgili eğitimlerin verilmesi, dijital imza kullanımının yaygınlaştırılarak güvenliğin sağlanması, kamuda eğitim ve sağlık alanında çeşitli programlar geliştirilmiştir.

1.1.4.2.5. Danimarka

Nüfusunun azlığı, kişi başına düşen milli gelirin ve bilgisayar okuryazarlığının yüksek olması, vatandaşlarının % 70’inin bilgisayar sahibi olması, % 50’sinin evlerinde internet erişiminin bulunması, % 64’ünün evlerden, okullardan, işyerlerinden, kamusal alanlardan internete ulaşabilmesi gibi nedenlerden dolayı Danimarka, e-devlet yapısına geçmede en avantajlı ülkelerden birisidir. Danimarka hükümeti e-devlet konusunda Ocak 2002’de bir belge ile kamuoyuna hedeflerini açıklamış ve iki önemli program başlatmıştır. (1) Hükümet tarafından 2000 yılında hazırlanan Danimarka İnternette (*Denmark on the Internet*) Planı çerçevesinde verilecek kamu hizmetinin kaliteli, etkili, şeffaf ve güvenli olması amaçlanmıştır. (2) 2001 yılında başlatılan e-Devlet Projesi (*Project e-Government*) merkezi hükümet, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içinde ortak karar alma mekanizmaları ve kamu yönetimi için e-devlet uygulamalarını geliştirmek hedeflenmiştir.

1.1.4.2.6. Fransa

Fransa’da kamu ile ilgili hizmetlerin % 50’si internet üzerinden verilmektedir. e-Devlet çalışmaları 1998 yılında başlatılmıştır. Beş aylık bir zaman zarfında internet sitelerinin sayısı 1600’den 2600’e ulaşmıştır. Fakat kurulan sitelerin etkileşimli değil, tek taraflı olması nedeniyle vatandaş, siteleri bilgi alma amaçlı kullanabilmektedir. Fransa, e-devlet uygulamasında çevrimiçi iletişimi sağlamak amacıyla gerekli çalışmalara başlamıştır. Örneğin, *www.service-public.fr* adlı internet sitesinden vatandaşlar ve iş dünyası, merkezi yönetim bünyesinde bulunan belirli sayıdaki internet sitelerine ulaşabilmekte; vatandaşlar ve iş dünyası etkileşimli olarak hizmet almaktadırlar.

1.1.4.2.7. İrlanda

2002’de AB tarafından yapılan e-devlet sıralamasında kamu hizmetlerinin çevrimiçi sunumunda İrlanda % 84.7’lik bir oranla ilk sırada yer almıştır. İrlanda yazılım geliştirme ve yazılım ihracatında dünya şampiyonu bir ülkedir. 1999 yılında yürürlüğe giren planla; elektronik ticaretle sağlanan tecrübeler geciktirilmeden e-devlet altyapısına aktarılmıştır. Kurulan e-devlet siteleri, vatandaşların ve şirketlerin istekleri doğrultusunda kullanımı kolay bir şekilde hazırlanmıştır. İrlanda Gelirler İdaresi’nin internet sitesi ile 2000 yılının sonu itibariyle vergi ödeme sistemi başarıyla kullanılmaya başlanmıştır. Bunun yanı sıra, eğitim alanında da; çevrimiçi olarak üniversitelere başvurulabildiği gibi, internet hizmetleri kullanılarak uzaktan eğitim imkanları da sunulmuştur.

1.1.4.2.8. Japonya

Hükümetin amacı gerek kamudan vatandaşa gerekse de vatandaştan kamuya dönük yapılan işlemlerin tümünün internet üzerinden yapılmasıdır. 2001 yılında Japon hükümetinin hazırladığı bilişim teknolojileri ve e-devlet planı çerçevesinde bilgi toplumuna geçebilmesi için gereken tüm tedbirlerin alınması planlanmıştır. Alınan

kararların ve planların hızlı bir şekilde uygulanması, halkın bilgi teknolojileriyle iç içe yaşaması, yerel yönetimlerde kullanılan bilişim altyapısı ile teknolojik ağ yapılarının hazır olması, e-devlet çalışmalarının kısa sürede tamamlanmasını sağlamıştır.

1.1.4.2.9. Malezya

Malezya hükümeti 1990 yılının başında *Vision 2020 (Vizyon 2020)* Projesi ile Malezya'yı gelişmiş ülkeler sınıfına sokabilmek için e-devleti hayata geçirmeyi ve bilgi toplumuna giden yolda ilerlemeyi amaçlamıştır. Bu proje, e-devlet kavramının, devlet politikası olarak belirlendiğini gösteren bir ulusal politika belgesidir. Yürütülen çalışmalarda ciddi bir kamuoyu desteği projenin arkasına alınmıştır. Genelde bilgi sağlama amaçlı kullanılan çevrimiçi hizmetlerde, interaktif işlem aşamasına geçilmiştir. Ayrıca kamu satın alımlarında elektronik ortamda ihalelerin yapılmasına büyük önem verilmektedir. Merkezi hükümet portalı ve Malezya sağlık hizmeti linki *Medical Subject Headings (MCSL)* tüm çevrimiçi devlet kurumlarına erişimi sağlamaktadır. İki dilli site (Malayca ve İngilizce) kurumların internet sitelerinde hizmet vermektedir.

1.1.4.2.10. Meksika

Meksika'da, e-devlet yapısına geçmeden önce yılların vermiş olduğu derin bir güvensizlik ve meşruiyet krizi yaşanmaktaydı. Kamu yönetimindeki yolsuzluklar, yönetimin kararlarının halkın ve sivil toplum örgütlerinin denetimine kapalı olması hükümetlere karşı bir güvensizlik ortamının oluşmasını sağlıyordu. 2000 yılında yapılan genel seçimlerden sonra durum değişmiş, göreve gelen hükümetin yasadışı olumsuzlukların ve yolsuzlukların üzerine gitmesiyle önemli bir değişim yaşanmıştır. Bu konudaki en önemli faktörlerden biri e-Mexico Projesidir. Meksika hükümetinin ilk girişimi *Mexico On-line*(Çevrimiçi Meksika) projesidir. Böylece vatandaşlar 7 gün 24 saat gerekli kurumlarla bağlantı içerisine girerek karar alma süreçlerine katılmaya başlamışlardır. Devlet ile vatandaş arasındaki kopukluk giderilmeye çalışılmıştır. Kolay erişim için okullar, kütüphaneler, sağlık kuruluşları, üniversiteler ve devlet kurumlarıyla birlikte buluşma noktaları (kiokslar) kurulmuştur.

1.1.4.2.11. e-Avrupa

Avrupa Birliği (AB), çeşitli kuruluş ve organlarında incelemeler yaparak e-devlet uygulamalarına geçmek için bu konuyu çeşitli zamanlarda tartışmıştır. 19-20 Haziran 2000'deki AB Zirvesinde e-Avrupa girişimi eylem planı resmen kabul edilmiştir. e-Avrupa girişiminin eylem alanları; araştırmacılar ve öğrenciler için daha ucuz ve daha hızlı internet, güvenli ağlar ve akıllı kartlar; Avrupa gençliğinin sayısal çağa hazırlanması, bilgiye dayalı ekonomide insan kaynağına yatırım; internet kullanımının özendirilmesi, e-ticaretin hızlandırılması ve çevrimiçi sağlık, küresel ağlar için Avrupa sayısal içeriği ve akıllı ulaşım sistemleridir. Kamu bilgilerine ulaşma ve onları kullanma olanağı önemli ölçüde artış göstermiştir. e-Avrupa 2002 eylem planında daha çok verimlilik, açıklık, kaliteli hizmet önde gelmektedir. 2005 eylem planında ise internetin daha çok yaygınlaştırılması, adeta bir kamu hizmeti haline getirilmesi istenmektedir.

Birçok ülke e-devlet kapsamında, kamu hizmetlerin vatandaşlara sunulmasına öncelik vermektedir. Bazı ülkeler örneğin evlenme gibi şekil şartı olan kişisel hizmetler dışındaki tüm kamu hizmetlerinin elektronik kanallardan sunumunu hedeflemektedir. Bazı ülkeler ise kullanıcılara yüksek değerde fayda veya devlete önemli ölçüde maliyet tasarrufu sağlayabilecek e-hizmetlere öncelik vermektedir. Devlet Planlama Teşkilatı (2007)'na göre, Türkiye de bu ikinci grup içinde yer almaktadır.

Küreselleşmenin hızla ilerlediği ve ekonomik anlamda sınırların kalktığı bir dünyada, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler karşısında Türkiye'nin de dünya ile bütünleşmesi için devletin yeni bir yapılanmaya gitmesi kaçınılmaz olmuştur.

1.1.5. Türkiye’deki e-Devlet Uygulamaları ve e-Dönüşüm Türkiye Projesi

Türkiye’deki e-devlet uygulamaları, e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bu projenin hayata geçirilmesinde, AB tarafından kabul edilen Lizbon Stratejisi ve Türkiye’nin taraf olduğu e-Avrupa Girişiminin öncelikle dikkate alınacağını bildiren DPT (2005) tarafından; Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası tüm program, proje ve çalışmaların, e-Dönüşüm Türkiye Projesi ile uyumlu bir biçimde uygulanacağı ifade edilmiştir.

Türkiye, günümüz itibariyle, e-devlet süreçleri açısından sadece bilgilendirme ve basit bazı e-hizmetleri sunmaktadır. Kurumların hazırladıkları web sayfaları, çoğunlukla statik bilgiler içermekte ve kurumsal bazda bilgilendirme yapmaktadır. Bunun yeterli olduğunu söylemek zordur. e-Hizmetler alanında ise başlangıç aşaması yaşanmaktadır. Vatandaşa etkileşimli hizmetler veren bazı e-hizmet örnekleri şu şekildedir (TBD Kamu-BİB Çalışmaları; Kızılboğa, 2010’daki alıntı):

- Emekli Sandığı, İnternet/İntranet aracılığı ile yaklaşık 17.000 eczaneyi sisteme entegre etmiş ve anında denetim yapabilmektedir,
- Maliye Bakanlığı, 16 il ve 17 Vergi Dairesinde gerçekleştirdiği MOTOP Projesi ile Nakil Vasıtaları bilgileriyle mükellef bilgilerini ilişkilendirme ve vergi/trafik cezaları oluşumlarını anında izleyebilmektedir,
- Maliye Bakanlığı, 21 il ve 153 Vergi Dairesinde uygulamaya başlattığı VEDOP projesi ile vergileri toplamakta ve ödemeyenleri anında takibe alabilmektedir. Şimdilik, toplam vergilerin % 80’i bu proje ile toplanmaktadır,
- Maliye Bakanlığı, Web Tabanlı Saymanlık Projesi ile ülke çapında 6,000 kullanıcıya hizmet verme noktasındadır,
- İçişleri Bakanlığı MERNİS projesi, İnternet/İntranet aracılığıyla Kimlik Numarası vermeye başlamıştır,
- Devlet Malzeme Ofisi (DMO) İnternet/İntranet aracılığıyla elektronik satış uygulaması başlatmıştır (Türkiye Bilişim Şurası, 2002).

- 2004 yılında yürürlüğe giren 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun etkisiyle kamu hizmeti sağlayan kurum ve kuruluşlara ait internet sitesi sayısı hızla artmıştır.

Ülkemizin bilgi toplumuna geçişini hızlandırmak amacıyla, Acil Eylem Planında yer verilen e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin koordinasyonuyla Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı görevlendirilmiştir (DPT, 2004). 2004 Yılı sonunda, konunun teknik yönünün ağırlığı dikkate alınarak DPT'den TÜBİTAK'a devredilmiştir. 2006 yılında İcra Kurulu tarafından Yüksek Planlama Kurulu (YPK)'na sevk edilmiştir. Ancak daha sonra, sorumlu kuruluş olarak Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme Anonim Şirketi (TÜRKSAT A.Ş.) belirlenmiştir (Sayıştay Başkanlığı, 2006).

e-Dönüşüm Türkiye Projesi'nin en önemli bileşenlerinden biri e-devlettir. Bu kapsamda kullanıcıların elektronik ortamda sunulacak kamu hizmetlerine tek noktadan ulaşabilecekleri, vatandaş ve iş dünyasının ihtiyaçlarına odaklanmış, e-Devlet Kapısının hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar başlatılmıştır (DPT, 2004). Kimlik bilgilerinin yetkili kamu kurumlarınca paylaşılmasını sağlayacak, her gerçek ve tüzel kişiye tek bir kimlik numarası tahsisi yapılmasına dayanan vatandaş ve vergi numarası veri tabanının hazırlanması gibi uygulamaların e-devletin gelişmesinde kolaylaştırıcı rolünün olduğu söylenebilir. OECD 2005 yılı raporuna göre; Türkiye nispeten düşük internet erişim oranına rağmen e-devlette önemli ilerlemelerin gerçekleştirilebileceğini göstermiştir (DPT, 2007).

Tüm kamu kurumlarında olduğu gibi, eğitim kurumlarında da daha fazla şeffaflık ve hesap verilebilirlik gündeme gelmektedir. Haddan (2001; Bayrakçı, 2007'deki alıntı)'a göre, bunun nedeni, eğitim sürecine eskiye oranla daha fazla paydaşın (ebeveynler, işverenler, dernekler, siyasi partiler, vb.) katılmasıdır. Dolayısıyla Türkiye'de, e-devlet uygulamalarında tüm bu gelişmeler yaşanırken Milli Eğitim Bakanlığı'nda da e-dönüşüm ihtiyacı kaçınılmaz olmuştur.

1.1.6. Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Devlet Uygulamaları

2010-2011 eğitim öğretim yılı verilerine göre; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 42.078 resmi ve özel eğitim kurumunda, 16.732.350 öğrenci öğrenim görmektedir ve 774.363 öğretmen görev yapmaktadır (MEB, 2011b). Bu verilere göre ortaya çıkan hedef kitle göz önünde bulundurulursa MEB, Türkiye'nin en büyük kamu kurumudur denilebilir. Bakanlık, il milli eğitim müdürlükleri, ilçe milli eğitim müdürlükleri ve okullar şeklinde bir hiyerarşik yapıya sahip olan MEB yapılanmasında bir bilginin merkezden en uç birimlere iletilmesi için bu hiyerarşi zinciri takip edilmektedir.

Personel, kurum ve öğrenci bilgilerini takip etmek, gerekli istatistikleri doğru ve zamanında oluşturmak, geleceğe yönelik planlamalar yapmak son derece önemlidir (<http://ilsis.meb.gov.tr/>, 15.12.2011). Bir sonraki yıl okula başlayacak öğrenci sayısını tahmin etmek, gelecek yıl içinde emekli olabilecek öğretmen sayısını belirlemek, okul ve öğretmen ihtiyaçlarını belirleyerek, Türkiye genelinde homojen bir eğitim yapısı oluşturmak, öğrenci dağılımı ve başarı grafiklerini oluşturmak gibi işlemler ancak bu bilgilerin sağlıklı bir şekilde toplanarak çözümlenmesiyle mümkündür.

Bu bilgileri doğru biçimde toplayıp, gerekli şekilde kullanmak üzere, 1987 yılında MEB tarafından Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemleri (MEBSİS) Projesi başlatılmıştır (<http://www.meb.gov.tr>, 18.11.2011). Bu proje ile Bakanlık hizmetlerinin bilgi teknolojilerinden yararlanılarak daha etkin, daha ucuz, daha hızlı, doğru ve zamanında verilmesi amaçlanmıştır. Böylece özel kuruluşlarca özellikle okullardaki yönetim işleri için üretilen ve ücret karşılığında kullanılan yazılımlara olan ihtiyaç ortadan kaldırılmıştır. MEB'in, e-Dönüşüm Türkiye Projesi çerçevesinde Bakanlığın kendi bünyesinde oluşturduğu online yazılımların uygulamaya konulması, ilk olarak İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin gereksiz kırtasiyecilikten kurtarılması ve yerel bölgelere hareket serbestliği sağlanarak, merkezin yükünün azaltılması sağlanmıştır denilebilir.

Çeşitli alt sistemler oluşturulmuş ve bakanlık birimlerinin hizmetine alınmıştır. Turan (2010), MEBSİS projesi kapsamında oluşturulan alt sistemleri kısaca şöyle açıklamıştır:

PERSİS: Personel Yönetim Bilgi Sistemi,

İLSİS: İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi,

YÖSİS: Yüksek Öğretim Yönetim Bilgi Sistemi,

BÜTSİS: Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi,

İMİSİS: İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi,

YDSİS: Yurt Dışı Eğitim Bilgi Sistemi.

Ancak, MEBSİS Projesinin alt sistemleri eş zamanlı olarak uygulamaya giremediği gibi bilişim sektöründeki teknik gelişmelere paralel olarak bazı alt sistemlerin projeden çekilmesi veya ihtiyaç duyulan yeni yazılım ve modüllerin sisteme eklenmesi suretiyle proje yeniden yapılandırılmıştır. 1995 yılında Milli Eğitim Müdürlüklerinin işlemlerinin bilgi teknolojileri desteğiyle yürütülmesi amacıyla İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi (İLSİS)'i de hayata geçirmiştir (Turan, 2010).

İLSİS, MEBSİS'i oluşturan alt sistemler arasında önemli bir yere sahiptir. İLSİS'i bu kadar önemli kılan ise uygulama yazılımlarıdır. İLSİS uygulama yazılımları; personel (özlük, atama, inceleme, soruşturma, teftiş), kurumlar (özel kurumlar, devlet kurumları), arşiv-evrak, istatistik, norm işlemleri, öğrenci devam devamsızlık, kitap seçimi ve yönetim ana modüllerinden oluşmaktadır. Bu modüller içinde 440 alt modül bulunmaktadır (<http://egitek.meb.gov.tr>, 21.03.2010). MEB bünyesindeki tüm personelin özlük ve sicil dosyalarında yer alan belgelerin elektronik ortamda tutularak atama, emeklilik, MEB'den ayrılma, istatistik, norm kadro vb. işlemlerinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi sağlanmaktadır.

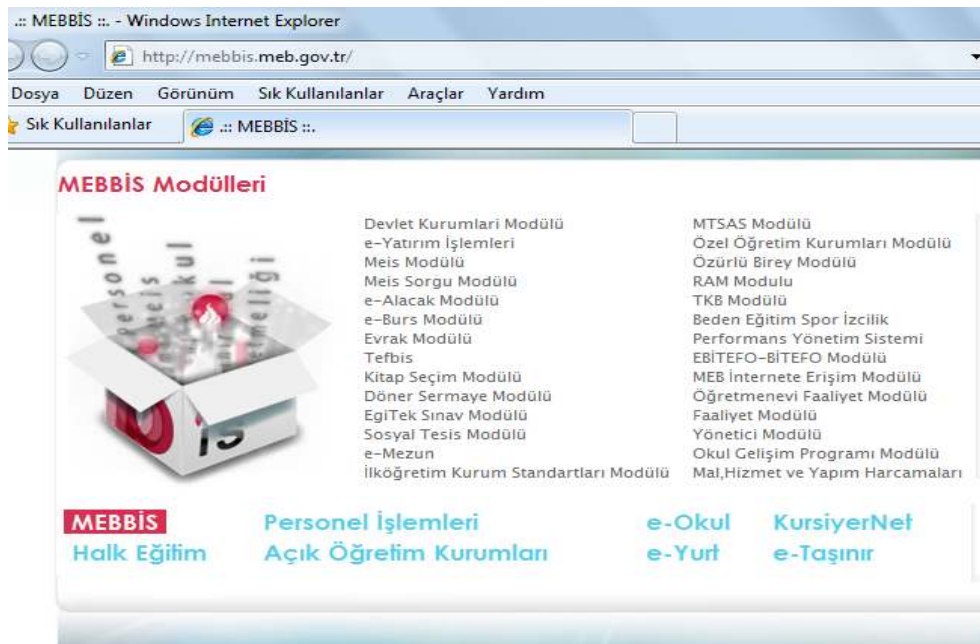
2006 yılında MEBSİS Projesinin adı MEBBİS (Millî Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemleri) olarak değiştirilmiştir. MEBBİS içinde yer alan yazılımların Bakanlığın tüm birimleri ve okullarınca kullanılabilecek web tabanlı hale getirilmesi

ve ihtiyaç duyulan yeni yazılım ve modüllerin sisteme eklenmesi çalışmalarında önemli gelişmeler kaydedildiği söylenebilir.

MEBBİS'in 2009 yılında yeniden yapılandırılması sonucunda MEBBİS'i oluşturan alt sistemler, şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1.

Şekil 1: MEBBİS Modülleri

Şekil 1'de görüldüğü gibi MEBBİS kapsamında birçok modül yer almaktadır. Ancak bu modüller MEBBİS yapısı içerisinde bu başlıklar altında değil, en çok kullanılan hizmetler düşünülerek tasarlanmış modüller şeklinde sunulmaktadır. MEBBİS yapısı içerisinde en çok kullanılan hizmetler; MEBBİS Giriş Modülleri, Halk Eğitim, Personel İşlemleri, Açık Öğretim Kurumları, e-Yurt, KursiyerNet, e-Taşınır ve e-Okul olmak üzere 8 modül altında toplanmıştır.

MEBBİS uygulamalarının yanı sıra MEB'in gerçekleştirdiği e-devlet uygulamalarını kısaca şöyle sıralamak mümkündür:

- **Bilgilendirme web sayfaları:** Bu sayfalar, Bakanlığa bağlı tüm eğitim öğretim kurumlarının resmi internet sayfalarını içermektedir.
- **Eğitim Portalı - e-içerik:** Eğitim kurumlarına ait ders içerikleri, Projeler, 100 Temel Eser, 100 Türk Edebiyatçısı, e-Kitap, İnternet Radyo TV, Açık Öğretim Ders Notları ve Videoları, Soru Bankası Destek Merkezi gibi başlıkları kapsamaktadır.
- **Sınavlar:** Seviye Belirleme Sınavı, Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı, Açık Öğretim Kurumları Sınavı, Protokol Sınavları, Motorlu Taşıtlar Sürücü Adayları Sınavına ait bilgi girişleri, sınav bilgileri, sınav soruları ve sonuçları, yıllara göre sayısal veriler, sınav takvimi gibi uygulamalara internet sayfasından ulaşılabilir.
- **Personel işlemleri:** Bakanlık çalışanlarına ait özlük bilgileri, atama takvimleri, yer değiştirme başvuruları, atama sonuçları, İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin gerçekleştirebileceği personel işlemleri sistem üzerinden gerçekleştirilmektedir.
- **Öğrenci, öğretmen ve veli işlemleri:** Yurt dışından alınan diploma denklikleri, Açık İlköğretim, Açık Öğretim Lisesi, Mesleki ve Teknik Açık Öğretim, Öğretmene Hizmet ve Sosyal İşler, e-Okul, e-Kayıt, Veli Bilgilendirme Sistemi yer almaktadır.

Bu uygulamalarla birlikte MEB, e-Dönüşüm Türkiye Projesi kapsamında internet ve bilişim teknolojilerinin eğitim, öğretim ve yönetimde kullanılmasına yönelik birçok projeyi başlatmış ve uygulamaya koymuştur (MEB, 2008/76). Bu proje ve uygulamalardan bazıları aşağıda açıklanmıştır (Üçcan, 2007):

Karar Destek Sistemi: Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan operasyonel verilerin bilgiye dönüştürülmesi ve bilgilerin, karar vericiler tarafından stratejik

kararların verilmesi aşamasında kullanılması amaçlarına yönelik olarak oluşturulmuştur.

Doküman Yönetim Sistemi (DYS): e-Devlet projelerine hızlı bir şekilde uyum sağlanması için faaliyete geçirilerek, tüm evrak akışının elektronik ortamda gerçekleştirilmesi ve e-İmza ile uyum sağlanması hedeflenmiştir.

Eğitim Portalı: www.egitim.gov.tr portalı içerik zenginleştirme çalışmalarına hız vermek eğitim öğretimin kalitesini artırmak, eğitimde fırsat eşitliği sağlamak ve “Global Gateway”, Intel’in “skool”, ve “think.com” gibi portallarla uluslararası işbirliği sağlamak ve ortaklık kurmak amacıyla kurulmuştur.

Skool.TrPortalı: Intel firmasının İrlanda Eğitim Bakanlığı ile geliştirdiği orijinal portalın Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji alanlarında %25’lik kısmı Türkçeleştirilmiş ve <http://skool.meb.gov.tr> adresinden yayına başlanmıştır.

Global Gateway Portalı: İngiltere Eğitim Bakanlığı tarafından koordine edilen Global Gateway ile kurulan bu ortaklıkla eğitime uluslar arası bir boyut kazandırılması hedeflenmiştir.

Think.com Portalı: Oracle firması tarafından geliştirilen bu portalın amacı, dünyanın her yerindeki ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin, öğretmenlerin kolayca iletişim kurabileceği, projeler konusunda işbirliği yapabileceği korumalı bir çevrimiçi ortam oluşturmaktır.

Yazarlık Yazılımlarıyla Eğitim Materyali Üretimi Projesi: Öğretmenler bu yazılımları kullanarak en çok ihtiyaç duyulan bilgisayar ortamı eğitim materyalleri hazırlayabileceklerdir.

İntel Gelecek İçin Eğitim: Bu proje İntel tarafından desteklenmektedir. Öğretmen ve yöneticilerin eğitime katılımları ile gerçekleştirilmektedir. Bilişim teknolojisi

sınıflarının sayısı arttıkça eğitim programı da yeni okulları kapsayacak şekilde genişletilmektedir.

Microsoft Eğitimde İşbirliği Uzaktan Öğretmen Eğitimi: Öğretmenlerin bilgisayar okur-yazarlık seviyelerini artırmak amacıyla, uzaktan eğitim yöntemiyle başlatılmıştır.

İntel Öğrenci Programı: Bilgisayar okur-yazarı olan öğrencilerin seviyelerini artırmaya, olmayanlara bilgisayar okur-yazarlığı kazandırmaya yönelik bir programdır.

Microsoft Yenilikçi Öğretmenler Programı: Amacı öğretmenlerin teknolojiyi mümkün olduğunca etkin olarak kullanabilmesi, gereksinim duyduğu konularda neyi, nerede bulacağı farkındalığını ve bilgisini edinebilmesidir.

Qomer Microsoft Bilişimci Martılar Programı: Bu program ile ilköğretim okullarındaki öğrencilerin ekip ruhu ile hareket edebilmeyi, analitik düşünme yöntemlerini ve araçlarını kullanabilmeyi öğrenmeleri amaçlanmaktadır.

Cisco Ağ Eğitimi Akademisi Programı: Kamu ve özel sektör kuruluşları arasında küresel bir işbirliğini öngören programın hedefi; Anadolu Teknik Liseleri Proje Okullarında görev yapan bilişim öğretmenlerini eğiterek ülkedeki ara eleman ihtiyacını karşılamaktır.

İngilizce Öğretim Metodumuza Şekil Verme Programı: ABD İngilizce Dil Programları Bürosu tarafından, Oregon Üniversitesi'nin işbirliği ile hazırlanan İngilizce öğretmen eğitimi programı kapsamında 27 İngilizce öğretmenin katılımıyla 16 hafta süren pilot uygulama yapılmıştır. Katılımın tahminin üzerinde olması sebebiyle seminer çalışmaları periyodik aralıklarla tekrarlanmaktadır.

Uzaktan Eğitim Hizmetleri: Açık Öğretim kurumlarının öğrenci ders kitapları internet üzerinden yayımlanmaktadır. Sakarya Üniversitesi ile yapılan protokol ile uzaktan eğitim yoluyla “Bilgi Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı Sertifika Programı” eğitim hizmetleri verilmektedir.

Internet TV-RADYO: Örgün ve yaygın eğitimdeki öğrencilere, öğretmen ve velilere ders destek materyalini sunmak amacıyla Internet TV-Radyo <http://internettv.meb.gov.tr> adresinde yayın hayatına başlamıştır. Yeni ders materyallerinin yanı sıra, öğretmen ve velilere yönelik kişisel ve mesleki gelişim programları, eğitim programları, belgeseller, okul öncesine yönelik programlar, çizgi filmler, çeşitli sunular ve fotoğraflar yer almaktadır.

Bilişim Teknolojileri Destekli Fen Laboratuvarları Projesi: Ortaöğretim kurumları için bilişim teknolojileri destekli bir fen laboratuvarı oluşturulmasının hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

Dijital Arşiv Projesi: Arşiv materyallerinin bilgisayar ortamında kayıtlarının tutulması ve arşiv düzeninin sağlanması amaçlanmaktadır.

İnternetin Yararları ve Zararları İle İlgili Olarak Toplumun Bilinçlendirilmesi Projesi: İnternetin zararları, korunma yöntemleri, engelleme, filtreleme sistemleri ve doğru içerik ile ilgili başlıklar hakkında yalnız ergenlerin değil, ailelerin ve tüm toplumun bilinçlendirilmesi amacıyla çeşitli iletişim araçları ile (medyada) halkın bilgilendirilmesi yoluna gidilecek ancak bu noktada endişelere yol açmayacak nitelikte yayınlar (reklâm) hazırlanması üzerinde durulmaktadır.

Kamu İnternet Erişim Merkezi Projesi (KİEM): 1.068 Halk Eğitim Merkezi (HEM) ve Mesleki Eğitim Merkezi (MEM)'ne Bilişim Teknolojileri (BT) sınıfı kurulumu planlanmıştır. Projenin amacı yetişkinlerin (öncelikli olarak çalışanlar ve işsizler, ayrıca ev hanımları ve emekliler) internet erişimlerinin sağlanması ve yükseltilmesidir.

Eğitim Yöneticilerinin Liderlik Becerilerinin Geliştirilmesinde Öğrenme Modelinin Başarıya Etkisinin Araştırılması Projesi: TÜBİTAK tarafından da desteklenmesine karar verilen projenin en önemli özelliği; maliyet, zaman ve öğrenme-öğretme sürecini zenginleştirme açısından geleneksel öğretim yaklaşımları ve e-öğrenme, öğrenme-öğretme yaklaşımlarına alternatif bir model olmasıdır.

e-Sınav Projesi: <http://sinavlar.meb.gov.tr> adresinden verilen tüm hizmetlerin e-Okul projesi kapsamında öncelikle Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı (DPY-B), Orta Öğretim Kurumlarına Geçiş Sınavı (OGES), Seviye Belirleme Sınavı (SBS) ile Polis Koleji Aday Tespit Sınavı başvurularını da kapsayacak şekilde yaygınlaştırılması çalışmaları yapılmıştır. Yine bu kapsamda Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının (YİBO) başvuruları da alınmıştır.e-Sınav Projesi ile on-line (çevrimiçi) sınavların da yapılması hedeflenmektedir.

e-Okul Projesi: Her okulun, öğrenci ile ilgili işlemlerin tamamını internet üzerinden yapabilmesine imkân sağlayan e-Okul yazılımı, MEBBİS ile uyumlu olarak çalışmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen ve yukarıda isimleri yer alan e-devlet uygulamaları için; okul ve kurumların hızlı, güvenilir ve ucuz şekilde internete erişimini sağlamak üzere, 5.12.2003 tarihinde Türk Telekom A.Ş. ile protokol yapılmıştır. 4.9.2007 tarihi itibarıyla 29.021 okul/kuruma geniş bant ADSL bağlantısı ile internet bağlanmıştır (Üçcan, 2007).

1.1.7. e-Okul Sistemi

e-Okul, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından uygulanan, bir okul yönetim bilgi sistemidir. Bir öğrencinin okula kaydından başlayıp, mezuniyetine kadar olan süreçteki tüm iş ve işlemleri içerir. Proje kapsamında öğrenci bilgileri, T.C. Kimlik Numarasını kullanmak suretiyle MERNİS sisteminden alınarak e-Okul'a kaydedilmektedir (MEB, 2008b).

İlköğretim okulları için 2006-2007 öğretim yılı kayıt döneminde 5 ilde (Adana, Ankara, Eskişehir, İstanbul, İzmir) e-Okul Projesinin pilot uygulaması yapılmıştır (MEB, 2007/74). Olumlu sonuçlar alınması üzerine 2007-2008 öğretim yılında ülke

genelinde tüm resmi ve özel ilköğretim okulları ile okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.

Sistemin temel işlevi öğrenci bilgilerini sanal ortamda toplayıp gerektiği anda müdahale edilebilir hale getirmektedir. Geçmiş dönemlerde, Bakanlığın, bir öğrencinin bilgilerine ulaşmak için bu bilgileri okullardan istemesi gerekirken; bu sistemle tüm öğrenci bilgilerine rahatlıkla ulaşabilmektedir.

e-Okul Sistemi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı tüm okullarda kullanılan bir sistemdir. Merkez ve taşra yöneticileri, okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenci velileri tarafından, eğitim öğretim ile ilgili çok sayıda verinin işlenmesi ve kaydedilmesi için kullanılmaktadır.

e-Okul Sistemi, tüm ilköğretim okullarında standart bir yapı oluşturarak; uygulamalardan kaynaklanan hataları büyük oranda ortadan kaldırmıştır. Ortaöğretime Geçiş Sistemi için altyapı da oluşmuş ve Bakanlığın 05.11.2008 tarihli “e-Okul Sisteminin Ortaöğretim Okullarında da Uygulanması” konulu Genelgesi ile bu hizmet artık liseleri de kapsamıştır. 25 Ocak 2008 tarihinde “Veli Bilgilendirme Sistemi” kullanıma açılmıştır (MEB 2008b).

e-Okul Sisteminin uygulanması ile okullara sağladığı birçok yenilik ve gelişmeden söz etmek mümkündür. Örneğin, öğrencinin okula kaydı, dosya bilgilerinin ve resminin sisteme işlenmesi, nakil gelen ve giden öğrenci işlemleri, devamsızlık bilgisi girişleri ve devamsızlık takibi, haftalık ders programı, okutulacak derslerin ve öğretmenlerin bilgilerinin işlenmesi, sınav tarihleri ve gelişim raporu işlemleri, öğrencinin sınav notları, projelerden aldığı notlar, takdir ve teşekkür belgeleri ile diploma işlemleri e-Okul Sistemi üzerinden yapılabilmektedir. Öğrenci bilgilerinin sistem üzerinden kayıt altına alınması ve bilgilere ihtiyaç duyan kullanıcılar tarafından kısa zamanda ulaşılabilmesi, kırtasiye ve zaman tasarrufu da sağlamaktadır. Ayrıca e-Okul'dan önce veliler sadece öğretmenler ile görüşerek öğrencisinin notları ya da gelişimi konusunda bilgi alabilirken, artık okula gitmeden de öğrencinin vatandaşlık numarası ve okul numarası ile Veli Bilgilendirme Sistemi

üzerinden notları, devamsızlık bilgileri, okuduğu kitaplar, ders programı gibi birçok bilgiye ulaşma imkanına sahiptir. Dolayısıyla velileri bilgilendirme konusunda katkılarının olduğu, aynı zamanda bilgilerin çevrimiçi paylaşılmasının okullara kısmen şeffaflık sağladığı söylenebilir.

e-Okul Sisteminin yukarıda söz edilen yararları ve kolaylıklarının yanı sıra e-Okul'a geçiş sürecinin okullarda yarattığı bir takım sıkıntılar olduğunu ifade eden Aydoğan (2011)'a göre, tüm bu bilgi paylaşımı için öğretmenlerin ve özellikle okul idarecilerinin üzerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Bu sorumlulukları şöyle sıralamaktadır:

- e-Okul Sisteminin düzgün işleyebilmesi için öğretmenler sınav ve proje tarihlerini, öğrencilerin sınav, proje, performans ve davranış notlarını Sisteme zamanında girmeli,
- Okul yöneticileri de öğrencilerin şahsi bilgilerinin doğru ve eksiksiz girilmesini sağlamalı,
- Değişen bilgileri anında sisteme işlemeli,
- Okulun teknik bilgileri ve öğretmen kadro durumları da idareciler tarafından zorunlu olarak kaydedilmelidir.

1.1.7.1.e-Okul Sistemi Kullanıcıları

Sistemde, Bakanlık Sistem Yöneticisi, Bakanlık Kullanıcısı, Genel Müdürlük/İl/İlçe/Okul Sistem Yöneticisi, Milli Eğitim Müdürlüğü Kullanıcısı, Öğretmen Kullanıcısı ve Veli Kullanıcısı olmak üzere 6 tip kullanıcı bulunmaktadır (www.eokul.meb.gov.tr , 12.11.2010):

Bakanlık Sistem Yöneticisi: Sistemde zamana bağlı yürütülen (sınav başvurusu, aday kayıt, karne, vb.) işleri planlar, gerekli ekranları yetkilendirir. İhtiyaca göre raporları kullanıma açar kapatır, şifre sorunu yaşayan Bakanlık, Genel Müdürlük ve İl Sistem Yöneticilerinin şifrelerini değiştirir. İhtiyaca göre Genel Müdürlük kullanıcısı ya da yurtdışı kurumlarla ilgili Okul Sistem Yöneticisi kullanıcısını oluşturur.

Bakanlık Kullanıcısı: Tüm okulların yapmış olduğu işlemleri görebilir. Toplu rapor oluşturabilir. Ancak okul tarafından yapılması gereken işlemlerde değişiklik yetkisine sahip değildir.

Genel Müdürlük/İl/İlçe/Okul Sistem Yöneticisi: Her genel müdürlükte bir adet sistem yöneticisi bulunmaktadır. Genel Müdürlük sistem yöneticisi Genel Müdürlük içinde sistemi kullanacak olan kullanıcıları belirler, bu kullanıcılara ait yetki grupları oluşturur ve kullanıcıları bu gruplara aktarır. İl/İlçe ve Okul kullanıcıları da aynı şekilde yetkilidir. Her kullanıcı grubu oluşturduğu yetki grupları ve kullanıcıların yönetimini yapar. Yetki alanı dışında işlem yapamaz. Genel Müdürlük/İl/İlçe ve Okul Sistem yöneticileri kendilerine Bakanlık Sistem Yöneticisi tarafından verilen yetkiler dahilinde işlem yapar. Bakanlık Sistem Yöneticisi herhangi bir ekranda bulunan değişiklik yetkisini aldığında bu yetkiye sahip olan tüm kullanıcılardan da yetki otomatik alınır. Ancak tekrar yetkilendirme yaparken, her yöneticinin kendi kullanıcılarına bu yetkiyi vermesi gerekir.

Milli Eğitim Müdürlüğü Kullanıcısı: İl ve İlçe Sistem Yöneticisi Kullanıcısı tarafından oluşturulur ve yetkilendirilir.

Öğretmen ve Müdür Yardımcıları Kullanıcıları: Okul Sistem Yöneticisi tarafından oluşturulur. Her öğretmen ve müdür yardımcısı kadrolu/görevlendirme bulunduğu okulda tanımlanabilir. Ataması başka bir okula yapıldığında eski okulundaki kullanıcılığı iptal edilir. Birden fazla okulda derse giren öğretmenler için farklı kullanıcı kodları verilmektedir. Öğretmen ve müdür yardımcısı kullanıcı, tanımlama sırasında verilen T.C. Kimlik Numarası kısıtlamasıyla ayırt edilir. Eğer Okul Sistem Yöneticisi oluşturduğu kullanıcıyı, T.C. kimlik numarası ile kısıtlamazsa yöneticiyle aynı yetki seviyesinde bulunur. Müdür yardımcısı kullanıcı, yetkili olduğu türlerdeki sınıf/şubelerde bulunan öğrenciler için işlem yapabilir. Öğretmen kullanıcıları ders programında tanımlı sınıf ve şubelerde bulunan öğrenciler için işlem yapabilir.

Veli Kullanıcıları: Öğrenci velileri, öğrencinin T.C. kimlik numarası ve öğrencinin kayıtlı olduğu okuldaki okul numarası ile Veli Bilgilendirme Sistemi'ne girerek okul tarafından yapılan duyuruları, devamsızlık bilgilerini, not bilgilerini, sınav başvuru/yer/sonuç bilgilerini sınıflar bazında görebilirler.

1.1.7.2.e-Okul Sistemi Modülleri ve Kullanımı

e-Okul Sisteminin alt bölümleri Şekil 2’de verilmektedir.

Şekil 2.

Şekil 2: e-Okul Sistemi Modülleri

Şekil 2’de görüldüğü gibi e-Okul Sistemi, “Bakanlık/MEM İşlemleri, İlköğretim Kurum İşlemleri, İlköğretim Öğrenci İşlemleri, Ortaöğretim Kurum İşlemleri, Sınav İşlemleri, Yönetici Modülü, Şifre Değişikliği, Kullanıcı ve Güvenlik Açıklamaları, Rapor Listesi, e-Okul Kullanım Kılavuzu” gibi modüllerden oluşmaktadır. Yöneticilerin görev ve sorumlulukları kapsamında bulunan ve daha önce sıralanmış olan iş ve işlemlerin birçoğu bu sistem üzerinden gerçekleştirilmektedir.

1.1.7.3.Genel Bilgiler

e-Okul Sistemi, e-Dönüşüm Türkiye Projesine paralel bir oluşumla iki ana başlık altında toplanabilecek dinamik veritabanına sahip ve içerisinde bir çok modül bulundurmaktadır. Bu ana başlıklardan biri yönetsel iş ve işlemlerin yapıldığı, bu iş işlemler yapılırken MEB mevzuatı gereği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde kullanıcıların tanımlandığı, bilişim teknolojisinin eğitim yönetiminde kullanılması; diğer ana başlık ise hizmetten yararlanıcıların, bu hizmetleri elektronik ortamda alabilecekleri, hızlı erişebilecekleri, şeffaflığın sağlandığı veli bilgilendirme modülüdür. Bu bölümde bu iki ana başlıkla ilgili olarak genel tanıtım bilgileri verilmektedir.

Norm kadro tespiti, ücretsiz ders kitabı dağıtımı, merkezî sistem sınav plânlaması ve uygulanması gibi birçok çalışmaya esas olacak öğrenci bilgilerinin MEBBİS gibi merkezi bir veritabanında toplanarak ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılması için başlatılan e-Okul Projesi kapsamında öğrenci bilgileri, T.C. Kimlik Numarasını kullanmak suretiyle MERNİS sisteminden alınarak e-Okul'a kaydedilmektedir. e-Okul sayfasına <http://e-okul.meb.gov.tr> adresinden ulaşılabilir.

e-Okul Sistemine Milli Eğitim Bakanlığı ana sayfasından da giriş yapılabilir. MEB Ana sayfa ekranı Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3.

Şekil 3: Milli Eğitim Bakanlığı Ana sayfası

Şekil 3'te görüldüğü gibi e-Okul sayfasına <http://www.meb.gov.tr> adresinden ulaşılan MEB Ana sayfasından da giriş yapılabilir. Şekil 4'te verilmiştir.

Sisteme giriş yapılan e-Okul Kullanıcı Girişi ekranı Şekil 4'te verilmiştir.

Şekil 4.

Şekil 4: e-Okul Kullanıcı Girişi Ekranı

Şekil 4'te görülen Kullanıcı girişi ekranında bulunan alanlara gerekli bilgiler girilerek e-Okul Sistemi kullanıma açılmaktadır. Bu alanlar:

Giriş Kodu: Giriş kodu alanına, bu alanın üstünde bulunan rakamlar yazılır. Her bağlantıda bu rakam değişmektedir.

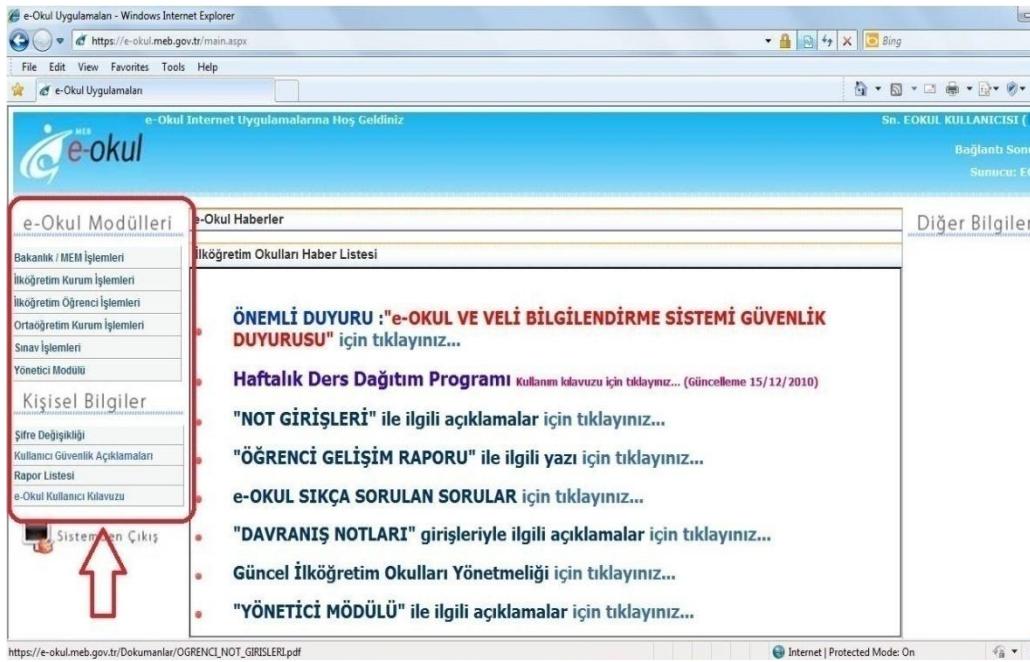
Kullanıcı Adı: Yetkili birimlerce verilen Kullanıcı Adı bu kutucuğa yazılır.

Şifre: İlgili birimce verilmiş olan şifre bu kutucuğa yazılır.

Giriş yapıldıktan sonra açılan ana sayfa ekranı Şekil 5'te verilmiştir.

Şekil 5.

Şekil 5: e-Okul Ana Sayfası

Şekil 5'te yer alan ekranda; e-Okul Modülleri ile birlikte e-Okul haberlerine ve diğer bilgilere erişebilmektedir.

e-Okul modülü, yönetim ve öğretimsel işlerde kullanımı açısından değerlendirildiğinde; kullanıcı yetkilerinin MEB örgüt yapısında yer alan yetki ve sorumluluklara bağlı hiyerarşik bir yapı içerisinde oluşturulduğu söylenebilir. Modülün, Merkez örgütü, Taşra örgütü ve okul kullanıcılarının yetkileri, mevzuattan kaynaklanan yetki ve sorumlulukları ölçüsündedir. Örneğin merkez örgütünde

güncelleme, silme, ekleme ve görüntüleme gibi tüm kullanıcı yetkileri mevcutken, taşra örgütünde bu yetkilerin bazıları konularına göre sınırlandırılmıştır. Merkezi sınavların tarihlerinin güncellenmesi yetkisi sadece merkez örgütünde iken görüntüleme yetkisi tüm kullanıcılarda mevcuttur.

e-Okul kullanıcısı bu modüllerin tümüne erişememektedir. Örneğin Bakanlık/MEM İşlemleri Modülüne sadece Bakanlık ve İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü yetkilileri ulaşabilmektedir. Okul yöneticileri veya öğretmenler bu modüle erişim yetkisine sahip değildir. Aynı şekilde Ortaöğretim Kurum İşlemleri modülü de sadece ortaöğretim kurumları yöneticilerine açıktır. Diğer kullanıcıların bu modüle erişim imkanı bulunmamaktadır.

Modül kullanıcıları içerisinde okul kullanıcılarının yetkileri merkez örgütü tarafından grup kullanıcıları olarak belirlenmiştir. Her okula bir kullanıcı adı ve şifresi verilmiştir. Bu şifreyi kullanma yetkisi okul müdüründedir. Kullanım yetkileri arasında “kurum işlemleri, öğrenci işlemleri, yetki işlemleri ve şifre işlemleri” bulunmaktadır. Ayrıca “raporlar” başlığı altında okulla ilgili çeşitli istatistiki raporlar alınabilmektedir.

Kullanıcılar kendileri için belirlenen şifreyi, şekil 6’da görülen Şifre Değişikliği ekranından değiştirebilmektedir.

Şekil 6.

Şekil 6: Şifre Değişikliği Ekranı

e-Okul Uygulamaları - Windows Internet Explorer

https://e-okul.meb.gov.tr/main.aspx

e-Okul Uygulamaları

e-Okul İnternet Uygulamalarına Hoş Geldiniz

e-Okul Modülleri

Bakanlık / MEM İşlemleri

İlköğretim Kurum İşlemleri

İlköğretim Öğrenci İşlemleri

Ortaöğretim Kurum İşlemleri

Sınav İşlemleri

Yönetici Modülü

Kişisel Bilgiler

Şifre Değişikliği

Kullanıcı Adı ve Şifre Açıklamaları

Rapor Listesi

e-Okul Kullanıcı Kılavuzu

Sistemden Çıkış

e-Okul İlköğretim Uygulamaları -- Webpage Dialog

https://e-okul.meb.gov.tr/ErName.aspx

Şifre Değiştirme İşlemi

Sayın EOKUL KULLANICISI

Oluşturduğunuz şifrenin kolayca bulunabilir bir şifre olmaması hem e-Okul hizmetinin güvenliği hem de kişisel bilgilerinizin güvenliği bakımından çok önemlidir. Bu sebeple kolay akılda tutulabilecek ve kolay tahmin edilebilecek şifreleri tercih etmeyiniz. Şifrenizi oluştururken aşağıdaki konulara dikkat ediniz:

- Yeni şifrenizi oluştururken içinde '*' - I karakterlerinin olmamasına dikkat ediniz.
- Şifrenizin sadece numaralardan veya sadece harflerden oluşmamasına, harf, numara ve noktalama işaretlerini içermesine dikkat ediniz.
- Şifrenizi doğum tarihi, doğum yeri gibi kolay tahmin edilebilir şeylerden üretmemeye özen gösteriniz.

Eski Şifreniz

Yeni Şifreniz

Yeni Şifreniz (Tekrar)

DEĞİŞTİR

Tüm hakları Milli Eğitim Bakanlığına aittir.

https://e-okul.meb.gov.tr/ErName.aspx

Internet | Protected Mode: On

Şekil 6’da işaretli olan seçenek tıklandığında yeni bir sayfa açılmaktadır. Açılan bu sayfada şifre değişikliği yaparken şu bilgilerin girişinin yapılması gerekmektedir:

Eski Şifreniz: İlgili birimce verilmiş olan şifre bu kutucuğa yazılmaktadır.

Yeni Şifreniz: Kullanıcı tarafından belirlenen yeni şifrenin yazıldığı alandır.

Yeni Şifreniz (Tekrar): Sistemin yeni şifreyi doğrulaması için bu alana tekrar girilmesi gerekmektedir.

Her kullanıcı, alt kullanıcılar için yeni şifre tanımlayabilirken, şifre değişikliği yetkisi her kullanıcının kendisine verilen şifreyi değiştirme hakkıyla sınırlıdır. Yani bir kullanıcının, bir başkasının şifresini görüntüleme ve değiştirme yetkisi bulunmamaktadır. Bu yetkiler kullanılırken sisteme girilen güvenlik kodlarıyla hangi kullanıcı tarafından bu işlemlerin yapıldığı sorgulanabilmekte ve böylece sistemin güvenliği sağlanmaktadır.

e-Okul Sisteminin araç çubuğu (Toolbar) şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7.

Şekil 7: Araç Çubuğu (Toolbar) Özellikleri

Şekil 7’de görüldüğü gibi araç çubuğunda temel kullanıcı işlemlerine ait butonlar bulunur. Ancak araç çubuğunda bulunan butonların bazıları aktif bazıları ise pasiftir. Çünkü her sayfada, araç çubuğunda sıralanan temel kullanıcı işlemlerinden sadece gerekli olanlar ve yetki verilenler kullanılabilir. Araç çubuğundaki aktif, yani kullanılmasına izin verilen butonlar renkli, pasif butonlar ise renksiz görünmektedir.

Araç çubuğunda en üstteki başlıkta solda bulunan “Öğrenci Hızlı Bilgi Giriş İşlemi” yazan kısım her ekran için farklı olup ekran adını, sağda bulunan “IOK02001” yazan kısım ise o ekranın kodunu temsil etmektedir.

Araç çubuğundaki butonlar ve işlevleri aşağıda sıralanmıştır:

Yeni Kayıt Butonu: Sayfanın, üzerindeki bilgi içeren kısımlarının boşaltılmış ve yeni bir kayıt girilmesi için uygun hale getirilmiş halini görüntülemek için kullanılır.

Silme Butonu: Sayfada görüntülenen kaydın sistemden silinmesini sağlar. Yanlışlıkla yapılan ya da iptal edilen bir işlemin geri alınması için kullanılır.

Kaydet Butonu: Yapılan işlemin sayfada o an gözüken haliyle sisteme kaydedilmesini sağlar.

İptal Butonu: Ekranı ilk görüntülediği haline geri döndürür. Yani ekran görüntülendikten sonra kullanıcı tarafından yapılan değişiklikleri iptal etmek için kullanılır.

Arama Butonu: Hem kaydetme hem listeleme işlevi olan ekranlarda listeleme moduna dönülmesi için kullanılır.

Yazdır Butonu: Sayfayla ilgili çıktı almak için kullanılır. Bu butona tıklandığında, çıktısı alınabilecek raporların listelendiği küçük bir ekran gösterilir. Kullanıcı bu ekranda listelenen raporlardan istediğini seçip çıktısını alabilir.

Yenileme Butonu: Mevcut sayfanın yeniden yüklenmesini sağlar.

Hata Bildirimi Butonu: Kullanıcıların, sistemin işletimi sırasında tespit ettikleri hataların merkeze bildirilmesi için kullanılır.

Yardım Butonu: Yardım sayfasının görüntülenmesini sağlar. Sayfayı kullanırken sorun yaşayan kullanıcılar, ilk iş olarak ilgili yardım sayfasını okumayı seçebilirler.

Çıkış Butonu: Modülden çıkmak için kullanılır.

1.1.7.4. e-Okul İlköğretim Modülleri

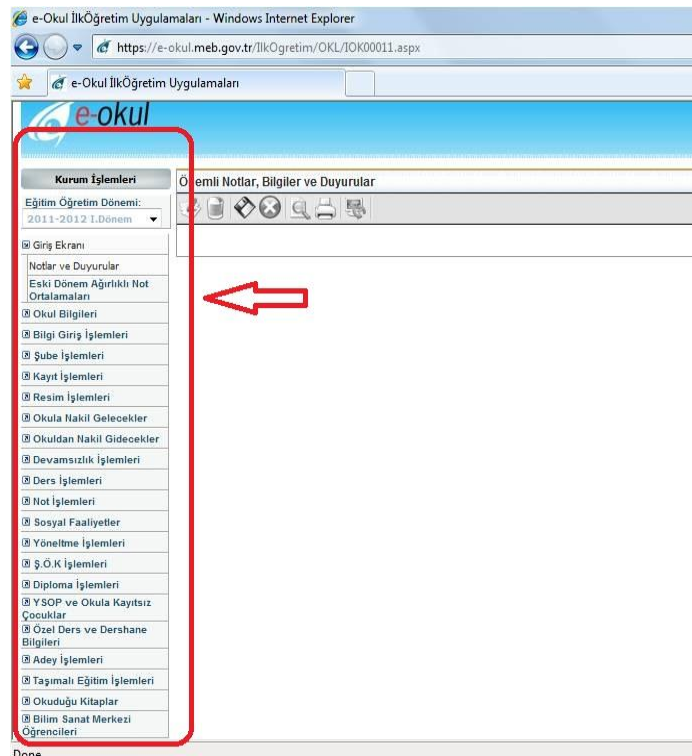
e-Okul İlköğretim modülleri; Kurum İşlemleri ve Öğrenci İşlemleri olarak sınıflandırılmıştır. Aşağıda bu modüllere ait bilgilere yer verilmiştir.

1.1.7.4.1. İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü

Kurum İşlemleri Modülü, okul ve öğrenciye ait işlemleri yürütür ve denetler. e-Okul İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü ekranı Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8.

Şekil 8: e-Okul İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü

Şekil 8’de yer alan İlköğretim Kurum İşlemleri Modülü menüsünde diğer modüllerde olduğu gibi yapılabilecek işlemler, kullanım kolaylığı açısından gruplanmıştır. Bu gruplama, birbiriyle ilişkili işlemler aynı grup altında toplanarak yapılmıştır. Modül ilk açıldığında menüde sadece grup isimleri görülmektedir. Kurum

işlemleri modülü altında yer alan grup isimlerinin kapsadığı işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Giriş ekranı: Notlar ve duyurular, öğrencilerin Eski Dönem Ağırlıklı Not Ortalamaları, üst kullanıcılar ile okul kullanıcılarının bilgisine sunulmaktadır. Teknik bir hatanın düzeltilmesi ve yapılacak bir inceleme sonucunda en üst kullanıcının düzenleme yetkisi dışında mevzuat gereği sistem, hiçbir kullanıcıya düzenleme yetkisi vermemektedir.

Okul Bilgileri: Okul bilgileri, Öğretim şekli ve Şube bilgileri güncelleme, Bina ve lojman bilgileri, Anaokulu tahmini bütçe tablosu gibi bir çok istatistiki veri oluşturan bilgi girişleri bu bölümden, merkez örgütü kullanıcısı tarafından belirlenen süre içerisinde, düzenleme, silme, güncelleme ve görüntüleme gibi yetkiler tanınarak gerçekleştirilmektedir. Bu süre genellikle Ekim ayının başından Kasım ayının sonuna kadar olmaktadır. Bu süre sonunda okul kullanıcıları sadece görüntüleme yetkisine sahip olmaktadır.

Bilgi Girişi İşlemleri: Öğrenci ekleme, TC Kimlik numarası değiştirme, Önemli duyuru işlemleri, Yatılı öğrenci bilgileri, Açık Öğretim Lisesi aday öğrenci belirleme, Van ilinden nakil veya misafir gelen öğrenci gibi bilgilerin güncellenmesi işlemlerini kapsamaktadır.

Şube İşlemleri: Okul müdürünün yetkisinde bulunan ve okulun fiziki şartları ile öğrenci sayısı dikkate alınarak Şube oluşturma, İLSİS'te okulda görünmeyen okulda derse giren ücretli öğretmen bilgileri, Birleştirilmiş sınıf tanımlama gibi işlemler modül üzerinden yetki kısıtlaması olmaksızın yapılabilmektedir.

Kayıt işlemleri: Anasınıfı ve ilköğretim aday öğrenci kayıt ve iptal işlemleri ve kesin kayıt işlemleri bu menü altında yapılmaktadır. Okul kullanıcısı bu yetkisini kullanırken merkez örgütünün belirlemiş olduğu süre içerisinde bu işleri tamamlamak durumundadır. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu, İlköğretim Yönetmeliği gibi yasal metinler gereği 6 yaşında olan her çocuğun okula devam zorunluluğu olması

sebebiyle okul yetkilisi ilköğretime başlayacak tüm öğrencileri Eylül ayı içerisinde kesin kayda geçirmek zorundadır. Ancak gerçekte fiziki yaşının büyük olmasına rağmen nüfus yaşı gereği 72 ayını doldurmamış bir çocuğu okula kaydetme yetkisi bulunmamaktadır. Bu durumda olan çocukların öncelikle mahkemelerle gerçek yaşlarını tescil ettirmeleri gerekmektedir. Bu durumda olan çocukların eğitimlerinde gecikmeler yaşanabilmektedir.

Resim işlemleri: Öğrenci resmi ekleme yetkisi kısıtlama olmadan kullanılabilir.

Okula Nakil Gelecekler: Nakil başvurusu ve kabul işlemleri ile Nakil gelen öğrenci listesi görüntüleme işlemleri bu menü üzerinden kısıtlama olmaksızın yapılabilir. Ancak okul yetkilisi bu yetkisini sınırsız kullanamamaktadır. Farklı yerleşim biriminde bulunan bir öğrencinin geçici olarak gittiği bir yerleşim birimindeki okula nakil işleminin gerçekleştirilmesi için ikametgah değişikliğini de yapması gerekmektedir. Sınırlı zamanlarda merkez örgütü kullanıcısının yetki vermesi dışında okul yöneticisinin böyle bir öğrenciyi sistem üzerinden nakil alma yetkisi bulunmamaktadır. Benzer şekilde aynı yerleşim birimi içerisinde ilçe kullanıcısının belirlediği okul bölgesinin dışından öğrenci naklinin alınması okul kullanıcısının yetkisinde bulunmamaktadır.

Okuldan Nakil Gidecekler: Nakil istek onayı ve Nakil giden listesi bu menüde yer almaktadır.

Devamsızlık İşlemleri: Günlük devamsızlık girişi ve Onay işlemleri, Veliye devamsızlık mektubu gönderilmesi, Konservatuar okulları devamsızlık işlemleri bu menü üzerinden yapılmaktadır. Okul kullanıcısı, silme yetkisi dışında diğer kullanıcı yetkilerini kullanabilmektedir.

Ders İşlemleri: Ders başlangıç ve bitiş saatleri, Dönemlik seçmelik dersler, Haftalık ders programı ve Veri indirme-yükleme işlemleri, Ders öğretmenleri belirleme gibi

okul müdürünün yetkisinde bulunan tüm işlemler bu menü altında yetki kısıtlaması olmaksızın yapılabilmektedir.

Not İşlemleri: Sınav ve proje tarihleri girişi, Not giriş işlemleri kilitleme ekranı, Sınıf/şube bazında gelişim raporu, Davranış ve ders notu girişleri, Hızlı ders notu girişi, Anaokulu gelişim raporu, Karne bilgileri öğretmen görüşü gibi işlemler belirli tarihler içerisinde yapılabilmektedir. Bu menü altındaki işlemlerin çoğu okul müdürünün alt kullanıcı olarak belirlediği öğretmenler tarafından yapılmaktadır. Not girişleri, Gelişim raporu, Öğretmen görüşü gibi işlemler bunlardan bazılarıdır. Ancak öğretmen, okul, ilçe ve il kullanıcılarının sınırlı süre dışında girilen notları düzeltme, silme gibi yetkileri bulunmamaktadır.

Sosyal Faaliyetler: Öğrencilerin katıldığı sosyal etkinliklerin bilgileri sınıf öğretmenleri tarafından bu başlık altında e-Okul Sistemine işlenmektedir.

Yöneltme İşlemleri: 8. Sınıf öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerine göre bir üst öğrenim basamağında devam etmeleri önerilen bölüm ya da alanlarla ilgili bilgiler bu başlık altında yer alan Sınıf /şube bazında öğrenci gözlem formuna işlenmektedir.

Ş.Ö.K. Kararları: Dönem başı ve sonlarında her öğrenci için Şube Öğretmenler Kurulu tarafından alınan, başarı, başarısızlık, yöneltme gibi kararlar bu sayfada sisteme işlenmektedir.

Diploma İşlemleri: 8. ve 12. Sınıf öğrencilerinin diploma bilgileri yer almaktadır.

YSÖP ve Okula Kayıtsız Çocuklar: Çağ nüfusunda olup okula kayıtsız çocuk işlemleri, Yetiştirici Sınıf bildirim formu ve Öğrenci işlemleri başlığı altında kayıt altına alınmaktadır.

Özel Ders ve Dershane Bilgileri: Özel ders alan, dershaneye devam eden öğrenci bilgileri yer almaktadır.

ADEY İşlemleri: ADEY (Aşamalı Devamsızlık Yönetimi), RİDEF (Risk ve İhtiyaç Değerlendirme Formu) başlığı altında; Genel ve özel risklerin değerlendirilmesi, Davranış değerlendirilmesi, Öğrenci görüşleri ve e-Okul bilgileri girilmektedir.

Taşınmalı Eğitim İşlemleri: Öğrencileri taşıyan araçların bilgileri, Çalışma gün sayısı, Taşınan öğrenci sayısı ve Öğrencisi taşınan yerleşim birimleri ile Taşınmalı eğitim kapsamında yemek verilen öğrenci bilgileri ve gün sayısı bu başlık altında kaydedilmektedir.

Okuduğu Kitaplar: Sınıf kitaplığı oluşturma ve Öğrencinin okuduğu kitap bilgileri sınıf öğretmenleri tarafından düzenli olarak bu sayfaya işlenmektedir.

Bilim Sanat Merkezi Öğrencileri: Bilim sanat merkezi öğrencilerin bilgi girişi okul kullanıcısı tarafından bu sayfaya işlenmektedir.

1.1.7.4.2. İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü

İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü, ilköğretim okullarında kayıtlı olan öğrencilere ve çağ nüfusunda olup da okula kaydedilmemiş çocuklara ait işlemleri içermektedir. Öğrenci arama işlemlerinin yapılması, öğrenciye ait bilgilerin daha detaylı olarak girilmesi bu modül kullanılarak yapılabilen işlerdir. Örneğin her bir öğrenciye ait Kimlik bilgileri, Öğrenci velisine ilişkin bilgiler, Öğrencinin aile bilgileri, Sınıf yükseltme ve denklik işlemleri, Öğrencinin aldığı belgeler gibi tüm işlemler, İçişleri Bakanlığının Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) ile entegre bir şekilde yetki kısıtlaması olmaksızın okul kullanıcıları tarafından yapılabilmektedir. İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülünün ana sayfası şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9.

Şekil 9: e-Okul İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü

e-Okul İlköğretim Uygulamaları - Windows Internet Explorer

https://e-okul.meb.gov.tr/ilkogretim/OGRI/OG01001.aspx

e-Okul İlköğretim Uygulamaları

Öğrenci İşlemleri

Eğitim Öğretim Dönemi: 2011-2012 I. Dönem

Hızlı Öğrenci Arama

☐ T.C. Kimlik No ☐ Okul No

☒ Arama

☐ Öğrenci Arama

☐ Öğrenci Dosya Bilgileri

☐ Öğrenci Not Bilgileri

☐ Denklik ve Sınıf Yükseltme

☐ Yaptırımlar

☐ Öğrencinin Aldığı Belgeler

Öğrenci Bilgileri

T.C. Kimlik No : Okul No :

Adı : Soyadı :

Sınıfı : Şubesi :

Durumu :

Açıklama: 2006-2007 II. Dönem sonunda mezun olan 8. sınıf öğrencilerinin okul numaralarının yeni kayıt olacak öğrenciler için kullanılması için, öğrenci numaralarının başına mezun oldukları yıl gelecek şekilde güncellenmesi yapılmıştır. Bu nedenle mezun 8. sınıf öğrencilerinin aranması sırasında okul numarasının başına mutaka mezun olduğu yılı koyunuz. Ör: Okul No 24 olan bir mezun öğrenci için arama işlemi sırasında 200724 şeklinde yazılarak arama yapılacaktır.

Ana Menu

Şekil 9’da yer alan İlköğretim Öğrenci İşlemleri Modülü menüsünde listelenen grup isimlerinin kapsadığı işlemler aşağıda verilmiştir.

Hızlı Öğrenci Arama: TC Kimlik numarası ya da okul numarası ile öğrenci arama,

Arama: Ayrıntılı bilgilerle öğrenci arama,

Öğrenci Dosya Bilgileri: Öğrenci kayıt bilgileri, Genel bilgileri (aile, kardeş, barınma, sağlık durumu, boy, kilo bilgileri), Özel bilgileri (burs, şehit-gazi çocuğu, özür durumu, gelir durumu gibi bilgiler), Nüfus cüzdanı bilgileri, Veli bilgileri, Baba, anne ve kardeş bilgileri, Ayrılma işlemleri (pasif/aktif öğrenci), Sürekli devamsızlık bilgileri ve nedenleri, Özürsüz ve özürlü devamsızlık bilgileri, Öğrencinin ders notları, Yılsonu notları yer almaktadır.

Öğrenci Not Bilgileri: Ders bazında öğrencilerin ders notlarının girişi,

Denklik ve Yükseltme İşlemleri: Denklik ve sınıf yükseltme bilgi girişleri,

Yaptırımlar: 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerine uygulanan yaptırımların bilgisi,

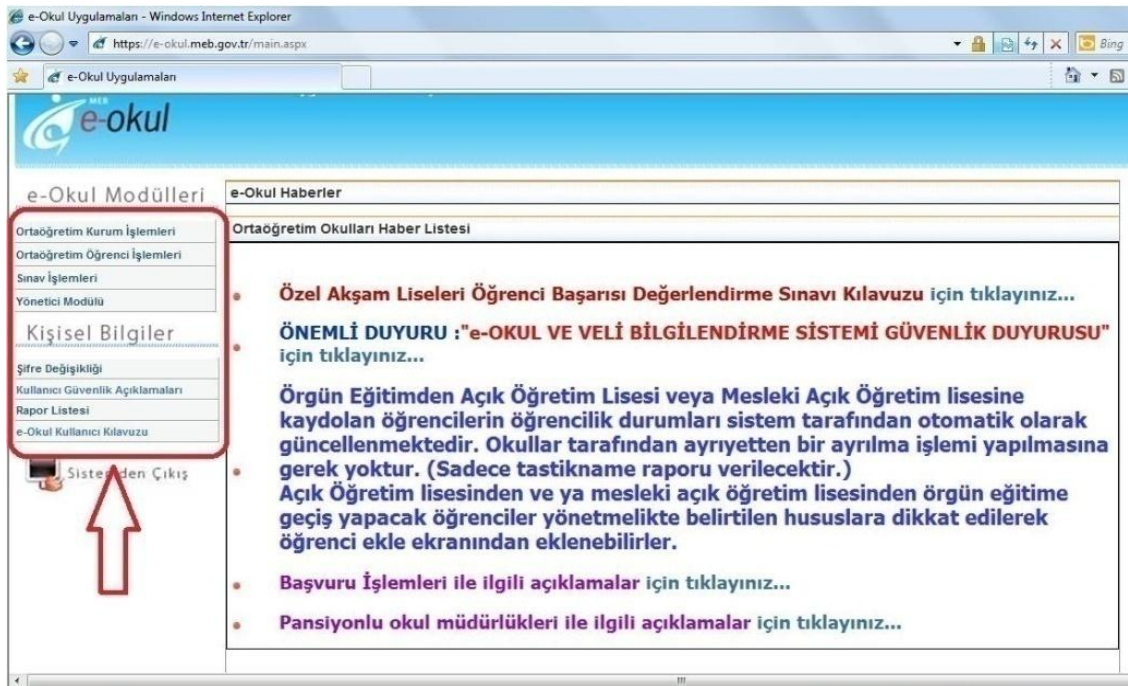
Öğrencinin Aldığı Belgeler: Öğrencinin aldığı takdir, teşekkür, başarı, üstün başarı ve onur belgeleri ile veriliş nedenlerinin bilgisi bulunmaktadır.

1.1.7.5.e-Okul Ortaöğretim Modülleri

Ortaöğretim kurumlarına ve öğrencilerine ait işlemlerin uygulandığı Ortaöğretim Modülleri ekranı Şekil 10’da görülmektedir.

Şekil 10.

Şekil 10: e-Okul Ortaöğretim Modülleri

Şekil 10 incelendiğinde, e-Okul Modülleri başlığı altında; Ortaöğretim kurum işlemleri, Ortaöğretim öğrenci işlemleri, Sınav işlemleri, Yönetici Modülü, Şifre Değişikliği, Kullanıcı Güvenlik Açıklamaları, Rapor Listesi ve e-Okul Kullanıcı Kılavuzu isimli modüllerin bulunduğu görülmektedir. Ayrıca kullanıcı bu ekranda; e-

Okul ile ilgili Bakanlık tarafından yayınlanan duyurular, klavuzlar ve güncel açıklamalara erişebilmektedir.

1.1.7.5.1. e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülü

e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülüne ait ekran görüntüsü Şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11.

Şekil 11: e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülü

The screenshot shows the e-Okul Ortaöğretim Kurum İşlemleri Modülü interface. The sidebar on the left contains a list of modules, with 'Okul Bilgileri' highlighted by a red arrow. The main content area displays the 'Okul Bilgileri' form, which includes fields for Kurum Kodu, Kurum Adı, Kurum Türü, İli, İlçesi, Beldesi, Köyü, Saymanlık Kodu, Kurum Tipi, Kurum Müdürü, Yerleşim Yeri, Durumu, Kapalılık Nedeni, Adresi, Telefon No, Faks No, Web Sayfası, E-Posta, Pansiyon Kapasite ERKEK, Pansiyon Kapasite KIZ, and others.

Şekil 11’de görülen Ortaöğretim Kurum İşlemleri modülünde, diğer modüllerde olduğu gibi yapılabilecek işlemler, kullanım kolaylığı açısından gruplanmıştır. Kurum işlemleri modülü altında yer alan grup isimlerinin kapsadığı işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Okul Bilgileri: Okul bilgileri, Öğretim şekli güncelleme, Bina, tahsis ve lojman bilgileri, Müdür yardımcıları ve alan öğretmenleri bilgileri gibi istatistiki veri oluşturan bilgiler, Ekim ve Kasım aylarında MEB merkez örgütü kullanıcısının verdiği yetkiler

ve süreler içerisinde okul kullanıcıları tarafından işlenmektedir. Süre bitiminde bazı ekranlar için değişiklik yetkisi kısıtlanmaktadır.

Alan Bilgileri: Alan tanımlama ekranı, okul yönetiminin görev ve yetkisi içerisinde bulunan Yeni alan açılması veya kapatılması için bu ekranda okul kullanıcılarına Eylül ve Ekim ayları içerisinde kullanım yetkisi tanınmaktadır. Bu süreler dışında okul yöneticileri sadece görüntüleme yetkisine sahip olmaktadır.

Şube İşlemleri: Şube oluşturma, İLSİS'te okulda görünmeyen okulda derse giren ücretli öğretmen ve Yabancı öğretmen ekleme olanağı tanıyan bu ekranlarda Şubelerin oluşturulması, Kapatılması, Öğretmen görevlendirilmesi gibi işlemler için bütün yetkiler okul kullanıcılarına tanınmaktadır. Ancak bu yetkilendirme işlemi de Eylül ve Ekim ayları içerisinde olmaktadır.

Bilgi Girişi İşlemleri: Öğrenci ekleme, TC Kimlik numarası değiştirme, Okul duyuru işlemleri, Sınıf değişikliği talebi, Yatılı öğrenci bilgileri, İkinci yabancı dil bilgileri, Van ilinden nakil veya misafir gelen öğrenci bilgi formu gibi işlemlerin yapılabilmesi okul yöneticilerinin yetki ve sorumluluğunda olmasından dolayı kullanıcı yetkisi sınırlaması bulunmamaktadır.

Kayıt işlemleri: e-Kayıt kontenjan girişi, Aday kayıt, Aday kayıt iptal, Kesin kayıt işlemleri için MEB'in her yıl ortaöğretim kurumları için belirlediği kayıt takvimi içerisinde okul kullanıcılarına yetki verilmektedir. Takvim dışında kayıt işlemi modülü okul kullanıcılarına kapatılmaktadır.

Resim işlemleri: Öğrenci resmi ekleme ve Hızlı resim ekleme işlemleri bu ekrandan yapılmaktadır.

Nakil İşlemleri: Nakil başvurusu, Nakil gidenler, Nakil kabul işlemleri, Nakil gelenler, Nakil iptal işlemleri ile Taban puan ve Kontenjan durumu bu ekrandan güncellenmektedir. Sınavla öğrenci alan liselerde nakil işlemleri, sistem üzerinden kullanıcı etkisi olmadan puan üstünlüğüne ve boş kontenjan durumuna göre

yapılmaktadır. Diğer liselerin kayıtları ise mevzuat doğrultusunda okul kullanıcıları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Not İşlemleri: Sınav tarihleri girişi, Not girişi ve Kilitleme işlemleri, Seçmeli ders notu girişi, Birinci ders notları, İşletmelerde uygulama dersleri puanları, Final yüzdesi belirleme, Ödev-proje bilgileri, Sağlık Meslek Lisesi yaz uygulama not girişi bu ekrandan yapılmaktadır. Sınav tarihleri alt kullanıcı olan öğretmenler tarafından girilebilmektedir. Bu tarihler girilmediği takdirde öğretmenin sınav notunu kendi şifresi ile sisteme girmesi mümkün olmamaktadır. Bu durumda okul kullanıcısının yetkisi ile sisteme giriş yapmak mümkündür. Ancak dönem sonu notları belirlendikten sonra notların görüntülenmesi dışında okul kullanıcılarının yetkileri kısıtlanmaktadır.

Devamsızlık İşlemleri: Günlük devamsızlık girişi, Veliye devamsızlık mektubu gönderilmesi, Konservatuar okulları ders devamsızlık işlemleri okul kullanıcıları tarafından bu ekrandan yapılmaktadır.

Dal İşlemleri: Şube dalları belirleme, Öğrenci dallarını belirleme, Dal derslerini belirleme işlemleri mevzuat gereği ilgili tarihlerde okul kullanıcıları tarafından yapılabilmektedir.

Seçmeli ders işlemleri: Okul ve öğrenci seçmeli dersleri, Özel ders seçimi, Seçmeli ders silme işlemleri merkez örgütü tarafından belirlenen süreler içerisinde okul kullanıcıları tarafından yapılabilmektedir.

Sorumluluk / Tasdikname: Yılsonu başarı durumları, Önceki sınıflarda aldığı dersler, Sorumluluk ve Ortalama Yükseltme Sınavı (OYS) puanları, Sınıf tekrarı ve Öğrenim hakkını kullanmama, OYS başvuruları, Sorumluluk sınavı başvurusu, Beklemeli öğrenci belirleme bu ekrandan gerçekleştirilen işlemlerdir.

Karne Ek Bilgileri: Karne ek bilgileri bu ekrandan girilmektedir.

Diploma İşlemleri: Diploma işlemleri, Beklemeli ve mezun edilmemiş öğrenci mezuniyeti, Diploma bilgileri düzenleme, Uygulama izleme etkinlikleri, Yurtdışı başarı durumu bilgilerinin girişi diploma işlemleri ekranından gerçekleştirilmektedir.

Alan Belirleme ve Seçim (Meslek Lisesi ve Teknik Lise): Bu ekrandan; Alan kontenjan giriş işlemleri, Teknik lise başvuruları, Meslek alan geçiş ve başvuru işlemleri, Teknik lise kayıtları, Meslek lisesi alan kayıtları, Yerleştirme yapılmayan okulların alan kayıtları yapılmaktadır.

Alan Seçimi Yapılmayan Öğrenciler: Alan seçimi yapılmayan öğrenci bilgileri bulunmaktadır.

Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencileri: Bilim ve sanat merkezi öğrencilerinin bilgi girişlerini içermektedir.

1.1.7.5.2. Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü

Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü, ortaöğretim okullarında kayıtlı olan öğrencilere ait işlemleri yürütür. Öğrenci arama işlemlerinin yapılması, öğrenciye ait bilgilerin daha detaylı olarak girilmesi bu modül kullanılarak yapılabilecek işlerdir. Öğrenci İşlemleri Modülünün ana sayfası şekil 12’de görüntülenmiştir.

Şekil 12.

Şekil 12: e-Okul Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü

Şekil 12’de yer alan Ortaöğretim Öğrenci İşlemleri Modülü menüsünde listelenen grup isimlerinin kapsadığı işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Hızlı Öğrenci Arama: TC Vatandaşlık ya da okul numarası ile öğrenci aranabilmektedir.

Öğrenci Bilgileri: Öğrenci arama ve hızlı öğrenci bilgisine ulaşmayı sağlamaktadır.

Öğrenci Dosya Bilgileri: Öğrencinin kayıt bilgileri, Genel bilgileri (Aile, kardeş, barınma, sağlık durumu, boy, kilo bilgileri), Özel bilgileri (burs, şehit-gazi çocuğu, özür durumu, gelir durumu gibi bilgiler), Nüfus cüzdanı bilgileri, Veli bilgileri, Baba, anne ve kardeş bilgileri, Ayrılma işlemleri (pasif/aktif öğrenci), Özürsüz ve özürlü devamsızlık bilgileri, Öğrenci devamsızlık ve Not listeleri bu menü başlığı altında yer almaktadır.

Öğrenci Not Bilgileri: Ders bazında öğrencilerin ders notlarının girişi, okul kullanıcısı tarafından verilen yetki çerçevesinde ders öğretmeni tarafından yapılmaktadır. Her dönem sonunda görüntüleme yetkisi dışında tüm yetkiler sınırlandırılmaktadır.

Denklik İşlemleri: Yurtdışından alınan öğrenim ve mezuniyet belgelerinin yurtiçidenklik işlemleri bilgileri bu başlık altında işlenmektedir.

Öğrenci Disiplin İşlemleri: Öğrencilerin disiplin cezası bilgilerini içermektedir.

Alan/Dal Değişikliği: Öğrencilerin alan/dal değişikliği işlemleri, mevzuatta belirtilen süreler içerisinde okul kullanıcısı tarafından bu ekrandan yapılmaktadır.

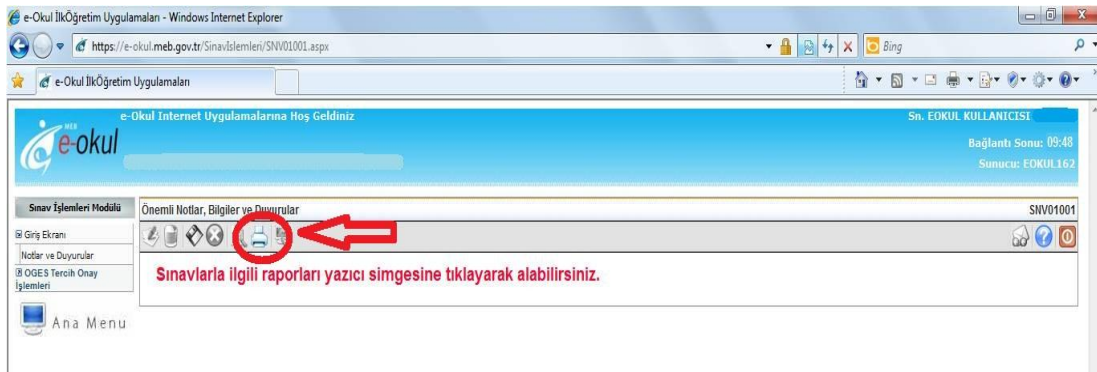
Öğrencinin Aldığı Belgeler: Öğrencinin aldığı takdir, teşekkür, başarı, üstün başarı ve onur belgeleri ve veriliş nedenlerinin bilgisi bu menüden güncellenerek görüntülenmektedir.

1.1.7.5.3. Sınav İşlemleri Modülü

Sınav işlemleri modülünde ilköğretim bazında uygulanan merkezi sistem sınavlarına ait işlemler yürütülmektedir. Bu modülde; Notlar ve Duyurular menüsü ile OGES (Ortaöğretime Geçiş Sistemi) başvuru ve onay işlemleri menüsü yer almaktadır. e-Okul Sınav İşlemleri Modülü ekranı Şekil 13'te verilmiştir.

Şekil 13.

Şekil 13: Sınav İşlemleri Modülü

Şekil 13’de görüldüğü gibi merkezi sistem sınavlarına katılan öğrencilere ait raporlara yazıcı simgesinden ulaşılabilir.

Açılan sayfada görülen Ekran Raporları listesi Şekil 14’te verilmiştir.

Şekil 14.

Şekil 14: e-Okul Ekran Raporları Listesi

Ekran Raporları	
İşlem Ekranı	
Rapor Açılması Bağlantı Hızına Göre Birkaç Dakika Sürebilir, İlk Kez Rapor Alacaklar Bu Süreyi Bekleyerek, Ekranı Gelecek Güvenli	
Rapor Kodu	Rapor Açıklaması
SNVDPY01	PYBS Başvuru Listesi
SNVOYPSNC01	Ortaöğretime Geçiş Sistemi (OGES) Sonuç Belgesi
SNVSB501	SBS Başvuru Listesi (Sadece başvuru yapanlar)
SNVSB502	SBS Başvuru Yapan/Yapmayan Listesi (Tüm öğrenciler)
SNVSB504	SBS Toplu Sonuç Listesi
SNVYIBO01	YİBO Başvuru Listesi
SNV01004	PYBS Sonuç Belgesi
SNV01005	PYBS Sonuç Listesi (Okulunuzdan Başvuran)
SNV01006	PYBS Sonuç Listesi (Okulunuz Kazanan)
SNV010071	OGES, Öğrenci Yerleştirme Sonuç Belgesi
SNV010071Y	OGES, Öğrenci Yerleştirme Sonuç Belgesi Önkayıt
SNV01008	OGES Yerleştirme Sonuç Listesi (Okulunuzdan Başvuranlar)
SNV01008Y	OGES Yerleştirme Sonuç Listesi-Önkayıt (Okulunuzdan Başvuranlar)
SNV01009	OGES, Yerleştirme Sonuç Listesi (Okulunuz Kazananlar)
SNV01009Y	OGES, Yerleştirme Sonuç Listesi-Önkayıt (Okulunuz Kazananlar)
YIBO01001	YİBO Sonuç Listesi (Okulunuz Kazananlar)
YIBO01002	YİBO Sonuç Listesi (Okulunuzdan Başvuran)
YIBO01003	YİBO Sınavı Sonuç Belgesi

Şekil 14’te, MEB tarafından uygulanan merkezi sistem sınavlarına ait raporların listesi, kod numaraları ile birlikte yer almaktadır. İlgili rapora ulaşabilmek için satır başında yer alan dosya simgesine tıklamak gerekmektedir.

1.1.7.5.4. Yönetici İşlemleri Modülü

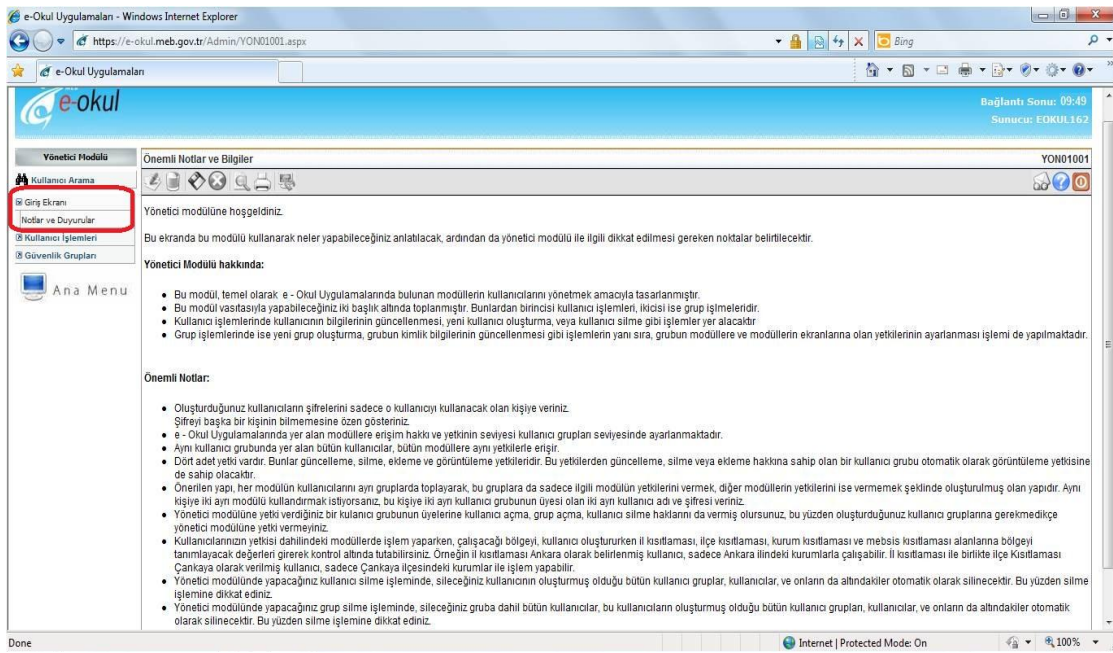
Yönetici İşlemleri Modülü ilgili kurumun yöneticisi tarafından alt kullanıcıları tanımlama ve şifre edinmelerini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu modülde okul yöneticisi tarafından yardımcılara ve ders öğretmenlerine kullanıcı adı ve şifre temin edilmektedir. Okul kullanıcısı Alt kullanıcılara güncelleme, silme, görüntüleme ve ekleme yetkilerini grup yetkisi olarak vermektedir. Örneğin dönem içerisinde tüm öğretmenlere derslerine girdiği sınıf öğrencilerinin not girişi yapma, rehberliğini

yaptığı sınıf öğrencilerinin kişisel gelişim bilgilerini sisteme işleme, ders programlarını görüntüleme gibi yetkiler verilmektedir.

Yöneticilerin kullanıcı tanımlarken ihtiyaç duyabilecekleri teknik bilgiler ve açıklamalara ait Notlar ve Duyurular sayfası şekil 15’te görüntülenmiştir.

Şekil 15.

Şekil 15: Yönetici İşlemleri Modülü Notlar ve Duyurular Ekranı

Şekil 15’te görüldüğü gibi, Giriş Ekranı menüsünde yer alan Notlar ve Duyurular sayfasında, yöneticilerin kullanıcı tanımlarken yapmaları ve dikkat etmeleri gereken hususlarda açıklamalar bulunmaktadır.

Yönetici modülünde yer alan Kullanıcı İşlemleri Menüsü şekil 16’da verilmiştir.

Şekil 16.

Şekil 16: Yönetim İşlemleri Modülü Kullanıcı İşlemleri Menüsü

The screenshot shows the e-Okul Yönetim İşlemleri Modülü Kullanıcı İşlemleri Menüsü. The sidebar on the left contains the following items: 'Kullanıcı Arama', 'Giriş Ekranı', 'Kullanıcı İşlemleri' (highlighted with a red box and a red arrow), 'Tanımlama Bilgileri', 'Alt Kullanıcılar', 'Güvenlik Grupları', and 'Ana Menü'. The main area displays the 'Kullanıcı Tanımlama Bilgileri' form with the following fields:

Kullanıcı Adı	:	
Kullanıcı T.C. Kimlik No (*)	:	
Nüfus Adı	:	
Nüfus Soyadı	:	
E-mail	:	
İl Kısıtlaması	:	
İlçe Kısıtlaması	:	
Kurum Kısıtlaması	:	
Kurum Kısıtlaması - Kurum Kodu	:	
T.C. Kimlik No Kısıtlaması	:	
Grup Adı	:	Okul Yönetici Grubu-İZMİR
Şifre	:	
Şifre Onayı	:	

At the bottom of the form, there is a note: (*) Şifreyi imza karşılığında teslim alan kullanıcının T.C. Kimlik numarası girilecektir. Not: Kendi oluşturduğunuz veya sistem tarafından önceden oluşturulmuş olan kullanıcıların bilgilerini güncellemek için araç çubuğunda bulunan arama düğün seçeneğini kullanabilirsiniz.

Şekil 16’da Kullanıcı İşlemleri Menüsünde, yöneticinin tanımladığı alt kullanıcıların veri girişi ekranı yer almaktadır. Alt kullanıcıların kendi şifreleri ile yapabilecekleri işlemlerin bilgisi de bu ekrandan girilerek, kısıtlamalar tanımlanmaktadır.

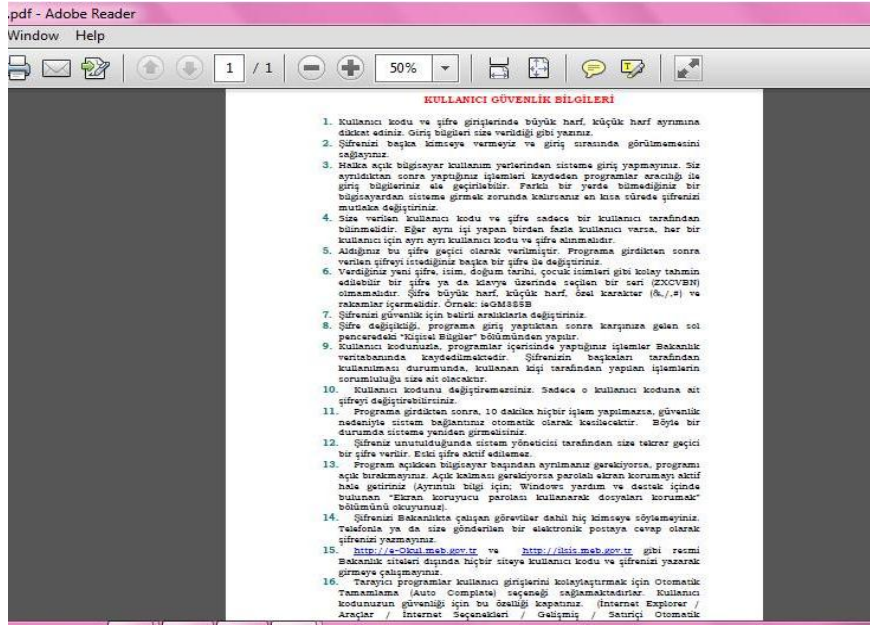
1.1.7.6. Kullanıcı Güvenlik Açıklamaları

Bu modülde kullanıcılara güvenlik amacıyla dikkat etmeleri gereken hususlar sıralanmıştır. Güvenlik bilgileri PDF (Taşınabilir Belge Biçimi) dosyası şeklinde sisteme yüklenmiş olması, bu dosyanın kullanıcıların bilgisayarlarına indirilerek kaydedilmesine imkan tanımaktadır.

Kullanıcı Güvenlik Bilgileri ekranı şekil 17’de görülmektedir.

Şekil 17.

Şekil 17: Kullanıcı Güvenlik Bilgileri

Şekil 17’de ekran görüntüsü yer alan Kullanıcı Güvenlik Bilgileri PDF dosyasında; kullanıcı kodu, şifre girişlerinde büyük-küçük harf ayırımına dikkat etmeleri, şifre belirlerken kolay tahmin edilebilir olmamasına özen göstermeleri, şifrelerinin başka kimselerle paylaşılmaması ve güvenli olmayan bilgisayar veya siteler üzerinden giriş yapılmaması gibi çeşitli konularda güvenlik uyarılarını içeren açıklamalar bulunmaktadır.

1.1.7.7. Rapor Listesi

e-Okul’da yer alan iş ve işlemlerin listesine ulaşabilmek için hazırlanan Rapor Listesi ekranı şekil 18’de verilmektedir.

Şekil 18.

Şekil 18: e-Okul Rapor Listesi Ekranı

Modül Adı	Ekran Kodu	Ekran Adı	Rapor Kodu	Rapor Açıklama
	IOK00011	Notlar ve Duyurular	IOK02001	Kullanılmayan Okul Numaraları Listesi
	IOK00014	Eski Dönem Ders Ortalamaları	IOK00014	4,5,6 ve 7 Sınıf, Ders Bazında Yıl Sonu Not Ortalamaları
	IOK00015	Eski Dönem Ayrıntılı Not Ortalamaları	IOK00014R2	Eski Dönem Not Çizelgesi
	IOK01001	Okul Bilgileri Güncelle	IOK00015	4,5,6 ve 7 Sınıf Yıl Sonu Ayrıntılı Not Ortalamaları
	IOK02001	Öğrenci Ekle	IOK01001R1	Personel Listesi
	IOK02008	Van Merkez / Erciş Öğrenci Bilgi Formu	IOK01001R2	Personel Listesi (Fotoğraf)
			IOK02001	Kullanılmayan Okul Numaraları Listesi
			IOK02008R010	Van Merkez / Erciş Öğrenci Bilgi Formu
			IOK02001	Kullanılmayan Okul Numaraları Listesi
	IOK04001	Aday Kayıt	IOK04001	İlköğretim Anaokulu Aday Kayıt Listesi
			IOK04002	Aday Kayıt Defteri
			IOK04003	İlköğretim 1. Sınıf Aday Kayıt Listesi
			IOK04004	E-Kayıt Okul Kontenjanı ve Kayıt Bölgeleri
			IOK04005	E-Kayıt Öğrenci Listesi
	IOK04003	Kesin Kayıt	IOK02001	Kullanılmayan Okul Numaraları Listesi
			IOK04004	E-Kayıt Okul Kontenjanı ve Kayıt Bölgeleri
			IOK04005	E-Kayıt Öğrenci Listesi
	IOK04004	Aday Kayıt Kontenjanı	IOK04004	E-Kayıt Okul Kontenjanı ve Kayıt Bölgeleri
			IOK04005	E-Kayıt Öğrenci Listesi
	IOK06002	Nakil Kabul İşlemi	IOK02001	Kullanılmayan Okul Numaraları Listesi
	IOK06003	Nakil Gelen Listesi	IOK06003	Nakil Gelenler Listesi
	IOK07002	Nakil Giden Listesi	IOK07002	Nakil Gidenlerin Listesi
			IOK08001	Öğrenci Devamsızlık Toplamları (Aktif Dönem)
			IOK08002	Öğrenci Devamsızlık Ayrıntıları
			IOK08003	Öğrenci Devamsızlık Tablosu
	IOK08001	Günlük Devamsızlık Girişi	IOK08004	Öğrenci Devamsızlık Mektubu
			IOK08005	Yoklama Fiy (A5)
			IOK08006	Yoklama Fiy (Sonraki Gün)(A5)
			IOK08007	Öğrenci Devamsızlık Toplamları (1 Dönem)
			IOK08004	Öğrenci Devamsızlık Mektubu
	IOK08002	Devamsızlık Mektubu	IOK08005	Yoklama Fiy (A5)
			IOK08006	Yoklama Fiy (Sonraki Gün)(A5)
			IOK09002	Haftalık Ders Programları
			IOK09002_2	Şube Ders - Öğretmen Listesi

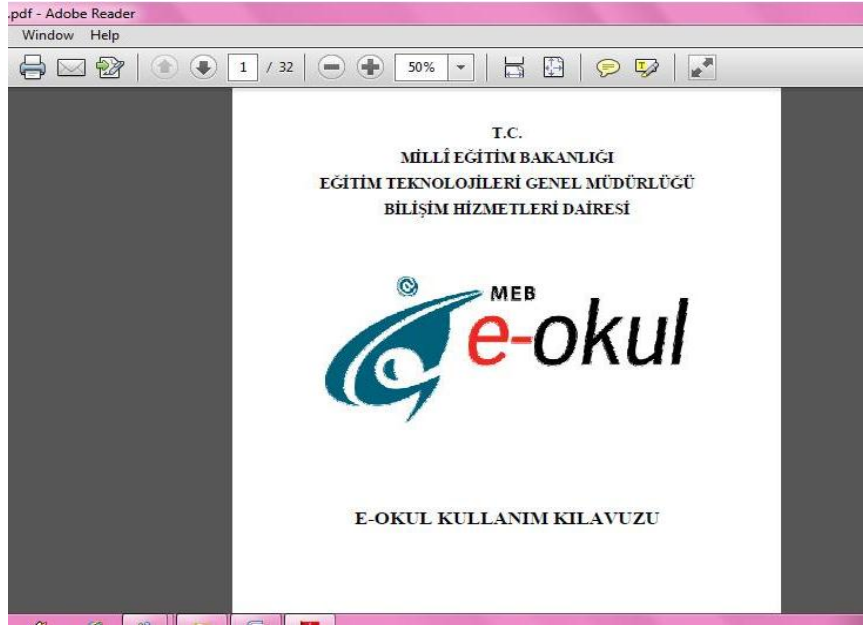
Şekil 18’de Rapor Listesi Modülünde yer alan listelerden bir kısmı görülmektedir. Listede sırası ile Modül adı, Ekran kodu, Ekran adı, Rapor kodu ve Rapor açıklaması sütunları bulunmaktadır. Bu listede e-Okul Sistemi üzerinden gerçekleştirilen tüm işlemlerin toplu listesine ulaşmak mümkündür. Listenin sağ üst köşesinde toplam kayıt sayısı yer almaktadır.

1.1.7.8. Kullanıcı Kılavuzu

e-Okul Kullanım Kılavuzu, MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Bilişim Hizmetleri Dairesi tarafından hazırlanmıştır. e-Okul Sistemi kullanıcılarının sistem üzerinden gerçekleştirecekleri işlemlerin nasıl yapılacağı adım adım tanıtılmaktadır. Kullanım Kılavuzuna ait ekran şekil 19’da görüntülenmiştir.

Şekil 19.

Şekil 19: e-Okul Kullanım Kılavuzu

Şekil 19’da ekran görüntüsü bulunan Kullanım Kılavuzunda; e-Okul’a giriş sayfasından itibaren, şifre giriş işlemlerinin, resim eklemenin, öğrenci hakkındaki her türlü bilgi girişinin nasıl yapılacağı resimlerle açıklanmıştır. Ayrıca kılavuzda, sistem üzerinde var olan modüllerin tanıtımı da yer almaktadır. Bu kılavuz PDF dosyası olarak düzenlenmiştir. Kullanıcılar bu dosyayı bilgisayarlarına kaydederek ihtiyaç duydukları her an yararlanma imkanına sahiptir.

1.1.7.9. e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi

e-Dönüşüm Türkiye Projesi çerçevesinde, bir yandan öğretimsel ve yönetsel işlerde bilişim teknolojilerinden yararlanılırken öbür taraftan hizmetten yararlanıcıların hizmete erişimini kolaylaştırmak, güvenliği arttırmak, şeffaflığı sağlamak, katılımı arttırmak temel hedefler arasındadır. Bu ilkeler çerçevesinde e-Okul Sisteminin ana modüllerinden biri de Veli Bilgilendirme Sistemi (VBS)’dir.

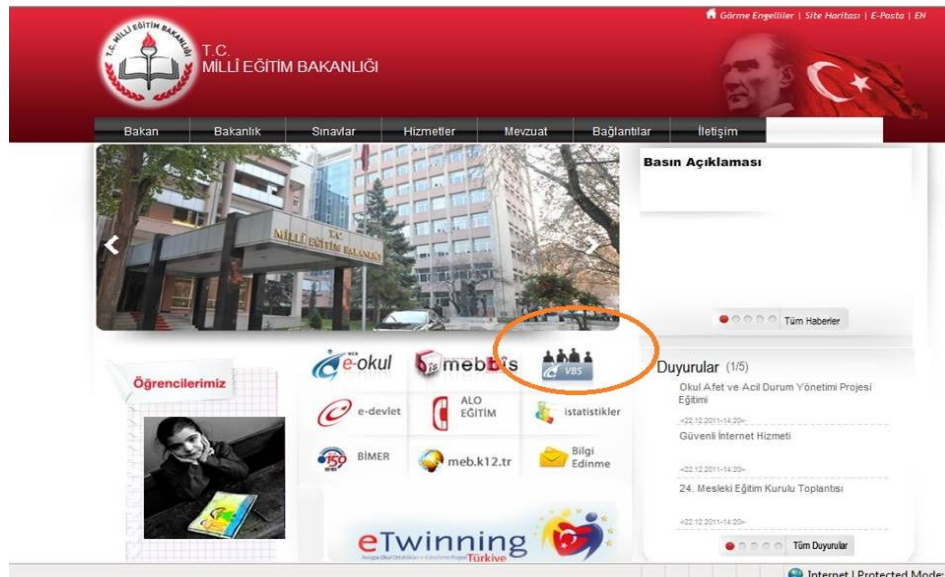
Veli Bilgilendirme Sistemi, velileri eğitim sürecinde daha aktif hale getirmek amacıyla MEB tarafından 25 Ocak 2008 tarihinde kullanıma açılmıştır. Sisteme <https://e-okul.meb.gov.tr/Ilkogretim/Veli/iov00001.aspx> adresinden ulaşılmaktadır. Bu sistemden yararlanabilmek için öğrencinin TC kimlik numarası ve okul numarasını bilmek yeterlidir. Sistem sürekli açık olmakla birlikte; sadece dönem sonlarında veli girişi kısa süreli kapatılmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi (VBS) ile; velilerin öğrencileri hakkındaki sınav tarihleri, ders notları, devamsızlık durumları, okuduğu kitaplar, aldığı belgeler gibi bir çok bilgiye ulaşabilmeleri amaçlanmıştır. Bu modülde veli, tüm ekranları görüntüleme yetkisine sahiptir. Bu yetki dışında güncelleme, silme, ekleme gibi yetkileri kullanması söz konusu değildir.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi'ne MEB ana sayfası üzerinden de ulaşılabilen olup ana sayfa ekranı şekil 20'de verilmiştir.

Şekil 20.

Şekil 20: Milli Eğitim Bakanlığı Ana sayfası

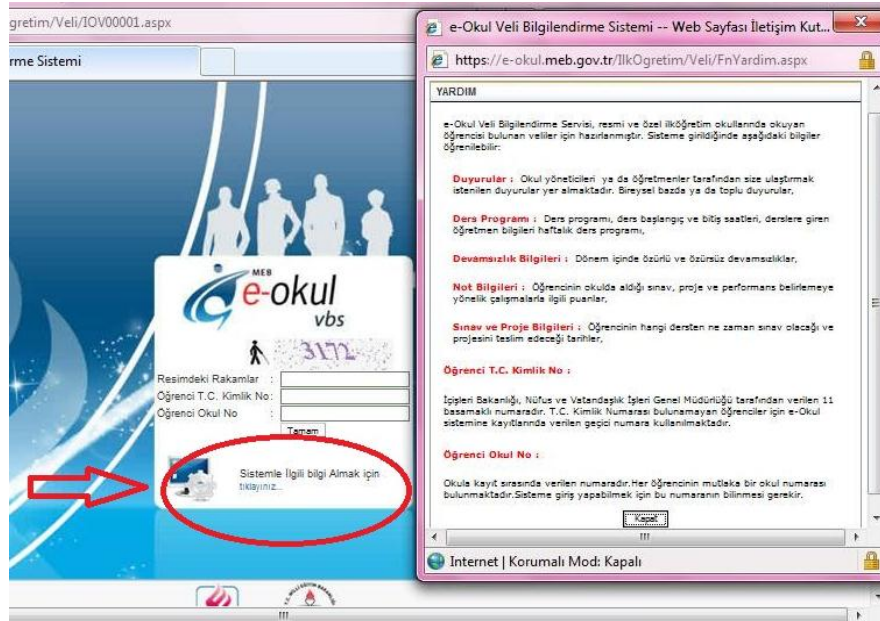

Şekil 20'de görüldüğü gibi, e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine ulaşabilmek için, MEB Ana sayfasında VBS butonu bulunmaktadır.

e-Okul Veli Bilgilendirme Sisteminin giriş ve yardım ekranı Şekil 21’de verilmiştir.

Şekil 21.

Şekil 21: Veli Bilgilendirme Sistemi Giriş ve Yardım Ekranı

Şekil 21’de görüldüğü gibi, VBS giriş sayfasına ulaşıldığında, ekranının altında “*Sistemle ilgili bilgi almak için tıklayınız*” ifadesi yer almaktadır. Açılan yardım ekranında; veliler için “Duyurular, Ders programı, Devamsızlık bilgileri, Not bilgileri, Sınav ve proje bilgileri, Öğrenci kimlik no, Öğrenci okul no” ifadelerinin açıklamalarına yer verilmiştir.

Veli Bilgilendirme Sistemine giriş yapabilmek için VBS Kullanıcı girişi çerçevesindeki Resimdeki rakamlar, Öğrenci TC Kimlik numarası ve Okul numarası alanları doldurulur. VBS Giriş ekranı Şekil 22’de görüntülenmiştir.

Şekil 22.

Şekil 22: e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Kullanıcı Girişi

Şekil 22’de görülen e-Okul VBS girişi ekranında bulunan alanlar kısaca aşağıda açıklanmıştır:

Resimdeki Rakamlar: Resimdeki Rakamlar alanına, bu alanın üstünde bulunan rakamlar yazılır. Her bağlantıda bu rakam değişmektedir.

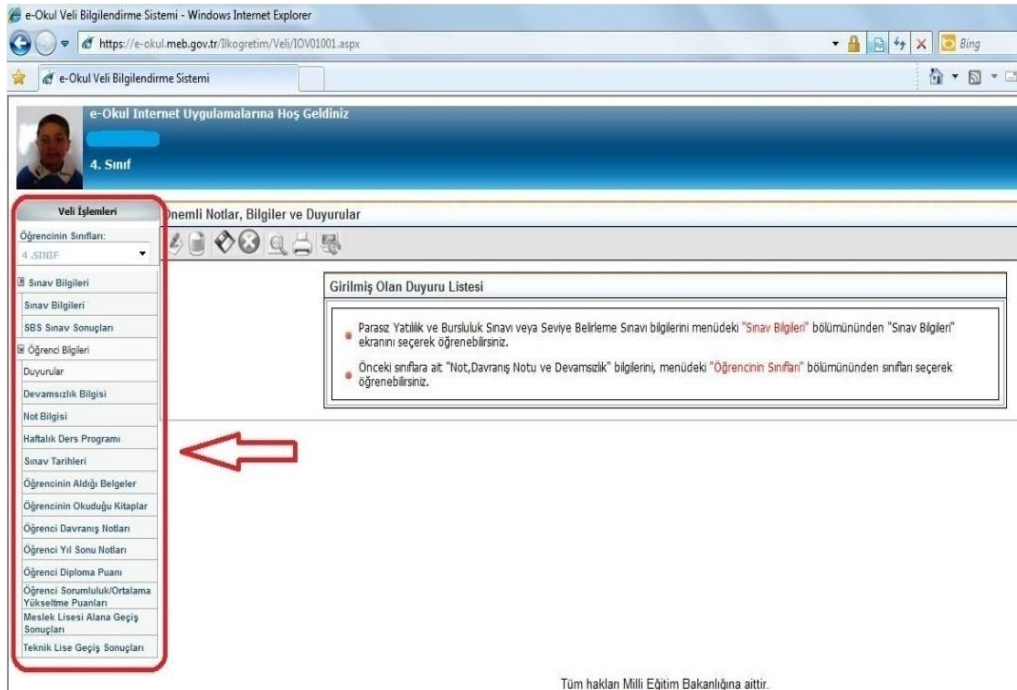
Öğrenci T.C. Kimlik No: Veliler tarafından, bilgisine ulaşmak istedikleri öğrencilerinin T.C. Kimlik numarası bu kutucuğa yazılır.

Öğrenci Okul No: Öğrencinin okul numarası bu kutucuğa yazılır.

Giriş yapıldıktan sonra açılan ekranda e-Okul VBS Modülleri bulunmaktadır. Bu kısımda kullanıcı; e-Okul haberlerine ya da diğer bilgilere erişebilmektedir. VBS Modülleri şekil 23’te görülmektedir.

Şekil 23.

Şekil 23: e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi Modülleri

Şekil 23'te görüldüğü gibi bu ekranda; öğrencinin kayıtlı olduğu sınıfın seçilmesini sağlayan bir buton bulunmaktadır. Sınıf girişi alanının altında bulunan Sınav Bilgileri ve Öğrenci Bilgileri menülerinin kapsadığı işlemler aşağıda açıklanmıştır.

Sınav Bilgileri: Öğrencinin başvurduğu merkezi sistem sınavlarının bilgisi ve Seviye Belirleme Sınavı sonuçları bu ekranda görüntülenmektedir.

Öğrenci Bilgileri: Duyurular, Devamsızlık bilgisi, Not bilgisi, Haftalık ders programı, Sınav tarihleri, Öğrencinin aldığı belgeler, Öğrencinin okuduğu kitaplar, Öğrenci davranış notları, Yılsonu notları, Diploma puanı, Sorumluluk sınavı ve Ortalama yükseltme puanları, Meslek lisesi alana geçiş sonuçları, Teknik lise geçiş sonuçları bilgileri yer almaktadır.

VBS'ye girildiğinde veliler tarafından aşağıdaki bilgiler öğrenilebilir:

Duyurular: Okul yöneticileri ya da öğretmenler tarafından velilere ulaştırılmak istenilen duyurular yer almaktadır. Bireysel bazda ya da toplu duyurulardır.

Ders Programı: Ders programı, Ders başlangıç ve bitiş saatleri, Derslere giren öğretmen bilgileri, Haftalık ders programını içermektedir.

Devamsızlık Bilgileri: Dönem içinde özürlü ve özürsüz devamsızlıkları içerir.

Not Bilgileri: Öğrencinin okulda aldığı sınav, proje ve performans belirlemeye yönelik çalışmalarla ilgili puanlardır.

Sınav ve Proje Bilgileri: Öğrencinin hangi dersten ne zaman sınav olacağı ve projesini teslim edeceği tarihleri içerir.

Buna göre; VBS sayesinde veliler öğrencilerinin ders notlarını, devamsızlık bilgilerini, haftalık ders programlarını, aldıkları belgeleri (takdir, teşekkür vb.), okudukları kitapları, davranış notlarını takip edebilmektedirler. Böylece veliler öğretmenlerin girmiş olduğu yazılı tarihlerini görüp bu yönde çocuklarını teşvik edip gerekli tedbirleri alabilirler. Çocuklarının hangi derste başarısız olduğunu görüp o dersin öğretmeni ile iletişime geçerek neler yapması gerektiğini öğrenebilir, hangi tedbirleri alması gerektiği konusunda bilgiler alabilir ve çocuğunun başarısını arttırabilir. Ayrıca, sistem üzerinden Bakanlık ya da okul tarafından duyurular yapılmaktadır. Bu da velilerin birçok konuda bilinçlenmesi açısından önemlidir.

MEB tarafından uygulanmakta olan e-Okul Sisteminin kullanıcılara sağladığı örgütsel iletişim ve teknolojik kolaylıklar kadar, yönetsel ve işlevsel anlamda olası eksiklikler, yaşanan sıkıntılar ve bürokratik sınırlılıklar açısından değerlendirilmesi amacıyla okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinin gerekli olduğu düşünülmüştür.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmada,

1. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda kullanılan e-Okul Sistemi hakkında okul yöneticilerinin görüşlerinin tespit edilmesi,
2. Yaş, cinsiyet, görev, görev yeri, kıdem, eğitim durumu, okul düzeyi, okulun eğitim şekli, sınıf sayısı, öğrenci sayısı, yöneticilerin günlük internet kullanımına ayırdığı süre ve ilçelerin gelişmişlik düzeyleri gibi değişkenler açısından incelenmesi,
3. Araştırma sonucunda e-Okul Sisteminin; okul yönetiminde sağladığı kolaylıkların neler olduğunun belirlenmesi,
4. Okul yöneticilerinin yetki alanını sınırlandırıp sınırlandırmadığının belirlenmesi,
5. Sistemin, esneklikleri ve sınırlılıkları açısından okul yöneticilerinin görüşlerinin ortaya konularak değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Alan yazın çalışmasında; daha önce yapılan araştırmalarda; e-Okul Sisteminin ilköğretim okulları açısından ele alındığı tespit edilmiştir. Bu araştırma ile;

1. İlköğretim okullarının yanı sıra ortaöğretim kurumlarının yöneticilerinin de görüşlerinin alınmış olması,
2. Yönetici görüşlerinden yola çıkarak sistemin getirdiği değişim ve yeniliklerin sistemin kullanıcıları tarafından nasıl algılandığının anlaşılması,
3. e-Okul Sisteminin iyi işleyen ve aksayan yönlerinin tespit edilmesi,
4. Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemini kullanırken karşılaştıkları sorunların belirlenmesi,
5. Bu araştırma ile ortaya konulan sınırlılıklar ve aksaklıklar, e-Okul Sistemini kullananlar ve programlayanlar açısından veri teşkil edeceğinden, olası aksaklıkların giderilmesinde bu araştırmanın sonuçlarından yararlanılması,
6. Ulaşılan sonuçların, sistemi hazırlayanlar ve kullananların yanı sıra konuyla ilgili bundan sonra çalışma yapacak olanlar için de bulgular ortaya koyması açısından önemlidir.

1.3. Problem Cümlesi

Çalışmanın problemi; “e-Okul Sistemi uygulaması hakkında okul yöneticilerinin görüşleri nedir?” biçiminde belirlenmiştir.

1.4. Alt Problemler

- 1- e-Okul Sistemi uygulaması hakkında okul yöneticilerinin görüşleri nedir?
- 2- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında yaşlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 3- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 4- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görevlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 5- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görev yerlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 6- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 7- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 8- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görev yaptıkları okulun düzeyine göre anlamlı farklılık var mıdır?

- 9- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında okulun eğitim şekline göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 10- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında;
- Okuldaki sınıf sayısı,
 - Okuldaki öğrenci sayısına göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 11- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında günlük internet kullanım sürelerine göre anlamlı farklılık var mıdır?
- 12- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre anlamlı farklılık var mıdır?

1.5. Sayıtlar

- Araştırmaya katılan okul yöneticileri, veri toplama aracındaki sorulara yansız olarak cevap vermişlerdir.
- Ölçeklerden elde edilen veriler var olan durumu yansıtmaktadır.
- Araştırmaya katılan yöneticiler, e-Okul Sistemini etkin olarak kullanmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

- Araştırma, İzmir ili sınırları içinde bulunan ilçelerdeki okullar ve örnekleme yer alan ortaöğretim ve ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticileri ile sınırlıdır.
- Araştırma zaman açısından 2011–2012 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

MODÜL: Bir meslek alanının öğretim programında kendi içinde bir bütün, tek başına öğretilebilir/öğrenilebilir içeriğe sahip olan, kendi alanındaki diğer modüllerle bütünleşerek daha geniş mesleki işlevler grubu oluşturma özelliği gösteren, gerektiğinde bir sertifika ile belgelendirilerek istihdam yeterliliği kazandıran program birimidir (MEB, 2002).

1.8. Kısaltmalar

TBD: Türkiye Bilişim Derneği

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

Kamu-BİB: Kamu Bilgi İşlem Yöneticileri Birliği

YPK: Yüksek Planlama Kurulu

MOTOP: Motorlu Taşıtlar Otomasyon Projesi

VEDOP: Vergi Dairesi Tam Otomasyon Projesi

MERNİS: Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi

MEBSİS: Milli Eğitim Bakanlığı Bütünleşik Yönetim Bilişim Sistemi

MEBBİS: Milli Eğitim Bakanlığı Yönetim Bilgi Sistemleri

PERSİS: Personel Yönetim Bilgi Sistemi

İLSİS: İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi

YÖSİS: Yüksek Öğretim Yönetim Bilgi Sistemi

BÜTSİS: Bütçe Yönetim Bilgi Sistemi

İMİSİS: İdari ve Mali İşler Yönetim Bilgi Sistemi

YDSİS: Yurt Dışı Eğitim Bilgi Sistemi

MEGP: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi

ADSL: Telefon hattından dijital haberleşme sistemi.

DYS: Doküman Yönetim Sistemi

KİEM: Kamu İnternet Erişim Merkezi Projesi

DPY-B: Devlet Parasız Yatılılık ve Bursluluk Sınavı

OGES: Orta Öğretim Kurumlarına Geçiş Sınavı

OYS: Ortalama Yükseltme Sınavı

VBS: Veli Bilgilendirme Sistemi

SBS: Seviye Belirleme Sınavı

YİBO: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

ŞÖK: Şube Öğretmenler Kurulu

YSÖP: Yetiştirici Sınıf Öğretim Programı

ADEY: Aşamalı Devamsızlık Yönetimi

RİDEF: Risk ve İhtiyaç Değerlendirme Formu

PDF: Taşınabilir Belge Formatı/Biçimi (İngilizce: Portable Document Format)

Okul Yöneticileri: İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan müdür, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcıları.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, okul yöneticilerinin görevleri, bilgi teknolojileri, e-devlet uygulamaları, yönetim bilgi sistemleri ve e-Okul Sistemi ile ilgili olan ve bu araştırmaya kaynaklık eden ya da destekleyen yurtiçi ve yurtdışı yayınlar ile araştırmalar sunulmaktadır. İlgili yayın ve araştırmaların alanları ile başlıca bulguları özetlenerek verilmektedir.

2.1.Yurt İçinde Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Aksoy'un (1994), "Lise Müdürlerinin Çalışma Zamanlarını Kullanma Biçimleri"ne ilişkin yaptığı araştırma, lise müdürlerinin görev alanlarını; eğitim-öğretim, personel, öğrenci, okul-çevre, okul işletmeciliği ve diğer işler olarak yedi başlıkta toplamış; okul müdürlerinin büyük bir çoğunluğunun personel, eğitim-öğretim ve öğrenci işlerine zaman ayırırken, özellikle işletmecilik alanına yeterli zaman ayırmadıklarını ortaya koymuştur.

Bensghir (2000), "Devlet-Vatandaş İletişiminde e-Posta" adlı çalışmasında; devlet-vatandaş iletişimde etkileşimci, katılımcı ve paylaşımcı yönetime katkıda bulunabilecek potansiyeli olan e-posta ve kamu yönetiminde kullanımını incelemiş ve Türkiye'de de e-devlete geçiş sürecinde devletin bu yeni aracı etkili kullanabilme ve yönetebilmesine ışık tutacak önerilerde bulunmuştur. Araştırmacıya göre; devlet ve vatandaş arasındaki iletişimsizlik en başta devletin vatandaşına, vatandaşın da devletine olan güvenini yok eder. Güvensizlik ise ülkede demokrasi ve insan haklarının gelişmesini ve yeşermesini önler. Bu bağlamda, yalnızca devletin

vatandaşına değil, vatandaşın da devletine kolay erişebilmesi ve etkileşim, iletişim ve paylaşım içinde olmasının oldukça önemli olduğunu vurgulamıştır.

İnce (2001) “Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar” isimli çalışmasında, kamu hizmetlerinin daha iyi ve daha az maliyetle yapılabilmesinin yollarını aramakta ve açıklamaktadır. “Bilgi” ve “elektronik devlet” kavramlarını ele almış, e-devlet yaklaşımının ortaya çıkışına neden olan unsurların ve e-devletin temel özelliklerinin neler olduğunu tartışmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre; geleneksel devlet yaklaşımından elektronik devlet yaklaşımına geçiş çabaları, hemen hemen her ülkenin kamu yönetim sisteminin karşı karşıya kaldığı ve gidermek zorunda olduğu iki ihtiyaçtan kaynaklanmaktadır. Araştırmacı, bu ihtiyaçları kamu yönetim mekanizmasının; 1) daha az maliyetle, 2) daha iyi çalışır hale getirilmesi, şeklinde belirlemiştir.

Uçkan (2003), “e-Devlet e-Demokrasi ve Türkiye” adlı eserinde “e-devlet” kavramını değerlendirmiş ve “e-yönetişim” kavramının önemini açıklamıştır. e-Yönetişim modellerinin gelişiminde en önemli trendlerden biri olarak ortaya çıkan yeni kalkınma stratejilerini ele almış, bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişimine değinmiştir. Uçkan’a göre, e-devleti oluşturan temel unsurlar, “e-Şirket, e-Kurum, e-Vatandaş”tır. Her biri kendi içerisinde “e” olgusunu gerçekleştirmeye uğraşacak ve birbirinden etkilenecek güçlenip gelişecek ve giderek e-devlet oluşacaktır. e-devletin sunacağı temel hizmetlerin yönünü; “Devletten devlete”, “Devletten vatandaşa” ve “Devletten iş yaşamına” olmak üzere üç grupta toplamıştır. Ayrıca; e-Devlet modelinin olgunlaşma aşamalarını; “bilgi, etkileşim, işlem ve dönüşüm” aşamaları olmak üzere dört başlık altında ele almıştır.

Kuran (2005) “Türkiye İçin e-Devlet Modeli” adlı eserinde, devlet yapısının nasıl e-devlete dönüştürüleceğine yönelik somut bir model ortaya koymuştur. Bunu Türkiye gerçekleriyle pekiştirerek ve mevcut değerleri doğru biçimde kullanarak yapmış, geleceğe yönelik en uygun yol haritasını çizmeyi hedeflemiştir.

Bayrakçı (2005), “ Avrupa Birliği ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Mevcut Uygulamalar” isimli çalışmasında; Avrupa Birliği eğitim politikaları içerisinde bilgi ve iletişim teknolojilerine özellikle son yirmi beş yılda son derece önem verildiğini vurgulamaktadır. 1980’li yıllardan itibaren Türkiye’de bilişim teknolojileri ve e-dönüşüm alanında yapılan çalışmaların, e-öğrenme portalları ve okul ağları ile eğitim paydaşlarının bilgi alışverişlerini sağlayacak şekilde geliştirilmesinin de ülkemiz eğitimi açısından yararlı olacağı sonucuna ulaşmıştır.

Bayrakçı (2007) tarafından; okul yöneticilerinin İLSİS yönetim bilgi sistemini kullanırken karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik olarak, genel tarama modeli kullanılarak yapılan “Türkiye’de Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar” konulu araştırmada; Kırıkkale il ve ilçe merkezlerinde görev yapan 210 okul müdürü, müdür başyardımcısı ve müdür yardımcılarının görüşleri anket yoluyla alınmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; yöneticilerin bilgisayar kullanımı, hizmet içi eğitim ve sistem yazılımları açısından sorun yaşamadıkları; ancak donanımların yenilenmesi ve ilgili finansal desteğin üst yönetim tarafından sağlanması açısından sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte yöneticiler, İLSİS’teki bilgilerin alt yönetimin ihtiyacını karşılamasında ve sistemin tasarımına katkıda bulunabilmede orta derecede sorun gördüklerini belirtmiştir. Eğitim yönetimi bilgi sistemlerinin tasarlanmasında bilgiyi paylaşacak ve kullanacak olan tüm paydaşların ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmıştır. Araştırmada İLSİS’in tasarlanmasında alt kademe yöneticileri ile iletişimin artırılması gerektiği ve alt kademe yöneticilerinin de bilgi ihtiyaçları araştırılarak, tasarım sürecine katkıda bulunmalarının sağlanması gerektiği ortaya konulmuştur.

Gültekin (2007), “Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Toplumsal Açılımları” isimli tez çalışmasında; e-devlet konusunu irdelemektedir. Türkiye özelinde ele alınan e-devlet konusu; e-devlet çalışmalarının Türkiye’de kat ettiği yol ve geldiği nokta itibariyle ele alınırken, gerçekleştirilen çalışmalara ait toplumsal boyut da incelenmekte ve durum saptaması yapılmaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre; e-devlet yapılanması kapsamında oluşturulan kurum web siteleri birbirinden farklılaşmaktadır; web siteleri, vatandaşların çoğunun bilgi ve iletişim teknolojilerine

ve internete yabancı oldukları göz ardı edilerek hazırlanmıştır, her kurumun web sitesinde farklı bir sayfa düzeni kullanmaktadır, her web sitesinde butonlar farklı yerlerde konumlanmakta ve web sitelerinin oluşturulma mantığı da farklılaşmaktadır. Bu durum karşısında vatandaşlar, girdikleri her siteyi ayrı ayrı keşfetmek zorunda kalmaktadır, kimi vatandaşlar ise e-devlet yerine klasik yöntemleri kullanmayı tercih etmektedir. Ayrıca hali hazırda çalışmakta olan web sitelerinin tamamen ya da kısmen çalışmıyor olması da araştırmanın önemli sonuçlarından biridir.

Dönmez (2007)'in “Dünyada ve Türkiye’de e-Devlet” adlı tez çalışmasında; e-devletin gelişim sürecinden başlayarak kuramsal temelleri ortaya konmuş, e-devlet sürecinin ilk aşamasını oluşturan “bilgi teknolojileri”, “internet kullanımı” ve “bilgi toplumu” kavramlarından bahsedilerek dünya ülkelerinin ve Türkiye’nin geldiği noktalar açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Türkiye her ne kadar e-devlete geçiş konusunda çeşitli aksaklıklar yaşasa da özellikle son dönemlerde gerçekleştirilen e-devlete ilişkin çalışmalar ve projelerin azımsanamayacak düzeyde olduğu saptanmıştır.

Aysin (2007)'in “e-Kurum Dönüşüm Stratejileri ve MEB’in e-Devlet Uygulamalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; kurumların, elektronik kuruma geçmek için takip edebilecekleri süreçler tespit edilmiş ve böylelikle kurumlara örnek olabilecek bir yol haritası (model) oluşturulmuştur. MEB’in e-kuruma dönüşüm çerçevesinde gerçekleştirdiği çalışmalar Kırıkkale genelinde 100 öğretmene uygulanan anket ile değerlendirilerek bir kurumun e-devlet uygulamalarını oluştururken hangi noktalara dikkat etmesi gerektiği tespit edilmiştir. Anket verileri incelendiğinde e-kuruma geçişte kullanıcı ihtiyaç ve taleplerinin mutlaka göz önünde bulundurulması, vatandaşın müşteri hatta bunun da ötesinde devletin ortağı olarak görülmesi, e-dönüşümün yararlarına kullanıcıların inanmaları, kullanıcıların elektronik ortamlar ve kullanılan cihazlarla ilgili bilgilendirilerek kullanım zorluklarını aşmalarının sağlanması; bu cihazların vatandaş-vatandaş ve vatandaş-devlet arasındaki tüm günlük işlemlerde verimli kullanılmasına yönelik eğitim verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Aksi takdirde tasarlanan bilim ve teknoloji politikalarında öngörülmüş hedefler ne denli isabetli olursa olsun bunlara ulaşmanın söz konusu olmayacağı vurgulanmıştır.

Şatır (2009), “Avrupa Birliği Sürecinde Yerel Yönetimlerde e-Dönüşüm ve Türkiye” isimli doktora tez çalışmasında; e-devlet konusunda Avrupa Birliği’nde ne gibi gelişmeler yaşandığı ve e-yerel yönetimler kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İ.B.B.)’nin faaliyetleri açısından e-yerel yönetim gelişim aşamalarını ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonucunda; e-devletin; merkezi ve yerel düzeyde yönetimde şeffaflığı, hesap verilebilirliği ve katılımı arttırdığı, bilgiye ulaşım kolaylığı sağladığı, hukuk devleti olgusunu yaygınlaştırdığı ortaya konmuştur. Ayrıca; yerel e-devlet ve İ.B.B. kapsamındaki uygulamaların fonksiyonel olarak ciddi anlamda hizmette ve yönetimde etkinlik sağladığı tespit edilmiştir.

Şeker ve Şeker (2009)’in “e-Devlet Uygulamalarından İLSİS’in Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi” isimli çalışmalarında; İLSİS Programındaki modüllerin kullanımıyla ilgili olarak yöneticilerin çoğunun bütün modülleri kullanabildikleri saptanmış; fakat İLSİS programı içindeki bir modül sorulduğu zaman işlevi ile ilgili net bir cevabın alınamaması neticesinde yöneticilerin programa yeterince hakim olmadıkları sonucuna varılmıştır. Okul yöneticilerinin yeni sistemin evrak işini hafiflettiği, kırtasiyeciliği azaltmakla birlikte maddi külfeti de ortadan kaldırdığı görüşünde oldukları, birçoğunun İLSİS’i kullanabilmek için hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. İLSİS Programının aksayan yönleri ile ilgili olarak yöneticiler, özellikle sistemde bazen tıkanmaların olduğu ve bu yüzden acil yapılması gerekli işlemlerin geciktiği ve programdaki bazı modüllerin işlevsizliğinden yakındıkları ortaya konulmuştur.

Yıldız, Durusoy ve Sarıtaş (2009), tarafından yapılan “e-Okul Sisteminin Okullarda Kullanılmasına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşleri” isimli çalışma sonucunda; e-Okul Sisteminin tasarımının, işlem yaparken kullanılan simgelerin ya da menülerin çoğunun kullanıcı tarafından anlaşılmadığı; menülerin karmaşık bir yapıda sıralanmış olması sebebiyle hangi menüden hangi sayfanın açılacağı tahmin edilemediği tespit edilmiştir.

Işık (2009) tarafından yapılan “Kamu Etiği Açısından Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Sunulan e-Okul Veli Bilgilendirme Sisteminin Değerlendirilmesi” isimli araştırmada; e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, etik ilkeler açısından olumlu ve

olumsuz yönleri ile değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulgularına göre; e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemi, kamu yönetiminde açıklığın sağlanması, kamu harcamalarında tasarruf sağlanması, kâğıt işlemlerinin kontrol altına alınması, kamu hizmetlerinin kalitesinin artması ve hizmetlerin sunulmasında eşitliğin sağlanması, kolay, hızlı ve rahat erişim olanağı sunması, kesintisiz bilgiye ulaşma imkânı (7 gün 24 saat kamu hizmeti) vermesi açısından olumlu bir uygulama olarak değerlendirilmektedir. Diğer yandan, e-devlet kapsamında sunulan her hizmette olduğu gibi, vatandaşların tamamının bilgiye ulaşmak için yeterli teknik gereçlere veya bilgiye sahip olmamalarının sistemi kullanırken en büyük sorunlardan birisi olduğu; bu nedenle e-devlet kapsamında sunulan hizmetlerin, bilgisayar okuryazarlık oranının artmasına bağlı olarak yaygınlaşması ve toplumdaki bütün sınıflara hitap edecek biçime kavuşması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Üçcan (2007), “Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Karar Verme Süreçlerine Etkisi” adlı tez çalışmasında; e-devlet uygulamalarının, Devlet-Devlet, Devlet-Vatandaş, Devlet-İş Dünyası üçlemesi içinde siyasi ve idari kararların oluşturulmasında ne kadar etkili olabildiğini araştırmıştır. Çalışma; yönetimin, siyasi irade olarak e-devlet uygulamalarına siyasi destek sağladığını; bürokrasinin ise kamu hizmetlerinin yürütülmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmak hususunda istekli olduğunu; hatta dünyada örnek gösterilebilecek bazı uygulamaların halen yürürlükte olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak, e-devlet uygulamalarının tasarlanması ve hizmet olarak sunulmasında vatandaşın ihtiyaçlarından ziyade, idarenin ihtiyaç duyduğu alanların düzenlemeye tabi tutulduğu tespit edilmiştir.

Akar (2009)’ın “e-Okul Uygulamasının Başarısına Yönelik İlköğretim Okulu Öğretmen ve İdarecilerinin Görüşleri” adlı araştırmasında; e-Okul uygulamasının güçlü ve zayıf yönlerinin ortaya konulması amacıyla, öğretmen ve yöneticilerin e-Okul’a ilişkin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Verilerin, araştırmacı tarafından geliştirilen bir ölçekle toplandığı araştırmanın sonucunda; öğretmen ve idarecilerin e-Okul’un faydalılığı hakkındaki görüşlerinin; cinsiyetlerine, kıdemlerine, bilgisayara olan ilgilerine ya da okulun yerleşim yerine göre belirgin bir farklılık göstermediği fakat idari görevi olan öğretmenlerin e-Okul uygulamasını diğer öğretmenlere kıyasla daha faydalı bulduğu belirlenmiştir. Öğretmen ve idarecilerin e-Okul’un kullanışlılığı

hakkındaki görüşleri; idari görevleri olmasına, cinsiyetlerine, bilgisayara olan ilgilerine ya da okulun yerleşim yerine göre belirgin bir farklılık göstermediği; bununla birlikte kıdemli öğretmenlerin e-Okul uygulamasını daha kullanışlı bulduğu belirlenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda; okullardaki internet bağlantılı bilgisayar sayısının artırılması, e-Okul uygulamasının diğer internet tarayıcılarıyla uyumlu hale getirilmesi, her ilçede bu programdan sorumlu en az bir öğretmenin bulunması önerilmiştir.

Bağlıbel, Samancıoğlu ve Summak (2010) tarafından yapılan, “Okul Yöneticileri Tarafından e-Okul Uygulamasının Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada; e-Okul ile okul yöneticilerinin tüm öğrenci işlemlerini (kayıt, nakil, devam takibi, karne, veli bilgilendirme), ders ve sınav işlemlerini (ders programı, sınav takvimi, not girişi vb.) ve personel işlemleri gibi günlük işlerini internet aracılığıyla, rahat ve güvenli bir şekilde yapabildikleri sonucuna ulaşılmıştır. e-Okul Sistemi ile girilen bilgilerin raporlaştırılarak, okul müdürlerine, üst düzeydeki eğitim yöneticilerine (il-ilçe müdürlükleri ve bakanlık birimleri) ve karar vericilere güncel bilgi sağlandığı üzerinde durulmaktadır. Okul yöneticilerinin, e-Okul Sistemini genel olarak faydalı, kullanımı kolay ve meslekleriyle alakalı olduğunu düşündükleri; sistemi kullanmanın kazanımlarının somut olarak görülebileceğini ve sistemin sunduğu işlevleri yerine getirme kalitesinin yüksek olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Çalışmada gerek cinsiyet gerekse yaş bakımından e-Okul’a ilişkin olumsuz görüş bildiren yöneticiler olduğu tespit edilmiştir. MEB politika belirleyicilerinin, olumsuz tutumların dönüşümüne katkı sağlayacak eğitimler, seminerler düzenlemesi, e-Okul Sistemi’nde kullanıcıların görüşleri doğrultusunda yenilemeler ve güncellemeler gibi bu kaygıları giderici yönde çalışmalar yapması önerilmektedir.

Kızılboğa (2010)’nın “Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Uygulamasının Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında; e-Okul uygulamalarını, okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerden alınan görüşler doğrultusunda değerlendirmiştir. Araştırma bulgularına göre; e-Okul uygulamasının, Türk Milli Eğitim Sisteminde bir devrim niteliğinde olduğu; yöneticilerin birçok işini kolaylaştırırken, öğretmenleri de disipline ettiği, aynı zamanda öğrenciler bu uygulama sayesinde, notlarını internet üzerinden

öğrenebilirken, ailelerinden herhangi bir durumu gizleyemedikleri, veliler için öğrencilerini takip etme adına mükemmel bir uygulama olduğu, özellikle server ve hız problemi halledildiği zaman sistemin daha kullanışlı hale geleceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gültekin (2010)'in “Öğretmen ve İdarecilerin e-Okul Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında; öğretmen ve idarecilerin e-Okul uygulamalarına ilişkin görüşlerinin tespit edilerek, çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen anket ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre; öğretmen ve idarecilerin e-Okul uygulamalarına ilişkin görüşleri ile görev yaptıkları iller, görev yerleri, görevleri ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öğretmen ve idarecilerin e-Okul'u kullanmadan önceki bilgisayar ve interneti kullanma düzeylerinde ise e-Okul'u kullandıktan sonra artış olduğu belirlenmiştir.

Ersoy (2010) tarafından yapılan, “Eğitim Yöneticilerinin e-Okul Sisteminin İşleyişine İlişkin Görüşleri ve Memnuniyet Düzeyleri (Esenyurt ve Beylikdüzü İlçeleri Örneği)” isimli tez çalışması ile eğitim yöneticilerinin e-Okul Sisteminin kullanılabilirliğine dair görüş ve memnuniyet düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanan anket kullanılarak yapılan çalışmanın sonucunda; yöneticilerin e-Okul Sisteminin güvenilirliği konusunda hala şüphelerinin olduğu, öğretmenlerin sistemi yeterli düzeyde ve etkin kullanmadığını düşündükleri, velileri sistem hakkında yeterince bilgilendirmedikleri ve sistemin öğrenci devamsızlıkları sorununu çözmediğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin e-Okul Sistemine ilişkin algılarında demografik özelliklerinin önemli olduğu bulunmuştur. Kadın, genç, eğitim düzeyi yüksek, müdür yardımcısı pozisyonunda olan, mesleki kıdemi ve yöneticilik tecrübesi düşük olan, görev yaptığı okulda öğretmen ve öğrenci sayısı daha az olan ve e-Okul kullanımı ile ilgili hizmet içi eğitim alan veya seminerlere katılan yöneticilerin e-Okul Sisteminden daha çok memnun oldukları bulunmuştur.

Turan (2010)'ın "Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri" adlı tez çalışmasında; yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Sistemi'ne ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada veri toplama yöntemi; açık uçlu sorulara dayanan yarı yapılandırılmış bireysel görüşmeler ile odak grup görüşmeleridir. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; yöneticilerin e-Okul Sistemi ile ilgili olarak gerekli bilgilere istenildiği zaman kolay ve hızlı bir şekilde ulaşılabilmesinden, okul yönetiminin bütün ihtiyaçlarının sistem tarafından karşılanmasından memnun oldukları; ancak sistemin tasarımının pratik ve kullanışlı olmamasından, işlerin yapılması için sistemin tanıdığı sürenin 10 dakika ile sınırlı olmasından ve sisteme her seferinde şifre ile girmekten memnun olmadıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin, e-Okul Sistemi ile birlikte not defterlerinin ortadan kalkmasından, sisteme hızlı ders notu girişi yapabilmekten, öğrencilerin resimlerini, notlarını ve dosya bilgilerini görebilmekten memnun oldukları; ancak yazılıların sınav tarihinden sonra iki hafta içinde okunup sisteme girilme zorunluluğundan, yöneticilerin ifade ettiği gibi, işlerin yapılması için sistemin tanıdığı sürenin 10 dakika ile sınırlı olmasından, sisteme her seferinde şifre ile girmekten, öğrencilerin yöneltme ve sosyal etkinlik işlemlerini yapmaktan, özellikle de öğrencilerin okuduğu kitapları girmekten memnun olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ise ders ve davranış notlarının, okudukları kitapların, yılsonu ortalamalarının, SBS sınav sonuçlarının görülebilmesinden memnun oldukları; ancak ebeveynlerinin de bu bilgilere ulaşabilmelerinden, davranış notlarının verilmesindeki bilinmezlikten, okunulan kitapların e-Okul Veli Bilgilendirme Sisteminde görülmesinden memnun olmadıkları anlaşılmıştır. Velilerin; bir öğrencinin başarı durumu denince akla ilk gelenin ders notları olmasından dolayı sistemde ders notlarının görülebilmesinden, sistem üzerinden devam devamsızlıkların takip edilebilmesinden, geçmiş yıllara göre kıyaslama yapabilmek için öğrencilerin önceki yıllara ait yılsonu notları ve sınav sonuçlarının görülebilmesinden memnun oldukları ve e-Okul Veli Bilgilendirme Sisteminin, velilerin memnun olmadıkları hiçbir yönünün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin e-Okul Sisteminin kullanımı sürecinde karşılaştıkları ortak sorunun; özellikle okulların kapanmasına bir

kaç hafta kala sistemin yoğunlaşmasından dolayı hata vermesi olduğu; kısaca kullanıcıların sistemden memnun oldukları ancak bazı düzenlemelerle sistemin daha işlevsel olacağını düşündükleri tespit edilmiştir.

Tekinel (2010) tarafından yapılan, “MEB e-Okul’a Yönelik Modüler Eğitim Sınav Sistemi (MESS)” isimli tez çalışmasında; e-Okul Yönetim Bilgi Sistemi ile kurum, öğretmen ve öğrenciyle ilgili bilgilerin sayısal olarak kayıt altına alınabildiği, özellikle öğrencilerle ilgili birçok işlemin e-Okul Sistemi üzerinden rahat ve hızlı bir şekilde yapılabildiği ve e-Okul ile ülkemizdeki tüm okullardan kurum, öğrenci ve öğretmenlere ait bilgilere çok kısa bir sürede ulaşılabilirdiği ortaya konulmuştur. Araştırmanın sonucunda; MESS uygulaması ile öğrenciler, uzaktan eş zamanlı olarak ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulup, sınav bitiminde ölçme ve değerlendirme sonuçlarına yine eş zamanlı olarak erişebildikleri bulgularına ulaşılmıştır. Araştırmacı tarafından; MESS uygulaması ile gelecekte salgın hastalık durumlarında, fiziksel özürlü bireylerin uzaktan eğitiminin, çıraklık eğitime devam eden bireylerin eğitiminin, doğal afet olduğunda uzaktan modüler eğitim kullanılarak bireylerin öğrenimlerinin aksamadan devam ettirilmesinin sağlanabileceği önerilmektedir.

Onat (2011)’ın “Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Milli Eğitim Bakanlığı Örneği” adlı tez çalışmasının sonuçlarına göre; Türkiye’de e-devlet anlayışının tam olarak yerleşmediği; e-devlet çalışmalarının başarılı olabilmesi için teknolojinin olduğu kadar işlemlerinin de tekrar gözden geçirilmesinin önemli olduğu tespit edilmiştir. Bunun başarılabilmesi için; e-devlete yönelik saptanacak amaçların, yürütülecek işlemlerin tekrar düzenlenmesi, kanıtlanmış standartların ve protokollerin uygulanması, gerek personele gerekse kullanıcılara eğitim verilmesi, kamu kurumları arasında koordinasyonun sağlanması ve kamu ile özel sektörün işbirliğine önem verilmesi kritik başarı faktörleri olarak belirlenmiştir. Araştırmacıya göre; Türkiye’de e-devlet çalışmaları, parça parça da olsa uzun süredir yürütülmeye çalışılmaktadır; çalışmaların yaygınlaştırılması ve başarıyla sonuçlandırılabilmesi için olası bürokratik direncin kırılması ve bilgi teknolojilerine ilişkin teknik altyapı yetersizliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

Aydoğan (2011)'ın “İlköğretimde İdareci ve Öğretmenlerin e-Okul Sistemini Kullanım Alışkanlıklarının İncelenmesi: Kocaeli Örneği” isimli tez çalışmasında; ilköğretimde kullanılan e-Okul Sistemi'nin okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından kullanım biçimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Yapılan bu çalışmada e-Okul Sistemi; ilköğretim kurumlarında çalışan okul yöneticileri ve öğretmenlere uygulanan anketlerle değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda; idarecilerden yüksek lisans mezunu olanların lisans mezunu olanlara, erkek idarecilerin bayan idarecilere oranla e-Okul'u daha sık kullandıkları; öğretmenlerden de yüksek lisans mezunu öğretmenlerin lisans mezunu olanlara göre, erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere göre, daha önce internet konusunda eğitim alan öğretmenlerin almayan öğretmenlere göre e-Okul Sistemindeki modülleri daha sık kontrol ettikleri tespit edilmiştir.

Demirli, Demirkol ve Varol (2011), “e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine İlişkin Veli Görüşleri” isimli çalışmasında; e-Okul Sistemi'ni velilerin kullanımı açısından incelemiş ve e-Okul VBS sayesinde sisteme dahil olan velilerin öğrencilere ait bazı bilgilere anında erişebildiklerini; böylelikle velilerin sistemdeki bilgiler doğrultusunda öğrencinin durumunu takip etmesine imkan verildiğini tespit etmişlerdir. Bu durumun, öğrencinin başarısına olumlu etkisi olabileceği gibi sürekli takip ediliyormuş hissiyle birlikte oluşan olumsuz bir durumla tersi bir etkiye de neden olabileceğini ifade etmişlerdir. Çalışmada sistemin, veli ile öğrenci arasında sağlıklı bir iletişim ortamı oluşmasına dolaylı da olsa aracılık ettiği sonucu vurgulanmıştır. Diğer yandan bazı bilgilerin sistem üzerinden erişilir olmasının veli-öğretmen iletişimini azalttığı yönünde görüşler de belirtilmiştir. Ek olarak özellikle “düşük notlara erken ve aşırı tepki verilmesine neden olabilmesi”, sistemin olumsuz etkileri arasında gösterilmektedir. Çalışmada ayrıca bilgi girişinin yetkililer tarafından zamanında ve eksiksiz biçimde gerçekleştirilmesinin büyük önem arz ettiği e-Okul VBS'nin, velilerin, öğrencileri ile ilgili bazı nicel bilgilere internet ortamında erişmesine imkân vermesiyle okul ve öğretmenlerin bu iş için ayırmak durumunda olduğu zamanın ve iş yükünün azalmasına katkı sağladığı ifade edilmektedir. Fakat yüz yüze iletişime duyulan ihtiyacın azalmasının, veli-öğretmen işbirliğine yönelik olumsuz etkilerinin

olduğunun da göz ardı edilmemesi gerektiği belirtilmekte; bu bakımdan aileyi fiziksel olarak okul ortamına çekecek stratejilerin oluşturulması gerektiği önerilmektedir.

Polat (2011)'ın, "Yönetim Bilgi Sistemi Olarak e-Okul Uygulamalarının Değerlendirilmesi" adlı tez çalışmasının amacı; Muş ili merkez ve merkeze bağlı ilköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin yönetim bilgi sistemi olarak e-Okul'un mevcut yeterlilik durumuna yönelik algılarını belirlemek ve e-Okul Sisteminin bir değerlendirmesini yapmaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin uygulanması ile elde edilen sonuçlara göre; ilköğretim okullarında görev yapmakta olan yönetici ve öğretmenlerin, yönetim bilgi sistemi olarak e-Okul'un yeterlilik durumuna ilişkin genel anlamda olumlu bir algıya sahip oldukları; e-Okul'un yeterli olduğunu düşünen yönetici ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kurum işlemleri, öğrenci işlemleri ve karne dönemi işlemlerinde e-Okul'un yeterlilik düzeyine ilişkin algıları arasında anlamlı bir farkın bulunmadığı tespit edilmiştir.

2.2.Yurt Dışında Yapılan Yayın ve Araştırmalar

Peterson (1978) "Müdürün Görevleri" adlı araştırmasında, müdürlerin zamanlarının yaklaşık % 80'ini öğretmenlerin öğretimle ilgili olmayan ihtiyaçları ve disiplin sorunlarına çözüm bulmaya ayırdıklarını; bu nedenle de öğretim liderliğine pek zamanlarının kalmadığını tespit etmiştir.

Crow (1992), okul müdürlerinin zaman yönetimi ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırdığı, "Tercih Edilen Okullarda Müdür: Orta düzey yönetici, girişimci ve sembolik müdür" isimli çalışmasında; zaman yetersizliğinin yöneticilerde ek istekler yarattığını, stresin bu isteklerle birleşerek başarısızlık hissi oluşturduğunu, bazen de çalışan insanları duygusal yönden tükenmişliğe yönelttiğini saptamıştır.

Griffin (1993)'in "Katolik Ortaöğretim Okul Müdürlerinin Öğretimsel Liderlik Davranışları" isimli çalışması da öncekilerle paralellik göstermektedir. Araştırmanın sonucunda; okul müdürlerinin, zamanlarının büyük kısmını öğretim liderliği görevlerine ayırmaları beklenirken bürokratik işlere daha fazla zaman harcadıkları ortaya konulmuştur.

Layne ve Lee (2001), “Tamamen İşlevsel e-Devlet Geliştirilmesi: Dört Aşamalı Bir Model” adlı makalelerinde; e-devletin görevsel gelişimi ve kamu yöneticilerine yardım etmek için e-devlet hakkında dört aşamalı bir büyüme modeli ortaya koymuşlardır. Bu modeldeki ilk basamak, kamu örgütlerinin bir web sitesi oluşturarak kamusal bilgiler sunduğu “kataloglama” basamağıdır. Yönetenle yönetilen arasında sadece tek yönlü bir iletişime izin veren bu basamağa “broşür veya reklam panosu (*billboard*)” basamağı da denilmektedir. İkinci basamak “işlem” basamağıdır. Bu basamakta olan kurumlar web sitelerinde çevrimiçi (*online*) işlemler sunmaktadırlar ve çift taraflı bir iletişim söz konusudur. İlk iki basamak olan kataloglama ve işlem basamakları kamusal bilgi ve işlemler için bir elektronik ara yüzey (*interface*) oluşturmaya odaklanmışlardır. Üçüncü basamakta kamu yönetimi sistemindeki işlev alanlarındaki devlet faaliyetlerinin bütünleşmesi söz konusudur. Eğitim ve sağlık gibi aynı işlev alanında çalışan kamu kurumları faaliyetlerini bütünleştirmektedir. Örneğin FBI, CIA ve NSA gibi güvenlik kuruluşları veritabanlarını eşgüdümlü veya bütünleşik bir hale getirebilirler. Bu basamağa “yatay bütünleşme” basamağı da denilmektedir. Dördüncü ve son basamak “dikey bütünleşme” basamağıdır. Bu basamakta farklı işlev alanlarında bilgi ve hizmet sunan kamu kurumları aynı elektronik sistemde bilgi ve hizmet sunmaya başlar ve tüm bu bilgi ve hizmetler tek bir noktadan, merkezi bir elektronik hizmet kapısından kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır. “Portal” veya “e-kapı” adı verilen bu nokta bir evin kapısına, tüm diğer kurumların bireysel web siteleri ise evin pencerelerine benzetilmektedir. Son iki basamak, var olan devlet yapısında sunulan e-devlet hizmetlerinin bütünleştirilmesine odaklanmıştır.

Northcote (2002), “Online Değerlendirme: Arkadaş, düşman ya da zor karar” isimli araştırmasında online (çevrimiçi) değerlendirme metotlarının uygulanmasının eğitimciler, öğrenciler ve eğitim yöneticileri için çıkarımları olduğunu belirtmiş ve bu uygulamanın eğitimciler, öğrenciler ve eğitim yöneticileri için ne anlama geldiğini araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre; bazı eğitimciler online değerlendirmeye, öğrencilerin öğrenme ürünlerini değerlendirmesi nedeniyle, yardımcı bir arkadaş olarak bakmaktadırlar. Diğer eğitimciler ise online değerlendirmeyi, öğrenme kalitesini düşürme potansiyeli olan gereksiz bir mekanizma olarak tanımlayıp düşman olarak görmektedirler. Öğrenciler açısından online değerlendirme çok farklı anlamlara sahiptir. Öğrenciler, online değerlendirme sayesinde öğrendikleri ve eksiklikleri

hakkında anlık dönüt alabilmektedirler. Diğer taraftan bazı öğrenciler, öğretmenle yüz yüze iletişim kurmanın eksikliğinden kaynaklanan motivasyon eksikliği yaşamaktadır. Eğitim yöneticilerinden bazıları online değerlendirme sayesinde öğrenci notlarının kolaylıkla iletilebildiğini ve hesaplanabildiğini düşünürken, bazılarının online değerlendirmenin adaletli olmadığı ve ilgili bilgisayar programı lisanslarının pahalı olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Gupta ve Jana (2003) tarafından yapılan “e-Devlet Değerlendirmesi: Bir Çerçeve ve Örnek Olay İncelemesi” isimli çalışmada, e-hükümet performans ölçümünün önemine değinmişlerdir. e-Devletin soyut (fark edilemeyen) ve somut faydalarını ölçmek için uygun yerinde bir strateji belirlemeyi önermişlerdir.

Salem (2003), “e-Devlet’te Kamu ve Özel Sektörün Faydaları: DOE’sPubSCIENCE’a Bir Bakış” adlı çalışmada, kamu ve özel sektörün e-devletteki faydasını incelemiş ve bu konuyla ilgili olarak Doe’sPubScience modelini ortaya koymuştur. PubSCIENCE, Amerikan Enerji Bakanlığı Teknik Bilgi Ofisi tarafından bir veri tabanı olarak geliştirilmiştir. PubSCIENCE, içlerinde Oxford UniversityPress, MIT Press, Amerikan Matematik Derneği (AMS), Amerikan Fizik Enstitüsü (IOP), Blackwell, Kluwer, Springer-Verlag gibi yayıncılar tarafından yayımlanan bilimsel dergilerin de bulunduğu yüzlerce dergide son 10 yılda yayımlanan makalelerin bibliyografik bilgilerini içermektedir. Veri tabanına erişim ücretsiz (<http://www.osti.gov/pubscience>), ancak makalelerin tam metinleri ücretlidir.

Isaac (2007)’in, “e-Devlet Girişimleri İçin Performans Ölçümü: Karşılaştırmalı Bir Çalışma” isimli araştırmasında; e-Devlet’in kamu sektöründe bütün vatandaşlara daha fazla ve güvenilir bilgi ulaştırmak için internet gibi en yenilikçi bilgi ve iletişim teknolojilerini kullandığı saptanmıştır. e-Devletin, devlet memurlarının, vatandaşların ihtiyaçlarına daha duyarlı olacak ve daha iyi hizmet verecek şekilde, daha az hiyerarşik bir yapı geliştirerek, devlet yapısında ve süreçlerinde dönüşüm sağladığı; şeffaflığı ve sosyal kontrolü artırarak yolsuzlukları önleyecek, daha güçlü bir kurumsal yapı geliştirecek ve vatandaşlara daha iyi hizmet sunacak bir potansiyele sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca e-Devlet ve e-Okul ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar da bilgi toplumu olma sürecinde devletlerin daha şeffaf ve daha katılımcı demokrasi anlayışıyla yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Pershutkin (2008), “Bilgi Toplumu ve İç Çatışmalar” isimli tez çalışmasında; bilgi ve iletişim teknolojilerindeki büyük gelişimin hemen her devleti ve yaşamın hemen her alanını etkilediğini; bilginin toplum üzerinde etkili olduğu başlıca üç konunun eğitim, çevre ve ekonomi olduğunu; bu alanlardan her birinin tarih boyunca toplumların gelişimi için büyük rol oynadığını ortaya koymuştur. Günümüzde ise bilginin, toplumun gelişiminde nasıl lider bir rol oynadığı; dahası bilginin toplumsal yaşamda eğitim, çevre ve ekonomi gibi alanlarda yarattığı değişimin önemi görülmektedir. Özellikle eğitimin teknik ve teorik bilginin gelişimi için itici güç olduğunu söyleyen araştırmacıya göre; eğitim yaşam boyu bir süreci kapsar fakat kişinin bilgiye erişme olanaklarına bağlıdır ve bilgi toplumunda kişinin bilgiye erişme sınırlılıkları internet ile çözülmektedir.

Obi (2009), “e-Devlet Kullanıcı Memnuniyeti Ölçümü İçin Bir Ölçek Geliştirme ve Geçerlilik” isimli tez çalışmasında; son yıllarda sayıca çok daha fazla insanın zamanlarını çevrimiçi ortamda geçirdikleri, vatandaşların artık bilgi ve servislerin bir tuşa basmak kadar rahat ulaşılabilir olmasını bekledikleri ve hükümetlerin bu beklentileri karşılayabilmek için mevcut sistemlerini internete dayalı servisler ve internet tabanlı ara yüzler kullanarak revize etmeye mecbur edildiği tespit edilmiştir.

Lindhal (2010) tarafından yapılan “Duyarlı e-Devlet: Yerel Yönetim, e-Geri Bildirim Yöntem Çalışması” adlı araştırmada; e-devlet uygulaması ile vatandaşlardan geri bildirim toplamanın önemine dikkat çekilmiştir. e-Devlet uygulamalarının, vatandaşlardan e-geribildirim toplamak için yeterli kapasitesinin olduğu, alınan geri bildirimlerin yerel yöneticiler tarafından değerlendirilmesinin karar alma sürecine büyük bir katkı sağladığı saptanmıştır. Ayrıca e-devlet sisteminin geliştirilmesi ile hesap verebilirliğin ve şeffaflığın önem derecesinin arttığı; güçlü hesap verebilirlik ve şeffaflık önlemleri olmadan e-devlet teknolojisi ile sadece mevcut uygulamaların sürdürülebileceği ortaya konulmuştur.

Mohr (2010), “Mobil Teknoloji ve Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki” isimli tez çalışmasında; internetin kültür ve siyasetle ilgili birçok olumlu sonuç doğurduğunu; internet desteği ile devletin şeffaflaşmasının; yönetime paydaş katılımının sağlanması, ihtiyaçlar ve işbirliği üzerinde olumlu etkisinin olduğunu tespit etmiştir.

Welsh (2002), bilgisayarlı bir okulun, öğretmen planlama, değerlendirme yöntemleri ve hatta öğrenci başarısı üzerinde yarattığı etkileri vurgulamak için yaptığı, “Değerlendirme Yönetimi: Değişimin Kolaylaştırılması İçin Teknoloji Kullanımı” isimli çalışmasında; Yeni Zellanda’da uygulanmakta olan CSIS (Computerised School Information Systems: Bilgisayarlı Okul Bilgi Sistemleri) isimli elektronik okul uygulamasını değerlendirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; Yeni Zellanda’da halen orta dereceli okullarda kullanılan çoğu yazılım geleneksel çizgilerle birlikte tasarlanmıştır ve kullanıcı ara yüzü/işletim sistemi ve işlevselliği hariç son on yıl içinde önemli ölçüde değişmemiştir. Diğer taraftan, iş yükü sorunlarının üstesinden gelme ve çeşitli müfredat alanlarından öğrencilerin öğrenme çıktılarının düzenlenmesinde yaşanan karmaşıklığın giderilmesini sağlamaktadır. Araştırmacıya göre; bu bilgi sistemleri, ticari olarak üretilen yazılımlar ile rekabet etmekten ziyade tamamlayıcı olarak tasarlanmıştır, odak noktası okul gelişimi olmuştur, harici yazılım desteği 'kullanım konusunda eğitim' ile sınırlıdır ve aslında bu bölgedeki birkaç okul 'ilerici' bilgisayarlaşma kisvesi altında, modası geçmiş sistemleri yeniden icat etmektedirler.

Visscher ve Bloemen (2002) tarafından yapılan “Okul Yönetiminde CSIS Kullanımı: İyi ve Kötü Uygulama Okulları” isimli araştırma; CSIS kullanan on iki okulda uygulanmıştır. Bu okullardan elde edilen bulgular; okulların, bilgisayarlı bilgi sistemlerinden aldıkları yönetsel destekten yararlandıkları ölçüde değişebildiklerini ortaya koymuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre; okulların ikisi, yönetsel destek menülerini sık sık kullanmaktadır. Dört okul, yönetsel destek menülerini daha az sıklıkta kullanmaktadır. Diğer dört okul, sadece bir dizi standart menü seçeneklerini kullanırken; iki okulda CSIS sistemi neredeyse hiç kullanılmamaktadır. Araştırma sonuçları göstermektedir ki; yönetsel kullanıma odaklı daha fazla eğitime, daha içsel desteğe ve okul düzeyinde idari ve eğitim işleri ile ilgili daha fazla paylaşıma odaklanmış ve olumlu bir tutum içinde olan okullarda CSIS sisteminin etkin kullanımı daha yoğundur.

Fung ve Ledesma (2002), “Hong Kong Okullarında SAMS: Bir Kullanıcı Kabul Denetimi” isimli araştırmalarında; Hong Kong okullarında kullanılmakta olan SAMS (School Administration and Management Systems: Okul Yönetimi ve Yönetim

Sistemleri) tasarımı ve uygulaması ile ilgili birçok konuyu tanımlamış ve değerlendirmişlerdir. SAMS, Hong Kong kamu sektöründeki tüm okullar için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen bir Okul Bilgi Sistemi (SIS:School Information System)'dir. Bu araştırma ile; 1998 Yılı'nın sonunda, beş yıl uygulanan SAMS projesi tamamlandığında; veri ve sistem kullanımının hala çok sınırlı olduğu; SAMS kullanımından olumsuz etkilenen çoğu okulda mevcut çeşitli sınırlamalar olduğu tespit edilmiştir. Bu sınırlayıcı faktörlere karşılık, hem tasarım hem de uygulama sürecinde kullanıcı odaklı bir yaklaşım eksikliğinin olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın verilerini toplamak için görüşme yapılan öğretmenlerin çoğu; sınıf ya da okul düzeyinde bilgi teknolojisinin tanıtımının, günlük çalışma hayatını önemli ölçüde değiştirme potansiyeline sahip olduğuna inanmaktadırlar. Bazı öncü öğretmenler, sistemin geliştirilmesi gerektiğine ilişkin görüş bildirmişlerdir; çünkü geliştirilirse büyük olasılıkla okullar, öğretmenler ve öğrencilerin yararına olacak bir sistemin ortaya çıkması sağlanacaktır. Ayrıca bu tür sistemlerin günlük işlemlerde daha fazla esneklik sağlayarak, okulun işleyişini sağlayan iş ve işlemlerle desteklenmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Katı, standart bürokratik işlemleri içeren SAMS bu gibi ihtiyaçları karşılamakta başarısız bulunmuştur. Araştırmanın sonucuna göre; okulların, bireysel sistemlerini değiştirmeye istekli olup olmaması, SAMS'ın tasarımına ve onun ne kadar iyi uygulandığına bağlıdır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan ölçek ve bu ölçek aracılığıyla toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel tekniklere ilişkin bilgiler verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulaması hakkındaki görüşlerini, yöneticilerin yaşı, cinsiyeti, görevi, görev yeri, kıdemi, eğitim durumu, bilgisayar ve internet kullanım düzeyleri; okulun düzeyi, eğitim şekli, büyüklüğü ve ilçelerin gelişmişlik düzeyleri gibi değişkenler açısından belirlemek için betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır.

Geçmişte ya da hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı (Karasar, 2009) olarak tanımlanan tarama modeli araştırmalarda, araştırmaya konu olan olay ya da olgular herhangi bir şekilde değiştirilmeden olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini; 2011-2012 Eğitim öğretim yılında, İzmir ili sınırları içinde bulunan resmi nitelikteki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan ve e-Okul Sistemini kullanan okul yöneticileri oluşturmaktadır.

Örneklem almada temel kural olan, “yansızlık ilkesi”ne uyulmuştur. İzmir ilindeki ilçelerin eğitim olanakları yönünden gelişmişlik düzeylerine göre “Çok Gelişmiş”, “Gelişmiş”, Orta Gelişmiş”, “Gelişmemiş” şeklinde tabakalar oluşturulmuştur. Bunun için Çingı, Kadılar ve Koçberber (2007) tarafından “Türkiye Geneline İlk ve Ortaöğretim Olanaklarının İncelenmesi ve Belirlenen Aksaklıklara Çözüm Önerilerinin Getirilmesi” adlı projenin verilerinden yararlanılmıştır.

Örneklem belirlenirken, Tabakalı Örneklem Yöntemi kullanılmıştır. Gelişmişlik düzeylerine göre tabakalarda yer alan ilçeler ve yönetici sayıları belirlenmiştir.

Tablo 3’te araştırmanın evreni ve örneklemi oluşturan deneklerin sayıları ve yüzdeleri verilmektedir.

Tablo 3.

Tablo 3: Araştırmanın Evren ve Örneklem İlgili İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı

İlçeler	Çok Gelişmiş	Gelişmiş	Orta Gelişmiş	Gelişmemiş	Toplam
Evren	118	955	1647	178	2898
Örneklem	42	160	339	127	668
%	35	16	20	71	23

Tablo 3’te göre araştırmanın evreni 2898, örneklemini 668 denekten oluşmaktadır. Örneklemin evrene oranı % 23’tür.

Basit Tesadüfî Örneklem Yöntemi ile örneklemini oluşturan ilçeler seçilmiştir. Uygulama yapılacak ilçelerde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ve yönetici sayıları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.**Tablo 4: Araştırmanın Örneklem Dağılımı**

İlçeler	Okul Sayısı	Yönetici Sayısı
Balçova	14	42
Çiğli	39	116
Selçuk	16	44
Buca	61	229
Menemen	46	110
Torbalı	39	127
Toplam	215	668

Tablo 4’e göre örnekleme alınan 6 ilçede toplam 215 okul bulunmaktadır. Bu okullarda görev yapan 668 okul yöneticisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Belirlenen 215 okulda görev yapan yöneticilerden yeterli sayıda (evrenin % 10’nu) veri toplamak amacıyla, her okula yönetici sayısı kadar ölçek bırakılmıştır. Okuldaki yöneticilerle yüz yüze görüşülerek ölçeklerin uygulanmasına çalışılmıştır. Ancak örnekleme alınan okulların yöneticilerinin tümüne ölçeklerin uygulanması sağlanamamıştır. Bazı okullardaki yöneticilerin izinli olmaları ya da işlerinin yoğun olması gerekçe gösterilerek uygulamaya katılmak istememeleri nedeniyle ölçeklerin tümünün geri dönmesi sağlanamamış, uygulamayı kabul eden yöneticilerin ölçekleri örnekleme alınmıştır. Bu nedenle örneklem grubunda yer alan ilçelere göre okullar ve yönetici sayıları Tablo 5’te gösterilen kadar olmuştur. Aşağıdaki tablolarda örneklem ile ilgili bulgular verilmektedir.

Örneklem grubunun ilçelere göre dağılımı Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5.

Tablo 5: Örneklem Grubunun İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Yönetici Sayısı		
	N	n	%
Balçova	42	35	83
Çiğli	116	108	93
Selçuk	44	42	95
Buca	229	190	82
Menemen	110	90	81
Torbalı	127	120	94
Toplam	668	585	87

Tablo 5’te örneklem grubunun ilçelere göre dağılımları görülmektedir. Okul yöneticilerinin tümüne ölçek dağıtılmasına rağmen çeşitli nedenlerle % 87’sine uygulanabilmiştir.

Örneklem grubunu oluşturan yöneticilerin yaşlarına göre dağılımı Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6.

Tablo 6: Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	n	%
0 – 39	209	35.7
40-49	232	39.7
50 ve üzeri	144	24.6
Toplam	585	100

Tablo 6’da örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin yaşlarına göre dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden % 35.7’sinin 0-39 yaş, % 39.7’sinin 40-49 yaş aralığında, % 24.6’sının 50 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. 40-49 yaş aralığında olan okul yöneticisi sayısının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Örneklem grubunun cinsiyete göre dağılımı Tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7.

Tablo 7: Örneklem Grubunun Yaşlarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
Kadın	107	18.3
Erkek	478	81.7
Toplam	585	100

Tablo 7’de araştırmaya katılan okul yöneticilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden % 18.3’ünün kadın, % 81.7’sinin erkek olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan erkek yönetici sayısının, kadın yönetici sayısından daha fazla olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunun görevlerine göre dağılımı Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8.

Tablo 8: Örneklem Grubunun Görevlerine Göre Dağılımı

Görev	n	%
Müdür	200	34.2
Müdür Başyardımcısı	53	9.1
Müdür Yardımcısı	331	56.6
Toplam	585	100

Tablo 8’de örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin görevlerine göre dağılımları yer almaktadır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden % 34.2’sinin müdür, % 9.1’inin müdür başyardımcısı, % 56.6’sının müdür yardımcısı olması, araştırmaya katılan yöneticilerin yarısından fazlasının müdür yardımcılardan oluştuğunu göstermektedir.

Örnekleme grubunun görev yerlerine göre dağılımı Tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9.

Tablo 9: Örnekleme Grubunun Görev Yerlerine Göre Dağılımı

Görev Yeri	n	%
Merkez	448	76.6
Belde ve Köy	137	23.4
Toplam	585	100

Tablo 9’da örnekleme grubunu oluşturan okul yöneticilerinin görev yerlerine göre dağılımları verilmektedir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden % 76.6’sının ilçe merkezlerinde, % 23.4’ünün belde ve köylerde görev yaptığı görülmektedir. Buna göre ilçe merkezinde bulunan okullarda görev yapan yönetici sayısının belde ve köy okullarında görev yapan yöneticilerden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Örnekleme grubunun kıdemlerine göre dağılımı Tablo 10’da verilmektedir.

Tablo 10.

Tablo 10: Örnekleme Grubunun Kıdemlerine Göre Dağılımı

Kıdem	n	%
1-9 Yıl	203	34.7
10-19 Yıl	142	24.3
20 yıl ve üzeri	240	41.0
Toplam	585	100

Tablo 10’da araştırmaya katılan okul yöneticilerinin kıdemlerine göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 34.7’sinin kıdeminin 1-9 yıl, % 24.3’ünün 10-19 yıl, % 41’nin 20 yıl ve üzeri olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan okul yöneticilerinden, 20 yıl ve üzeri kıdeme sahip olan yönetici sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunun eğitim durumlarına göre dağılımı Tablo 11’de verilmektedir.

Tablo 11.

Tablo 11: Örneklem Grubunun Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	n	%
Lisans Üstü	52	8.9
Lisans	455	77.8
Diğer (Yüksekokul ve Eğitim enstitüsü)	78	13.3
Toplam	585	100

Tablo 11’de örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 8.9’unun lisansüstü eğitim, % 77.8’inin lisans, % 13.3’ünün yüksek okul ve eğitim enstitüsü mezunu olduğu görülmektedir. Lisans mezunu olan okul yöneticilerinin sayısının lisansüstü ve yüksek okul ile eğitim enstitüsü mezunlarının sayısından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Örneklem grubunun görev yaptıkları okulların düzeyine göre dağılımı Tablo 12’de verilmektedir.

Tablo 12.

Tablo 12: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Düzeyine Göre Dağılımı

Okul Düzeyi	n	%
Ortaöğretim	198	33.8
İlköğretim	386	66.2
Toplam	585	100

Tablo 12’de araştırmaya katılan okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların düzeyine göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 33.8’inin ortaöğretim kurumlarında, % 66.2’sinin ilköğretim okullarında görev yapıyor olması,

araştırmaya katılan yöneticilerin yarısından fazlasının ilköğretim okullarında görev yaptığını göstermektedir.

Örneklem grubunun görev yaptıkları okulların eğitim şekline göre dağılımı Tablo 13'te verilmektedir.

Tablo 13.

Tablo 13: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Eğitim Şekline Göre Dağılımı

Eğitim Şekli	n	%
Normal Eğitim	298	50.9
İkili Eğitim	287	49.1
Toplam	585	100

Tablo 13'te araştırmaya katılan okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların eğitim şekline göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 50.9'unun normal eğitim, % 49.1'inin ikili eğitim yapan okullarda görev yaptığı görülmektedir. Buna göre, okulların eğitim şekline göre okul yöneticilerinin sayısının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Örneklem grubunun görev yaptıkları okulların sınıf sayısına göre dağılımı Tablo 14'te verilmektedir.

Tablo 14.

Tablo 14: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Sınıf Sayısına Göre Dağılımı

Sınıf Sayısı	n	%
1-10 Şube	187	32.0
11-20 Şube	179	30.6
21 Şube ve üzeri	219	37.4
Toplam	585	100

Tablo 14’te araştırmaya katılan okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların sınıf sayısına göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 32’sinin 1-10 şube, % 30.6’sının 11-20 şube, % 37.4’ünün 21 ve daha fazla şubesi olan okullarda görev yaptıkları görülmektedir.

Örneklem grubunun görev yaptıkları okulların öğrenci sayısına göre dağılımı Tablo 15’te verilmektedir.

Tablo 15.

Tablo 15: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları Okulların Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Öğrenci Sayısı	n	%
1-500 Öğrenci	158	27.0
501-1000 Öğrenci	249	42.6
1001 Öğrenci ve üzeri	178	30.4
Toplam	585	100

Tablo 15’te örneklem grubunu oluşturan okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların öğrenci sayısına göre dağılımları verilmektedir. Okul yöneticilerinden % 27’sinin 1-500 arası, % 42.6’sının 501-1000 arası, % 30.4’ünün 1001 ve üzeri öğrencisi bulunan okullarda görev yaptıkları tespit edilmiştir. Buna göre, 501-1000 aralığında öğrencisi bulunan okullarda görevli yönetici sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunun günlük internet kullanım sürelerine göre dağılımı Tablo 16’da verilmektedir.

Tablo 16.

Tablo 16: Örneklem Grubunun Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı

Süre	n	%
1-2 Saat	264	45.2
3-4 Saat	178	30.4
5 saat ve üzeri	143	24.4
Toplam	585	100

Tablo 16’da araştırmaya katılan okul yöneticilerinin günlük internet kullanım sürelerine göre dağılımları verilmiştir. Okul yöneticilerinden % 45.2’i günlük 1-2 saat, % 30.4’ünün 3-4 saat, % 24.4’ünün 5 saat ve üzeri internet kullandıkları görülmektedir. Buna göre, günlük 1-2 saat internet kullanan okul yöneticilerinin sayısının daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Örneklem grubunun görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre dağılımı Tablo 17’de verilmektedir.

Tablo 17.

Tablo 17: Örneklem Grubunun Görev Yaptıkları İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı

Gelişmişlik Düzeyi	N	%
Gelişmiş	185	31.6
Orta Gelişmiş	280	47.9
Gelişmemiş	120	20.5
Toplam	585	100

Tablo 17’de araştırmaya katılan okul yöneticilerinin görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre dağılımları verilmiştir. Okul yöneticilerinden % 31.6’sının gelişmiş, % 47.9’unun orta düzeyde gelişmiş, % 20.5’inin gelişmemiş ilçelerde görev yaptıkları görülmektedir. Çıngı, Kadılar ve Koçberber (2007) tarafından yapılan çalışmada, gelişmişlik düzeylerine göre “çok gelişmiş” ve “gelişmiş” olarak ayrılan ilçeler, istatistiki işlem yapma zorunluluğu nedeniyle birleştirilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemek için çeşitli kaynaklar taranarak araştırmacı tarafından geliştirilen “e-Okul Sistemine İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri Ölçeği” kullanılmıştır.

3.3.1. e-Okul Sistemine İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri Ölçeği

Ölçeğin geliştirilmesinde aşağıdaki yol izlenmiştir:

1. Araştırmacı tarafından okul yöneticilerinin görev ve sorumlulukları, okullarda sorumlu oldukları iş ve işlemler ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-Okul uygulamasına ilişkin araştırmalar (söz konusu kaynaklar araştırmanın problem durumu ve ilgili araştırmalar ve yayınlar bölümünde verilmektedir) taranarak, okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi üzerinden gerçekleştirdikleri iş ve işlemlerin listeleri hazırlanmıştır.
2. Elde edilen bilgiler doğrultusunda okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerini belirlemek için İzmir ili Torbalı ilçesinde görev yapan okul yöneticilerinin görüşleri alınmıştır. Görüşme yapılan okul yöneticileri, e-Okul Sisteminin yararlı uygulamaları olduğu gibi bazı eksikliklerden kaynaklanan sıkıntılarının da olduğuna ilişkin görüş bildirmişlerdir.
3. Yöneticilerin görüşleri doğrultusunda Ölçek Hazırlama Formu (EK2) düzenlenmiştir. Bu formda yer alan açık uçlu sorulara ilişkin olarak Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Anabilim Dalında görevli öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır.
4. e-Okul Sistemini kullanan resmi ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarının yöneticilerinin "Ölçek Hazırlama Soruları Formu"nu doldurmaları sağlanmıştır.
5. Yöneticiler tarafından verilen cevaplar listelenerek, benzer cevaplar elendikten sonra; "İş ve işlemler açısından avantajları", "İş ve işlemler açısından dezavantajları", "Yetki ve sorumluluklar açısından avantajları", "Merkezi yapı ve yetki-sorumluluklar açısından dezavantajları", "Zaman kaybettirici işlemler", "Aksaklıklar-yaşanan sıkıntılar" olmak üzere 6 alt boyut ve toplam 108 maddeden oluşan ölçek hazırlanmıştır.
6. 108 Madde olarak geliştirilen ölçek, ön uygulama için İzmir Valiliği'nden izin alınarak, Torbalı ve Menderes ilçelerindeki ilköğretim okulları ve ortaöğretim kurumlarında görevli 197 okul yöneticisine uygulanmıştır.
7. Ölçeğin ön uygulaması sonucunda elde edilen verilerin istatistiksel çözümleme sonuçlarına göre yeterli katsayılarla ulaşamadığından 45 madde işlem dışında

tutulmuştur. Kalan 63 madde ile hazırlanan ölçeğin yapı geçerliğine bakılmış, SPSS programı kullanılarak faktör çözümlemesi yapılmış ve 3 alt boyut saptanmıştır. Ölçeğin güvenirliğine bakılmış, Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.95 olarak hesaplanmıştır. Toplam öz-değeri 35.62, açıkladığı varyansı 0.57'dir. Ölçeğin geçerlik çalışması sırasında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında görevli öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. e-Okul sistemine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri ölçeğin istatistiksel çözümleme sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

Tablo 18.

Tablo 18: Ölçeğin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları

Güvenirlik (Alpha): 0.95		Öz değeri: 19.42	Varyans: 0.31	
No:	Maddeler	Faktör Yükleri	r	
37	Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması	.873	.67	
41	Altyapı yetersiz olunca sisteme hızlı giriş yapılamaması	.865	.70	
46	Bilgilerin İnternet ortamında tutulmuş olması nedeniyle sistem yoğunluğunda iş ve işlemlerin yapılamaması	.820	.64	
40	Kurumların özgün durum ve sorunları değerlendirme imkanının olmaması	.815	.75	
42	Bazı istatistik konularında eksiklerin olması	.810	.68	
36	İnternet bağlantısı kesilince iş ve işlemlerin yapılamaması	.809	.67	
49	Diğer kullanıcıların örneğin, öğretmenlerin; bazı konularda yetersiz olduğu durumlarda, işlemleri yanlış yapmaları veya zamanında yapmamaları	.803	.71	
43	Periyodik işlemlerle ilgili bazı bölümlerin geç açılması	.783	.45	
47	Not çizelgelerinde başarı ortalamasının olmaması	.773	.68	
50	Öğrencilerin hangi okula gitmeleri gerektiği konusunda kişisel zorunlulukların göz ardı edilmesi	.764	.72	
39	İnternet ağının yetersiz olması	.763	.72	
48	Başarılı kız-erkek öğrenci sayıları gibi bazı istatistiklerin yer almaması	.735	.70	
94	İnternet bağlantı hızının okullarda yavaş olması	.715	.62	

38	Öğrenci adreslerinin, öğrenci bilgileri bölümünde bulunmaması	.715	.52
34	Bilgi depolarının yok olması durumunda kayıtlardaki bilgilerin nasıl ortaya çıkarılacağına bilinmemesi	.706	.50
45	Özellikle dönem sonlarında sistemin açılmaması ve hizmet dışı kalması	.705	.54
52	Elektronik ortamda saklanan öğrenci başarısının çoklu zekaya değil de büyük ölçüde öğrencilerin akademik başarısına dayalı olması	.698	.52
54	Merkezden düzeltilmesi beklenen iş ve işlemlerin uzun zaman alması	.697	.65
92	Bazen dönem sonlarında yoğunluk nedeniyle sistemden belge alınamaması	.692	.69
93	Dönem başı ve dönem sonlarında (sistem altyapısından kaynaklanan) sisteme giriş yapılamaması	.691	.72
100	Dönem sonlarında yoğunluk nedeni ile sisteme gündüz giriş yapılamadığı için; diploma ve karne basmak için, yöneticilerin gece okulda çalışmak zorunda kalması	.669	.70
103	Yerel eğitim planlaması için; il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerekli istatistiksel verilerin toplanması için ayrıca yazışma yapılması	.660	.70
102	Yereli ilgilendiren istatistiksel verilerin istenen düzeyde alınamaması	.614	.73
51	Milli Eğitimin amaçları göz önüne alınmadan, devamsızlıkların e-Okulda tutulması bahane edilerek öğrencilerin sistemin dışına atılması	.598	.50
44	Özellikle kayıt dönemlerinde her yıl uygulama değişikliğinin yapılması	.593	.55
33	Sistem güvenliğinin sağlanamaması durumunda kişisel ve özel bilgilerin ele geçirilmesi riskinin olması	.587	.49
53	Sistemin merkezi çalışması nedeniyle; hatalı yapılan iş ve işlemlerin merkezden düzeltilmesi	.583	.47
56	Sistem üzerinden alanlara yönlendirilen bazı öğrencilerin istemedikleri bölümlerde eğitim görmeleri	.581	.51
98	Merkez dışındaki okullar, kenar mahallelerdeki okulların velilerine e-Okul Sistemini anlatmanın zor olması	.555	.66
35	Öğretmenler için haftalık ders dağıtım çizelgesinin bulunmaması	.548	.38
97	Yılsonunda sınıf atlatma işlemlerinin çok geç yapılması	.536	.66
99	TC numarası veya okul numarası bilinmediğinde e-Okul'da aranan öğrencinin bulunamaması	.531	.62

Tablo 18'de ölçeğin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutunda bulunan maddeler ve faktör yükleri verilmiştir. Buna göre, birinci alt boyutta 32 madde yer

almaktadır. En yüksek faktör yükü (.873) ölçek numarası 37 ile belirlenen madde, en düşük faktör yükü (.531) ölçek numarası 99 ile belirlenen madde olmuştur.

Ölçeğin birinci alt boyutunda yer alan 102. ve 103. maddelerin benzer ifadeler içermesi nedeniyle 102. madde; 92. ve 93. maddelerin benzerliği nedeniyle 93. madde ölçekten çıkarılmıştır. 35. Maddede ise “Öğretmenler için haftalık ders dağıtım çizelgesinin bulunmaması” ifadesi yer almaktadır. Ancak ölçek geliştirme sürecinde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından e-Okul Sistemine ders dağıtım çizelgesinin eklenmesi sonucunda bu maddenin geçerliğini kaybetmesi nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır.

Ölçeğin Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin istatistiksel çözümleme sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.

Tablo 19: Ölçeğin Uygulanan İş ve İşlemler Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları

Güvenirlilik (Alpha): 0.89		Öz değeri: 11.64	Varyans: 0.18	
No:	Maddeler	Faktör Yükleri	r	
69	Yetkilendirme yapılabilmesi	.877	.33	
27	e-Okul ile öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi	.865	.45	
29	Öğrencilere ait iş ve işlemlerin yapılmasının sadece yöneticiler değil, öğretmenler tarafından da paylaşılması	.838	.39	
25	Yönetmelikler çerçevesinde oluşturulan bir sistem olması	.802	.38	
70	Sistemin bütünüyle takip edilebilmesi, kontrol altında tutulabilmesi	.799	.27	
15	Tüm öğrenci işlerinin kayıt ve kontrol altında olması	.784	.26	
66	İsterse okul müdürü tarafından kendisi dışındakilerin onay yetkisinin kısıtlanması	.767	.40	
65	İsterse okul müdürü tarafından, yetkilerin yardımcılara devredilebilmesi	.757	.32	
63	İşlerin yapılıp yapılmadığının kontrolünü sağlaması	.745	.30	
28	Öğrencilerin akademik başarılarının ölçülmesinde hata riskini azaltması	.744	.26	
57	Velilerin olumsuz isteklerine izin vermemesi	.743	.20	

12	Okul yöneticilerinin, tüm öğrencilerin bilgilerine internet olan her yerden ulaşması	.737	.23
26	Yeni kayıtların elektronik ortamda yapılması nedeni ile bütün çağ nüfusunun, okullaşmasına teknik imkan sağlaması	.733	.38
18	Ücretsiz olması	.727	.22
19	Okullar arası nakillerin e-Okuldan yapılması	.725	.22
61	Yönetim anlayış farklılıklarının en aza inmesi	.721	.22
60	Keyfi uygulamalara izin vermemesi	.712	.21
13	Öğretmenlerin not girmeleri ve çıktı almalarına imkan vermesi	.706	.25
24	Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi	.674	.22
20	e-Okul ile öğrenci ve velilerin her türlü bilgiye ulaşabilmesi	.642	.37
62	Okul müdürlerine eğitim liderliği için daha fazla zaman kazandırması	.640	.35
30	Eğitim yatırımları için gerekli olan öğrencilere ait nicel verilerin, e-Okul Sisteminden alınması	.606	.28
16	İstatistiki verilere e-Okul'dan ulaşılması	.571	.28

Tablo 19’da ölçeğin Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutunda yer alan maddeler ve faktör yükleri verilmiştir. Buna göre ikinci alt boyutta 23 madde yer almaktadır. En yüksek faktör yükü (.877) ölçek numarası 69 ile belirlenen madde, en düşük faktör yükü (.571) ölçek numarası 16 ile belirlenen madde olmuştur.

Ölçeğin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutuna ilişkin istatistiksel çözümleme sonuçları Tablo 20’de verilmektedir.

Tablo 20.

Tablo 20: Ölçeğin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı Alt Boyutuna İlişkin İstatistiksel Çözümleme Sonuçları

Güvenirlik (Alpha): 0.92		Öz değeri: 4.56	Varyans: 0.72	
No:	Maddeler	Faktör Yükleri	r	
79	İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması	.794	.47	
80	Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması	.789	.51	
82	Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması	.788	.54	
81	Öğrencilerin başarılarının bütünlüklü olarak değerlendirilmesi inisiyatifini azaltması	.783	.50	
83	Öğrencileri alanlara yönlendirmede inisiyatifin azalması	.754	.59	
85	Sorunun ve çözümünün hiyerarşik yapı sırasıyla bildirilmesi	.711	.49	
84	Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması	.709	.44	
78	Ders notu girişlerinin branşlara göre kilitlenememesi	.520	.60	

Tablo 20’de ölçeğin yetki ve inisiyatif kullanımı alt boyutlarında yer alan maddeler ve faktör yükleri verilmiştir. Buna göre, üçüncü alt boyutta 8 madde yer almaktadır. En yüksek faktör yükü (.794) ölçek numarası 79 ile belirlenen madde, en düşük faktör yükü (.520) ölçek numarası 78 ile belirlenen madde olmuştur.

Son şekli verilen Likert tipi ölçeğin; I. bölümünde “Kişisel Bilgi Formu”, II. Bölümünde “Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar”, “Uygulanan İş ve İşlemler”, “Yetki ve İnisiyatif Kullanımı” olmak üzere 3 alt boyut yer almaktadır. 60 maddeden oluşan ölçme aracı; “OLUMLU” başlığı altında 10-9-8-7-6 şeklinde, “OLUMSUZ” başlığı altında 5-4-3-2-1 şeklinde 10’lu Likert tipi dereceleme ölçeğidir.

3.4. Verilerin Toplanması ve Çözümleme Teknikleri

Veriler ilköğretim ve ortaöğretim okul yöneticilerinin “e-Okul Sistemine İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri Ölçeği”ne verdikleri yanıtlardan oluşmaktadır. Ölçek; İzmir ili sınırları içinde bulunan Balçova, Çiğli, Selçuk, Buca, Menemen ve Torbalı ilçelerindeki toplam 215 resmi ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 585 okul yöneticisine gönüllülük esasına uygun olarak uygulanmıştır. Uygulamadan önce, araştırmacı tarafından, ilgili İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine ve okul yöneticilerine araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Okul yöneticilerine ayrı ayrı bilgi verildikten sonra uygulanacak ölçek kendilerine tanıtılarak, soruları yanıtlamaları istenmiştir. Yöneticilerde aranan şartlar ortaöğretim ya da ilköğretim okullarında yönetici olarak görev yapıyor olmaları, e-Okul Sistemini kullanıyor olmaları ve çalışmaya katılmaya gönüllü olmalarıdır. Okul yöneticileri tarafından yanıtlanan ölçekler teslim alındıktan sonra analiz edilmek üzere bir araya getirilmiştir.

Ölçekler aracılığıyla toplanan verilerin geçerlik çözümlemelerinde çoklu karşılaştırmalardan faktör çözümlemesi, güvenilirlik için Alpha güvenilirlik çözümlemesi kullanılmıştır. Problem ve alt problemlerin özelliği dikkate alınarak; deneklerin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin dağılımlarını belirlemede yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Deneklerin görüşleri arasında farklı değişkenlere göre anlamlı farklılıkların olup olmadığının çözümlenmesinde; bağımsız iki değişken arasındaki farkın önemi arandığından parametrik testlerden t-Testi, bağımsız üç ve daha fazla değişkenler arasındaki farkın önemi arandığında F Testi uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın problemi ile ilgili olarak belirlenen alt problemlere ilişkin bulgular ve ilişkili yorumlara yer verilmektedir. Bulgular, deneklerden ölçekler aracılığıyla elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemelerine göre çizelgeler kullanılarak verilmektedir. Bulgulara ilişkin olarak bilimsel araştırma süreci, ilgili araştırmalar ve problem durumunda verilen bilgilere dayanılarak yapılan yorumlar, alt problemlere ilişkin bulguların sonunda yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “e-Okul Sistemi uygulaması hakkında okul yöneticilerinin görüşleri nasıl bir dağılım göstermektedir?” biçiminde belirlenmiştir.

Birinci alt probleme ilişkin olarak okul yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Esiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna yönelik görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 21’de verilmektedir.

Tablo 21.

Tablo 21: Okul Yöneticilerinin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar Boyutuna Yönelik Görüşleri

No	Ölçek Maddesi	$\bar{X}$	SS
1	Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması	2.09	1.52
2	Altyapı yetersiz olunca sisteme hızlı giriş yapılamaması	2.18	1.50
3	Bilgilerin internet ortamında tutulmuş olması nedeniyle sistem yoğunluğunda iş ve işlemlerin yapılamaması	2.33	1.61
4	Kurumların özgün durum ve sorunlarının değerlendirme imkanının olmaması	2.56	1.54
5	Bazı istatistik konularında eksiklerin olması	2.54	1.61
6	İnternet bağlantısı kesilince iş ve işlemlerin yapılamaması	2.17	1.60
7	Diğer kullanıcıların örneğin, öğretmenlerin; bazı konularda yetersiz olduğu durumlarda, işlemleri yanlış yapmaları veya zamanında yapmamaları	2.49	1.40
8	Periyodik işlemlerle ilgili bazı bölümlerin geç açılması	2.49	1.53
9	Not çizelgelerinde başarı ortalamasının olmaması	2.69	1.72
10	Öğrencilerin hangi okula gitmeleri gerektiği konusunda kişisel zorunlulukların göz ardı edilmesi	2.64	1.62
11	İnternet ağının yetersiz olması	2.66	1.77
12	Başarılı kız-erkek öğrenci sayıları gibi bazı istatistiklerin yer almaması	2.55	1.69
13	İnternet bağlantı hızının okullarda yavaş olması	2.39	1.69
14	Öğrenci adreslerinin, öğrenci bilgileri bölümünde bulunmaması	2.57	1.80
15	Bilgi depolarının yok olması durumunda kayıtlardaki bilgilerin nasıl ortaya çıkarılacağına bilinmemesi	2.26	1.57
16	Özellikle dönem sonlarında sistemin açılmaması ve hizmet dışı kalması	2.24	1.58
17	Elektronik ortamda saklanan öğrenci başarısının çoklu zekaya değil de büyük ölçüde öğrencilerin akademik başarısına dayalı olması	2.46	1.64
18	Merkezden düzeltilmesi beklenen iş ve işlemlerin uzun zaman alması	2.57	2.66
19	Bazen dönem sonlarında yoğunluk nedeniyle sistemden belge alınamaması	2.37	1.58
20	Dönem sonlarında yoğunluk nedeni ile sisteme gündüz giriş yapılamadığı için; diploma ve karne basmak için, yöneticilerin gece okulda çalışmak zorunda kalması	2.39	1.73
21	Yerel eğitim planlaması için; il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerekli istatistiksel verilerin toplanması için ayrıca yazışma yapılması	2.36	1.62
22	Milli Eğitimin amaçları göz önüne alınmadan, devamsızlıkların e-Okul'da tutulması bahane edilerek öğrencilerin sistemin dışına atılması	2.74	1.61
23	Özellikle kayıt dönemlerinde her yıl uygulama değişikliğinin yapılması	2.63	1.64
24	Sistem güvenliğinin sağlanamaması durumunda kişisel ve özel bilgilerin ele geçirilmesi riskinin olması	2.45	1.56
25	Sistemin merkezi çalışması nedeniyle; hatalı yapılan iş ve işlemlerin merkezden düzeltilmesi	2.65	1.84
26	Sistem üzerinden alanlara yönlendirilen bazı öğrencilerin istemedikleri bölümlerde eğitim görmeleri	2.76	1.65
27	Merkez dışındaki okullar ve kenar mahallelerdeki okulların velilerine e-Okul Sistemini anlatmanın zor olması	2.69	1.58
28	Yılsonunda sınıf atlatma işlemlerinin çok geç yapılması	2.76	1.76
29	TC numarası veya okul numarası bilinmediğinde e-Okul'da aranan öğrencinin bulunamaması	3.42	2.02
Toplam		2.51	1.04

Tablo 21’de okul yöneticilerinin, e-Okul Sistemindeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılara yönelik görüşlerinin ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Maddelerin toplam ortalaması ($\bar{X}=2.51$) bu boyuta ilişkin yönetici görüşlerinin olumsuz olduğunu ortaya koymaktadır. Okul yöneticilerinin bu boyutta yer alan maddelere verdikleri cevapların ortalamalarının 2.09 (Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması) ile 3.42 (TC numarası veya okul numarası bilinmediğinde e-Okul’da aranan öğrencinin bulunamaması) arasında değiştiği görülmektedir.

En düşük üç ortalama; “Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması” ($\bar{X}=2.09$), “Altyapı yetersiz olunca sisteme hızlı giriş yapılamaması” ($\bar{X}=2.18$), “İnternet bağlantısı kesilince iş ve işlemlerin yapılamaması” ($\bar{X}=2.17$) maddelerine aittir. Buna göre; okul yöneticilerinin en çok; zaman zaman yoğunluk nedeniyle e-Okul Sisteminin çalışmaması konusunda sıkıntı yaşadıkları, daha sonra alt yapı yetersizliğine bağlı olarak sisteme hızlı giriş yapamadıkları ve internet bağlantısının kesilmesine bağlı olarak iş ve işlemlerin yapılamamasına ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri ve görüşlerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Turan (2010) tarafından yapılan araştırmanın; “okul yöneticilerinin özellikle okulların kapanmasına birkaç hafta kala sistemin yoğunlaşmasından dolayı hata vermesinin ortak sorun olduğu” ve Kızılboğa (2010)’nın araştırmasının; “yöneticilerin ve öğretmenlerin sistemde meydana gelen donma, kilitlenme, vb. durumlara karşı notları gecenin geç saatlerinde ya da sabah çok erken saatlerde girdikleri; yöneticilerin, karneleri ve diğer belgeleri son güne bırakmadan hazırlama yoluna gittikleri, bunun yanında gün içerisinde yapılacak birçok işlemde sıkıntılar yaşadıkları” bulguları bu durumu destekler niteliktedir.

En yüksek üç ortalama ise; “TC numarası veya okul numarası bilinmediğinde e-Okul’da aranan öğrencinin bulunamaması” ($\bar{X}=3.42$), “Yılsonunda sınıf atlatma işlemlerinin çok geç yapılması” ($\bar{X}=2.76$), “Sistem üzerinden alanlara yönlendirilen bazı öğrencilerin istemedikleri bölümlerde eğitim görmeleri” ($\bar{X}=2.76$) maddelerine aittir.

Elde edilen bulgulara göre; okul yöneticilerinin en az; TC kimlik numarası veya okul numarası bilinmediğinde e-Okul'da aranan öğrencinin bulunamamasına ilişkin sıkıntı yaşadıkları söylenebilir. Bu durumun, yöneticilerin, öğrencileri diğer kimlik bilgilerini girerek sistemden bulma imkanına sahip olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca yöneticiler, yılsonunda sınıf atlatma işlemlerinin çok geç yapılması ve sistem üzerinden alanlara yönlendirilen bazı öğrencilerin istemedikleri bölümlerde eğitim görmelerine ilişkin daha az sıkıntı yaşadıkları söylenebilir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sisteminde Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 22'de verilmektedir.

Tablo 22.

Tablo 22: Okul Yöneticilerinin Uygulanan İş ve İşlemler Boyutuna Yönelik Görüşleri

No	Ölçek Maddesi	$\bar{X}$	SS
30	Yetkilendirme yapılabilmesi	8.06	1.91
31	e-Okul ile öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi	7.65	2.03
32	Öğrencilere ait iş ve işlemlerin yapılmasının sadece yöneticiler değil, öğretmenler tarafından da paylaşılması	8.30	1.75
33	Yönetmelikler çerçevesinde oluşturulan bir sistem olması	8.42	1.75
34	Sistemin bütünüyle takip edilebilmesi, kontrol altında tutulabilmesi	8.37	1.66
35	Tüm öğrenci işlerinin kayıt ve kontrol altında olması	8.91	1.33
36	İsterse okul müdürü tarafından kendisi dışındakilerin onay yetkisinin kısıtlanması	8.28	2.01
37	İsterse okul müdürü tarafından, yetkilerin yardımcılara devredebilmesi	8.78	1.48
38	İşlerin yapılıp yapılmadığının kontrolünü sağlaması	8.91	1.43
39	Öğrencilerin akademik başarılarının ölçülmesinde hata riskini azaltması	8.73	1.39
40	Velilerin olumsuz isteklerine izin vermemesi	8.69	1.61
41	Okul yöneticilerinin tüm öğrencilerin bilgilerine internet olan her yerden ulaşması	9.23	1.40
42	Yeni kayıtların elektronik ortamda yapılması nedeni ile bütün çağ nüfusunun okullaşmasına teknik imkan sağlaması	9.11	1.27
43	Ücretsiz olması	9.36	1.20
44	Okullar arası nakillerin e-Okul'dan yapılması	9.56	0.93
45	Yönetim anlayış farklılıklarının en aza inmesi	9.20	1.24
46	Keyfi uygulamalara izin vermemesi	9.43	0.98
47	Öğretmenlerin not girmeleri ve çıktı almalarına imkan vermesi	9.47	0.95
48	Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi	9.44	3.91
49	e-Okul ile öğrenci ve velilerin her türlü bilgiye ulaşabilmesi	9.21	1.42
50	Okul müdürlerine eğitim liderliği için daha fazla zaman kazandırması	8.89	1.32
51	Eğitim yatırımları için gerekli olan öğrencilere ait nicel verilerin e-Okul sisteminde alınması	8.82	1.33
52	İstatistik verilerine e-Okul'dan ulaşılması	8.83	1.52
Toplam		8.84	0.96

Tablo 22’de okul yöneticilerinin Uygulanan İş ve İşlemler boyutuna yönelik görüşlerinin ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Maddelerin toplam ortalaması ($\bar{X}=8.84$) bu boyuta ilişkin görüşlerin olumlu olduğunu ortaya koymaktadır.

Okul yöneticilerinin bu boyutta yer alan maddelere verdikleri cevapların ortalamalarının 7.65 (e-Okul ile öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi) ile 9.56 (Okullar arası nakillerin e-Okul’dan yapılması) arasında değiştiği görülmektedir.

Madde ortalamaları incelendiğinde; en düşük ortalama puana sahip üç maddenin; “e-Okul ile öğrencilerin akademik başarılarının değerlendirilmesi” ($\bar{X}=7.65$) “Yetkilendirme yapılabilmesi” ($\bar{X}=8.06$) “İsterse okul müdürü tarafından kendisi dışındakilerin onay yetkisinin kısıtlanması” ($\bar{X}=8.28$) olduğu görülmektedir. Buna göre; okul yöneticilerinin bu maddelere ilişkin daha düşük düzeyde olumlu görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

En yüksek üç ortalamanın, “Okullar arası nakillerin e-Okul’dan yapılması” ($\bar{X}=9.56$), “Öğretmenlerin not girmeleri ve çıktı almalarına imkan vermesi” ($\bar{X}=9.47$), “Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi” ($\bar{X}=9.44$) maddelerine ait olduğu görülmektedir. Buna göre; okul yöneticileri tarafından bu maddelerin yüksek düzeyde olumlu bulunduğu söylenebilir.

e-Okul kullanıma açılmadan önce öğrencilerin kayıt ve nakil işlemleri yönetici inisiyatifinde ve resmi belgeler ile yazışmalar yoluyla gerçekleştirilmekte idi. e-Okul ile birlikte, nakil işlemlerinin yazışma yapılmaksızın, sistem üzerinden gerçekleştirildiği düşünüldüğünde; bu durumun yöneticiler açısından büyük kolaylık ve zaman kazandırıcı nitelikte olduğu söylenebilir. Aynı şekilde; e-Okul’un, öğretmenlerin not girişi yapmaları ve çıktı almalarına imkan tanınması da yöneticiler tarafından yüksek düzeyde olumlu bulunmaktadır. e-Okul uygulamasından önce, öğrencilerin notları yöneticiler tarafından, kullandıkları programlara girilmekte iken; e-Okul ile beraber notların öğretmenler tarafından sisteme işlenebilmesi ve çıktı

alınabilmesi, yöneticilerin işlerinde kolaylık sağladığı için bu maddeye ilişkin görüşlerinin yüksek düzeyde olumlu olduğu düşünülmektedir.

Kızılboğa (2010) tarafından yapılan araştırmanın; “e-Okul uygulamasıyla daha kolay gerçekleştirilen nakil işlemlerinin, yöneticilerin yükünü büyük oranda azalttığı” ve Gültekin (2010)’in araştırmasının “nakil işlemlerinin e-Okul ile daha kısa sürede ve daha kolay olduğu” bulguları, bu çalışmanın bulgularını desteklemektedir.

Okul yöneticilerinin yetki ve inisiyatif kullanımı alt boyutuna ilişkin görüşleriyle ilgili bulgular Tablo 23’te verilmektedir.

Tablo 23.

Tablo 23: Okul Yöneticilerinin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı Boyutuna Yönelik Görüşleri

No	Ölçek Maddesi	$\bar{X}$	SS
53	İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması	7.59	2.57
54	Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması	7.49	2.62
55	Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması	3.81	3.28
56	Öğrencilerin başarılarının bütünlüklü olarak değerlendirilme inisiyatifini azaltması	4.19	3.20
57	Öğrencileri alanlara yönlendirmede inisiyatifin azalması	3.87	2.99
58	Sorunun ve çözümünün hiyerarşik yapı sırasıyla bildirilmesi	4.86	4.05
59	Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması	7.24	2.70
60	Ders notu girişlerinin branşlara göre kilitlenememesi	4.69	3.15
Toplam		5.46	2.02

Tablo 23’te okul yöneticilerinin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı boyutuna yönelik görüşlerinin ortalamaları ve standart sapmaları görülmektedir. Maddelerin toplam ortalaması ($\bar{X}=5.46$) bu boyuta ilişkin yönetici görüşlerinin olumsuza yakın, en az düzeyde olumlu olduğunu ortaya koymaktadır. Okul yöneticilerinin bu boyutta yer alan maddelere verdikleri cevapların ortalamalarının 3.81 (Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması) ile 7.59 (İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması) arasında değiştiği görülmektedir.

Ortalama puanı en yüksek olan maddeler; “İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması” ($\bar{X}=7.59$), “Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması” ($\bar{X}=7.49$), “Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması” ($\bar{X}=7.24$)’dır. Okul yöneticileri, e-Okul Sistemi ile; öğrenci kaydı, sınıf ve öğretmen belirlenmesi gibi işlemlerde veliler ya da diğer baskı grupları tarafından yöneltilen olumsuz isteklerinin önüne geçebilmektedirler. Bu nedenle, söz konusu üç maddenin, yöneticiler tarafından yüksek düzeyde olumlu değerlendirildiği söylenebilir.

Ortalama puanı en düşük olan; “Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması” ($\bar{X}=3.81$), “Öğrencileri alanlara yönlendirmede inisiyatifin azalması” ($\bar{X}=3.87$), “Öğrencilerin başarılarının bütünlüklü olarak değerlendirilme inisiyatifini azaltması” ($\bar{X}=4.19$) maddelerine ilişkin olarak yöneticiler tarafından olumsuz görüş bildirilmektedir.

Ortaöğretimde devamsızlık bilgileri girilen öğrenciler, e-Okul Sistemi tarafından eğitim öğretim sisteminin dışına atılmaktadır. Bu öğrencilerin devamsızlık sebeplerine bağlı olarak durumlarının değerlendirilmesi ve bunun yöneticilerin inisiyatifinde olmasının daha uygun olduğunu düşünmeleri nedeni ile; okul yöneticilerinin “Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması” maddesine ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir. Benzer şekilde e-Okul’dan sonra, öğrencilerin alanlara yönlendirilmesi ve başarılarının bütünlüklü olarak değerlendirilmesine ilişkin inisiyatiflerinin azalması da okul yöneticileri tarafından olumsuz olarak değerlendirilmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında yaşlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin yaş aralıklarına göre, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler, Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerin betimsel istatistikleri Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24.

Tablo 24: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Boyut	Yaş	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	1-39	209	5.39	.73
	40-49	232	5.29	.68
	50 ve üzeri	144	5.29	.75
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	1-39	209	2.56	1.02
	40-49	232	2.44	1.06
	50 ve üzeri	144	2.54	1.00
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	1-39	209	8.92	.91
	40-49	232	8.84	.84
	50 ve üzeri	144	8.70	1.17
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	1-9 Yıl	209	5.49	2.01
	10-19 Yıl	232	5.41	2.04
	20 ve üzeri	144	5.48	2.01
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 24’te okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin yaşa göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalama puanlarına göre yöneticilerin e-Okul Sistemine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri, aynı şekilde Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışındaki diğer alt boyutlara ilişkin görüşlerinin de olumlu olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında yaşlarına göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 25’te verilmektedir.

Tablo 25.

Tablo 25: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Yaşlarına Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	1.254	2	.627	1.211	P=0.299
	Gruplar İçi	301.481	582	.518		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	1.707	2	.854	.794	P=0.453
	Gruplar İçi	625.812	582	1.075		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	4.330	2	2.165	2.358	P=0.096
	Gruplar İçi	534.402	582	.918		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	.879	2	.440	.107	P=0.899
	Gruplar İçi	2392.472	582	4.111		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 25 incelendiğinde; okul yöneticilerinin yaşlarına göre, e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Yapılan F Testi sonuçları, ortalamalar arasında anlamlı bir fark olmadığını gösterdiğine göre, e-Okul Sisteminin, farklı yaşlardaki okul yöneticileri tarafından benzer biçimde değerlendirildiği ve yönetici görüşleri arasında bir uyum olduğu söylenebilir.

Aydoğan (2011) tarafından yapılan çalışmanın; “okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi’nde yer alan Kitap Seçim Modülü dışındaki bölümleri kullanma durumlarının yöneticilerin yaşlarına göre farklılık göstermediği” bulgusu bu durumu destekler niteliktedir. Ersoy (2010)’un araştırmasının; “e-Okul Sisteminden memnuniyet, sistemin işleyişi, tasarruf ve çalışma koşullarına katkı sağladığı görüşüne, 46 ve üstü

yaşta olan yöneticilerin 45 ve altındaki yaşlardaki yöneticilerden daha az katıldıkları” bulgusu, bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmemektedir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre çözümleme sonuçları Tablo 26’da verilmektedir.

Tablo 26.

Tablo 26: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Hakkındaki Görüşlerinin Cinsiyete Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	SD	t	Önem Denetimi
Toplam	Kadın	107	5.21	.62	583	-1.888	P=.060
	Erkek	478	5.35	.73			Fark Önemsiz
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Kadın	107	2.27	.80	583	-2.66	P=.008
	Erkek	478	2.56	1.07			Fark Önemli
Uygulanan İş ve İşlemler	Kadın	107	8.85	1.00	583	.181	P=.857
	Erkek	478	8.83	.95			Fark Önemsiz
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Kadın	107	5.39	1.77	583	-.357	P=.721
	Erkek	478	5.47	2.07			Fark Önemsiz

Tablo 26 incelendiğinde okul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre, e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışında olumlu olduğu ve görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir.

Tablodaki verilere göre, yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin görüşlerinin, olumsuz olduğu ve görüşleri arasında $P < .05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre; kadın yöneticilerin ($\bar{X}=2.27$), erkek yöneticilerden ($\bar{X}=2.56$) daha olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir.

Yoğunluk nedeniyle sistemin zaman zaman çalışmaması, özellikle dönem sonlarında diploma ve karne çıktılarının mesai saatleri içinde alınamamasına neden olmaktadır. Bu durumda erkek yöneticiler mesai saatleri dışında internet kafe gibi okul dışındaki bilgisayarları kullanarak bu sorunu çözme yoluna gidebilirlerken kadın yöneticiler için bu durum daha zordur. Bu nedenle; Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutunda yer alan maddelere ilişkin olarak, kadın yöneticilerin erkek yöneticilere göre daha olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir.

Ersoy (2010)'un araştırmasının; “e-Okul Sisteminin işleyişi, çalışma koşullarına sağladığı katkı, zaman tasarrufu ve sistemden memnuniyet düzeylerine ilişkin olarak kadın yöneticilerin erkek yöneticilere göre daha olumlu cevap verdikleri” ve Gültekin (2010)'in çalışmasının; “e-Okul Sistemine ilişkin, kadın yöneticilerin erkek yöneticilere göre daha olumlu görüşe sahip oldukları” bulguları, bu araştırmanın “okul yöneticilerinin e-Okul’a ilişkin görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği” bulgusunu desteklemektedir.

Aydoğan (2011) tarafından yapılan çalışmanın; “okul yöneticilerinin e-Okul Sisteminde yer alan e-Burs ve Öğrenci Arama Modülleri dışındaki bölümleri kullanma durumlarının yöneticilerin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği” ve Akar (2009)'ın araştırmasının; “cinsiyet faktörünün okul yöneticilerinin e-Okul'un kullanışlılığı hakkındaki görüşleri üzerinde önemli bir etki yapmadığı” bulguları bu araştırmanın bulguları ile örtüşmemektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görevlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Dördüncü alt probleme ilişkin olarak okul yöneticilerinin görevlerine göre, e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27.

Tablo 27: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Görevlerine Göre Dağılımı

Boyut	Görev	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	Müdür	200	5.33	.85
	Müdür Başyardımcısı	53	5.40	.56
	Müdür Yardımcısı	331	5.31	.64
	Toplam	584	5.33	.72
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Müdür	200	2.65	1.23
	Müdür Başyardımcısı	53	2.61	.78
	Müdür Yardımcısı	331	2.40	.92
	Toplam	584	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	Müdür	200	8.67	1.15
	Müdür Başyardımcısı	53	8.78	.79
	Müdür Yardımcısı	331	8.95	.83
	Toplam	584	8.84	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Müdür	200	5.44	2.11
	Müdür Başyardımcısı	53	5.79	1.70
	Müdür Yardımcısı	331	5.41	2.01
	Toplam	584	5.46	2.02

Tablo 27’de okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin görevlerine göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalamalara göre; yöneticilerin sistemdeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılar alt boyutu dışında, e-Okul Sistemine yönelik olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görevlerine göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan F Testi sonuçları Tablo 28’de verilmektedir.

Tablo 28.

Tablo 28: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Görevlerine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	.368	2	.184	.353	P=.703
	Gruplar İçi	302.259	581	.520		Fark Önemsiz
	Toplam	302.626	583			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	8.114	2	4.057	3.806	P=.023
	Gruplar İçi	619.325	581	1.066		Fark Önemli
	Toplam	627.439	583			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	9.790	2	4.895	5.391	P=.005
	Gruplar İçi	527.533	581	.908		Fark Önemli
	Toplam	537.323	583		.781	
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	6.417	2	3.208		P=.458
	Gruplar İçi	2386.928	581	4.108		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.344	583			

Tablo 28 incelendiğinde; okul yöneticilerinin görevlerine göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında, toplam ortalama puanlar ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda $P<.05$ düzeyinde anlamlı farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir.

Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar ile Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutlarına ait yönetici görüşleri arasında görevlerine göre $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunduğu anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, yöneticilerin bu iki alt boyuta ilişkin görüşleri görev türlerine göre anlamlı bir biçimde değişmektedir.

Görevler arası farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe Testinin sonuçları Tablo 29’da verilmektedir.

Tablo 29.

Tablo 29: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar İle Uygulanan İş ve İşlemler Alt Boyutlarına İlişkin Görüşlerinin Görevlerine Göre Scheffe Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Kaynak	Görev	Görev	Ortalama Fark	Önem Denetimi
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Müdür	Müdür Başyardımcısı	.03	P=.979
		Müdür Yardımcısı	.24 *	P=.031
Uygulanan İş ve İşlemler	Müdür Yardımcısı	Müdür	.27 *	P=.005
		Müdür Başyardımcısı	.16	P=.515

Tablo 29’a göre, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılara ilişkin, müdür yardımcılarının ($\bar{X}$ =2.40) müdürlere ($\bar{X}$ =2.65) göre daha olumsuz görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Okullarda yapılan görev tanımlarına göre öğrenci işlemleri, dolayısıyla e-Okul Sistemi üzerinden gerçekleştirilen iş ve işlemler, çoğu zaman müdür yardımcıları tarafından uygulanmaktadır. Bu nedenle e-Okul Sistemindeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılardan en çok müdür yardımcılarının etkilendiği ve müdürlere göre daha olumsuz görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Çözümleme sonuçlarına göre; Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin müdür yardımcıları ($\bar{X}$ =8.95) müdürlere ($\bar{X}$ =8.67) göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir. e-Okul Sisteminin kullanımı ile müdür yardımcılarının işlerinin kolaylaştığı düşünüldüğünde; Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin müdür yardımcılarının, müdürlere göre daha olumlu görüş bildirdikleri düşünülmektedir.

Ersoy (2010)’un araştırmasının; “e-Okul Sisteminden memnuniyet, sistemin işleyişi, tasarruf ve çalışma koşullarına katkı sağladığı görüşüne, müdür yardımcıları müdürlere göre daha çok katıldıkları” bulgusu, bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın beşinci alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görev yerlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin, görev yerlerine göre çözümleme sonuçları Tablo 30’da verilmektedir.

Tablo 30.

Tablo 30: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Görev Yerlerine Göre Dağılımı ve t-Testi Sonuçları

Boyut	Görev Yeri	n	$\bar{X}$	SS	SD	t	Önem Denetimi
Toplam	Merkez	448	5.28	.64	583	-2.855	P=.004
	Belde – Köy	137	5.48	.91			Fark Önemli
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Merkez	448	2.44	.90	583	-2.973	P=.003
	Belde – Köy	137	2.74	1.35			Fark Önemli
Uygulanan İş ve İşlemler	Merkez	448	8.87	.85	583	1.651	P=.099
	Belde – Köy	137	8.71	1.23			Fark Önemsiz
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Merkez	448	5.25	1.96	583	-4.404	P=.000
	Belde – Köy	137	6.11	2.09			Fark Önemli

Tablo 30’da yer alan toplam ortalama puanlar incelendiğinde her iki görev yerindeki okul yöneticilerinin e-Okul’a ilişkin olumsuzya yakın, en az düzeyde olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin yönetici görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır.

t-Testi sonuçlarına göre, yöneticilerin e-Okul’daki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılara yönelik görüşleri arasında görev yerlerine göre $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunduğu anlaşılmaktadır. Buna göre, merkezdeki okullarda görev yapan

yöneticilerin ($\bar{X}=2.44$) belde ve köy okullarında görev yapan yöneticilere ($\bar{X}=2.74$) göre daha olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir.

Belde ve köy okullarının sahip olduğu maddi ve teknik imkanların merkezdeki okullara göre daha kısıtlı olduğu düşünüldüğünde; e-Okul Sistemi uygulamasından önce, belde ve köy okullarında görev yapan yöneticiler sorumlu oldukları iş ve işlemleri imkanları ölçüsünde görece daha zor şartlarda gerçekleştirdikleri; e-Okul ile birlikte uygulanan iş ve işlemlerin standart bir hal almasına bağlı olarak daha önce yaşadıkları sıkıntılarının azaldığı, dolayısıyla belde ve köy okullarının yöneticilerinin merkezdeki okul yöneticilerine göre e-Okul Sistemine ilişkin daha az olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir.

Bulgulara göre, yöneticilerin e-Okul Sistemindeki Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutuna ilişkin görüşleri arasında görev yerlerine göre $P<.01$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunduğu; belde ve köy okullarında görevli yöneticilerin ($\bar{X}=6.11$) merkez okullarında görev yapan yöneticilere ($\bar{X}=5.25$) göre daha olumlu görüşe sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Bu durumun, Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda yer alan “İlköğretimde yeni kayıt almada okul yönetiminin inisiyatifinin azalması”, “Ortaöğretimde öğrenci devam-devamsızlığını değerlendirme inisiyatifini azaltması”, “Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifini azaltması” maddelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü belde ve köylerin küçük yerleşim yerleri olduğu düşünüldüğünde, velilerin ve diğer baskı gruplarının okul yöneticilerine merkez okullarına göre daha kolay ulaşarak yöneticilerin yetkilerini aşan olumsuz taleplerde bulunmaları söz konusudur. Özellikle veliler tarafından, öğrencinin okula kaydı sırasında, yöneticilere baskı yapmaları, e-Okul’dan sonra mümkün olmamaktadır. Çünkü kayıt yapılabilecek okullar öğrenci adreslerine göre e-Okul Sistemi tarafından belirlenmektedir. Diğer yandan ortaöğretimde devamsız öğrencilerin durumlarının öğrenci lehine düzeltilmesi yönünde yöneticilere baskı yapılması da söz konusudur. Devamsızlık bilgileri e-Okul’a girildiğinde yöneticilerin bilgi değişikliği yapmaları söz konusu olamamaktadır. Bu gibi durumların

yöneticilerin lehine olduğu düşünüldüğünde, belde-köy okullarındaki yöneticilerin merkezdeki yöneticilere göre yetki ve inisiyatif kullanımı konusunda daha olumlu görüş bildirmelerinin anlamlı olduğu söylenebilir.

Akar (2009)'ın çalışmasının; “okul yöneticilerinin e-Okul’un faydalarına ilişkin görüşlerinde, okulun yerleşim yerine göre bir farklılık olmadığı” ve Gültekin (2010)'in araştırmasının; “merkez ya da köy okullarında görev yapan okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi hakkındaki görüşleri arasında farklılık bulunmadığı” bulguları, bu araştırmanın bulguları ile örtüşmemektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın altıncı alt problemi “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında kıdemlerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Altıncı alt probleme ilişkin olarak okul yöneticilerinin kıdemlerine göre, e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri Tablo 31’de verilmiştir.

Tablo 31.

Tablo 31: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Dağılımı

Boyut	Kıdem	N	$\bar{X}$	SS
Toplam	1-9 Yıl	203	5.40	.75
	10-19 Yıl	142	5.24	.56
	20 Yıl ve üzeri	240	5.31	.76
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	1-9 Yıl	203	2.57	1.03
	10-19 Yıl	142	2.36	.92
	20 Yıl ve üzeri	240	2.54	1.09
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	1-9 Yıl	203	8.90	.92
	10-19 Yıl	142	8.86	.81
	20 Yıl ve üzeri	240	8.76	1.06
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	1-9 Yıl	203	5.59	2.08
	10-19 Yıl	142	5.28	1.87
	20 Yıl ve üzeri	240	5.44	2.05
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 31’de okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalamalara göre; yöneticilerin kıdemlerine göre, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışında, e-Okul Sistemine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri, benzer görüşte oldukları söylenebilir.

Okul yöneticilerinin e-Okul’a ilişkin görüşleri arasında kıdemlerine göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan F Testi sonuçları Tablo 32’de verilmektedir.

Tablo 32.

Tablo 32: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	2.194	2	1.097	2.125	P=,120
	Gruplar İçi	300.541	582	.516		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	4.169	2	2.085	1.946	P=,144
	Gruplar İçi	623.350	582	1.071		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	2.625	2	1.313	1.425	P=,241
	Gruplar İçi	536.107	582	.921		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	7.964	2	3.982	.972	P=,379
	Gruplar İçi	2385.387	582	4.099		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 32 incelendiğinde; okul yöneticilerinin kıdemlerine göre e-Okul sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir.

Bulgulara göre, ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmadığına göre, kıdemleri farklı olan yöneticiler tarafından e-Okul Sistemi benzer biçimde değerlendirilmiştir, bir başka ifade ile yönetici görüşleri arasında bir uyum olduğu söylenebilir.

Ersoy (2010) tarafından yapılan araştırmada; e-Okul Sisteminden memnuniyet, sistemin işleyişi, tasarruf ve çalışma koşullarına katkı sağladığı görüşüne, 31 yıl ve üstü kıdeme sahip yöneticilerin diğer yöneticilerden daha az katıldıkları saptanmıştır. Ersoy (2010)'un söz konusu bulgusu, bu araştırmanın sonuçlarıyla paralellik göstermemektedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın yedinci alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında eğitim durumlarına göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin, eğitim durumu değişkenine göre çözümleme sonuçları Tablo 33’te verilmektedir.

Tablo 33.

Tablo 33: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Boyut	Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	Lisansüstü	52	5.16	.56
	Lisans	455	5.35	.72
	Diğer	78	5.30	.79
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Lisansüstü	52	2.25	.86
	Lisans	455	2.51	.98
	Diğer	78	2.63	1.35
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	Lisansüstü	52	8.93	.86
	Lisans	455	8.86	.98
	Diğer	78	8.64	.83
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Lisansüstü	52	4.87	1.89
	Lisans	455	5.55	2.02
	Diğer	78	5.32	2.06
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 33’te okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin eğitim durumlarına göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalamalara göre; yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışında, e-Okul Sistemine ilişkin olumsuzya yakın, en alt düzeyde olumlu ($\bar{X}=5.32$) görüş bildirdikleri görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul uygulamasına ilişkin görüşleri arasında eğitim durumlarına göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 34’te verilmektedir.

Tablo 34.

Tablo 34: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Eğitim Durumlarına Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	1.699	2	.850	1.643	P=.194
	Gruplar İçi	301.036	582	.517		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	4.618	2	2.309	2.157	P=.117
	Gruplar İçi	622.902	582	1.070		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	3.557	2	1.778	1.934	P=.146
	Gruplar İçi	535.175	582	.920		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	22.605	2	11.302	2.775	P=.063
	Gruplar İçi	2370.747	582	4.073		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 34 incelendiğinde; okul yöneticilerinin eğitim durumlarına göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir. Yapılan F Testi sonuçlarında; ortalamalar arasında anlamlı bir fark bulunmadığına göre, eğitim durumları farklı olan yöneticiler tarafından e-Okul’un benzer biçimde değerlendirildiği anlaşılmaktadır.

Ersoy (2010) tarafından yapılan araştırmanın; “e-Okul Sisteminden memnuniyet, sistemin işleyişi, tasarruf ve çalışma koşullarına katkı sağladığı görüşüne, yüksek lisans mezunu yöneticilerin lisans mezunu yöneticilerden daha çok katıldıkları” bulgusu, bu araştırmanın bulguları ile örtüşmemektedir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın sekizinci alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında, görev yaptıkları okulun düzeyine göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin, görev yaptıkları okulların düzeyine göre çözümleme sonuçları Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35.

Tablo 35: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Hakkındaki Görüşlerinin Okul Düzeyine Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları

Boyut	Okul Düzeyi	n	$\bar{X}$	SS	SD	t	Önem Denetimi
Toplam	Ortaöğretim	198	5.24	.59	582	-2.009	P=.045
	İlköğretim	386	5.37	.77			Fark Önemli
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Ortaöğretim	198	2.37	.80	582	-2.288	P=.022
	İlköğretim	386	2.58	1.13			Fark Önemli
Uygulanan İş ve İşlemler	Ortaöğretim	198	8.82	.87	582	-.204	P=.839
	İlköğretim	386	8.84	1.00			Fark Önemsiz
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Ortaöğretim	198	5.36	1.84	582	-.836	P=.403
	İlköğretim	386	5.51	2.11			Fark Önemsiz

Tablo 35 incelendiğinde, okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulların düzeylerine göre, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir fark bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Okul yöneticilerinin görev yaptıkları okul düzeyine göre, e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin toplam ortalama puanları incelendiğinde olumsuza yakın, en alt düzeyde olumlu olduğu ve görüşler arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı farklılık bulunduğu görülmektedir. Buna göre, ilköğretimde görevli okul yöneticilerinin

($\bar{X}=5.37$) ortaöğretimde görev yapan yöneticilere ($\bar{X}=5.24$) göre daha olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir. Bunun nedeninin, ilköğretim okullarında e-Okul Sisteminin ortaöğretim kurumlarına göre daha önce kullanılmaya başlanması ve birçok sorunun çözüme kavuşturulmuş olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Yöneticilerin, okul düzeylerine göre, e-Okul Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutunda yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ise olumsuz olduğu ve görüşler arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunduğu anlaşılmaktadır. Bulgulara göre, ortaöğretimde görevli yöneticiler ($\bar{X}=2.37$) ilköğretimde görev yapan yöneticilere ($\bar{X}=2.58$) göre daha olumsuz görüş bildirmişlerdir. Bu durumun, toplam ortalama puanlara benzer biçimde, ortaöğretim kurumlarında yeni uygulanmaya başlanan e-Okul Sistemine, yöneticilerin henüz alışmamış olmalarından kaynaklandığı, geçiş sürecinde, ilköğretim okullarına göre daha fazla sıkıntı yaşanmasının anlamlı olduğu düşünülmektedir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi “Okul yöneticilerinin e-Okul sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında okulun eğitim şekline göre anlamlı farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Dokuzuncu alt probleme ilişkin olarak okul yöneticilerinin görev yaptıkları okulun eğitim şekline göre, e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin, görev yerlerine göre çözümleme sonuçları Tablo 36’da verilmektedir.

Tablo 36.

Tablo 36: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Eğitim Şekline Göre Dağılımları ve t-Testi Sonuçları

Boyut	Eğitim Şekli	n	$\bar{X}$	SS	SD	t	Önem Denetimi
Toplam	Normal Eğitim	298	5.29	.74	583	-1.330	P=.184
	İkili Eğitim	287	5.37	.69			Fark Önemsiz
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Normal Eğitim	298	2.46	1.06	583	-1.057	P=.291
	İkili Eğitim	287	2.55	1.00			Fark Önemsiz
Uygulanan İş ve İşlemler	Normal Eğitim	298	8.78	1.07	583	-1.298	P=.195
	İkili Eğitim	287	8.89	.82			Fark Önemsiz
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Normal Eğitim	298	5.47	1.85	583	.185	P=.853
	İkili Eğitim	287	5.44	2.19			Fark Önemsiz

Tablo 36’da yer alan bulgulara göre; okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin, okulun eğitim şekli değişkenine göre, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna yönelik olumsuz, Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutunda yüksek düzeyde olumlu, Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda olumsuza yakın, en alt düzeyde olumlu olduğu ve görüşler arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Yapılan t-Testi sonuçları, ortalamalar arasında anlamlı bir fark olmadığını gösterdiğine göre, e-Okul Sisteminin, farklı eğitim şekli uygulanan okulların yöneticileri tarafından benzer biçimde değerlendirildiği ve yönetici görüşleri arasında bir uyum olduğu söylenebilir.

4.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın onuncu alt problemi “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri, görev yaptıkları okulun büyüklüğüne göre nelerdir ve bu görüşleri arasında a) Okuldaki sınıf sayısı, b) Okuldaki öğrenci sayısına göre anlamlı farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Onuncu alt probleme ilişkin çözümleme sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

- a) Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin okuldaki sınıf sayısına göre betimsel istatistikleri Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37.

Tablo 37: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okuldaki Sınıf Sayısına Göre Dağılımı

Boyut	Sınıf Sayısı	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	1-10 Şube	187	5.36	.81
	11-20 Şube	179	5.31	.68
	21 Şube ve üzeri	219	5.31	.66
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	1-10 Şube	187	2.60	1.15
	11-20 Şube	179	2.47	.97
	21 Şube ve üzeri	219	2.46	.97
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	1-10 Şube	187	8.75	1.21
	11-20 Şube	179	8.86	.79
	21 Şube ve üzeri	219	8.88	.82
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	1-10 Şube	187	5.63	1.98
	11-20 Şube	179	5.39	2.02
	21 Şube ve üzeri	219	5.36	2.05
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 37’de okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin okuldaki sınıf sayısına göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalamalara göre; yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışında, e-Okul Sistemine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri ve birbirlerine yakın ortalama puanlar aldıkları görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında okuldaki sınıf sayısına göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 38’de verilmektedir.

Tablo 38.

Tablo 38: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okuldaki Sınıf Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	.354	2	.177	.341	P=.711
	Gruplar İçi	302.381	582	.520		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	2.419	2	1.210	1.126	P=.325
	Gruplar İçi	625.100	582	1.074		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	1.997	2	.999	1.083	P=.339
	Gruplar İçi	536.734	582	.922		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	8.305	2	4.153	1.013	P=.364
	Gruplar İçi	2385.046	582	4.098		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 38 incelendiğinde; okul yöneticilerinin, okuldaki sınıf sayısına göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir.

- b) Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin okulun öğrenci sayısı değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 39’da verilmiştir.

Tablo 39.

Tablo 39: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Öğrenci Sayısına Göre Dağılımı

Boyut	Öğrenci Sayısı	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	1 – 500	158	5.37	.84
	501 – 1000	249	5.29	.65
	1001 ve üzeri	178	5.34	.69
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	1 – 500	158	2.59	1.19
	501 – 1000	249	2.46	.91
	1001 ve üzeri	178	2.50	1.03
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	1 – 500	158	8.78	1.27
	501 – 1000	249	8.83	.81
	1001 ve üzeri	178	8.88	.85
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	1 – 500	158	5.60	2.07
	501 – 1000	249	5.39	1.93
	1001 ve üzeri	178	5.42	2.10
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 39’da okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin okulun öğrenci sayısına göre dağılımları verilmektedir. Toplam ortalama puanlara göre; yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu ($\bar{X}$ =2.51) dışında, e-Okul Sistemine ilişkin olumlu görüş bildirdikleri; ancak görüşlerin, toplam ortalama ($\bar{X}$ =5.32) ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda ($\bar{X}$ =5.46) olumsuzu yakın düzeyde az olumlu, Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutunda ($\bar{X}$ =8.83) ise yüksek düzeyde olumlu olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi’ne ilişkin görüşleri arasında okulun öğrenci sayısına göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 40’ta verilmektedir.

Tablo 40.

Tablo 40: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Okulun Öğrenci Sayısına Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	.621	2	.310	.598	P=.550
	Gruplar İçi	302.115	582	.519		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	1.880	2	.940	.875	P=.418
	Gruplar İçi	625.639	582	1.075		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	.812	2	.406	.439	P=.645
	Gruplar İçi	537.920	582	.924		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	4.928	2	2.464	.600	P=.549
	Gruplar İçi	2388.423	582	4.104		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 40 incelendiğinde; okul yöneticilerinin, okuldaki öğrenci sayısına göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir. Yapılan F Testi sonuçları, okuldaki sınıf ve öğrenci sayısı değişkenlerine göre e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin yönetici görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Buna göre; e-Okul Sisteminin, farklı büyüklükteki okulların yöneticileri tarafından benzer şekilde değerlendirildiği başka bir ifade ile yönetici görüşlerinin birbiri ile uyum gösterdiği söylenebilir.

Ersoy (2010)'un araştırmasının; “e-Okul Sisteminden memnuniyet, sistemin işleyişi, tasarruf ve çalışma koşullarına katkı sağladığı görüşüne, 800’den daha az öğrencinin olduğu okullarda yöneticilik yapanların, 800 ve üstü öğrenci sayısına sahip okulların yöneticilerinden daha az katıldıkları” bulgusu bu araştırmanın bulguları ile paralellik göstermemektedir.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on birinci alt problemi “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında günlük internet kullanım sürelerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Okul yöneticilerinin günlük internet kullanım sürelerine göre e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin betimsel istatistikleri Tablo 41’de verilmiştir.

Tablo 41.

Tablo 41: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre Dağılımı

Boyut	Günlük Süre	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	1 – 2 Saat	264	5.29	.76
	3 – 4 Saat	178	5.32	.70
	5 Saat ve üzeri	143	5.39	.66
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	1 – 2 Saat	264	2.43	1.06
	3 – 4 Saat	178	2.58	1.00
	5 Saat ve üzeri	143	2.55	1.01
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	1 – 2 Saat	264	8.77	1.01
	3 – 4 Saat	178	8.83	.92
	5 Saat ve üzeri	143	8.94	.88
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	1 – 2 Saat	264	5.65	2.10
	3 – 4 Saat	178	5.19	1.99
	5 Saat ve üzeri	143	5.43	1.88
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 41’de okul yöneticilerinin günlük internet kullanım sürelerine göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin dağılımları verilmektedir. Toplam ortalama puanlara göre; yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu ($\bar{X}$ =2.51) dışında, e-Okul’a ilişkin olumlu görüş bildirdikleri ancak; görüşlerin, toplam ortalama ($\bar{X}$ =5.32) ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda ($\bar{X}$ =5.46) olumsuz

yakın düzeyde az olumlu; Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutunda ($\bar{X}=8.83$) ise yüksek düzeyde olumlu olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında günlük internet kullanım sürelerine göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 42’de verilmektedir.

Tablo 42.

Tablo 42: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin Günlük İnternet Kullanım Sürelerine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	.818	2	.409	.788	P=.455
	Gruplar İçi	301.918	582	.519		Fark Önemsiz
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	2.601	2	1.301	1.211	P=.299
	Gruplar İçi	624.918	582	1.074		Fark Önemsiz
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	2.624	2	1.312	1.424	P=.242
	Gruplar İçi	536.108	582	.921		Fark Önemsiz
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	23.146	2	11.573	2.842	P=.059
	Gruplar İçi	2370.205	582	4.073		Fark Önemsiz
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 42 incelendiğinde; okul yöneticilerinin günlük internet kullanım sürelerine göre, e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında $P<.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir. Buna göre yönetici görüşlerinin birbiri ile uyum gösterdiği söylenebilir.

Yapılan t ve F Testi sonuçları, bilgisayar ve internet kullanım düzeyleri farklı yöneticiler tarafından e-Okul Sisteminin benzer şekilde değerlendirildiğini göstermektedir.

4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın on ikinci alt probleminde “Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşleri arasında görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre anlamlı farklılık var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu sorunun yanıtlanabilmesi için; okul yöneticilerinin e-Okul’daki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre çözümleme sonuçları Tablo 43’te verilmiştir.

Tablo 43.

Tablo 43: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Dağılımı

Boyut	İlçe	n	$\bar{X}$	SS
Toplam	Gelişmiş	185	5.18	.48
	Orta Gelişmiş	280	5.34	.69
	Gelişmemiş	120	5.52	.98
	Toplam	585	5.32	.71
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gelişmiş	185	2.22	.65
	Orta Gelişmiş	280	2.52	.97
	Gelişmemiş	120	2.92	1.43
	Toplam	585	2.51	1.03
Uygulanan İş ve İşlemler	Gelişmiş	185	9.00	.75
	Orta Gelişmiş	280	8.88	.86
	Gelişmemiş	120	8.48	1.31
	Toplam	585	8.83	.96
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gelişmiş	185	4.92	1.49
	Orta Gelişmiş	280	5.40	2.10
	Gelişmemiş	120	6.40	2.20
	Toplam	585	5.46	2.02

Tablo 43'te okul yöneticilerinin görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre e-Okul Sistemine ilişkin görüşlerinin dağılımları verilmektedir. Toplam ortalamalara göre; yöneticilerin Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu ($\bar{X}=2.51$) dışında, e-Okul'a ilişkin olumlu görüş bildirdikleri ancak; görüşlerin, toplam ortalama ($\bar{X}=5.32$) ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutunda ($\bar{X}=5.46$) olumsuzya yakın düzeyde az olumlu, Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutunda ($\bar{X}=8.83$) ise yüksek düzeyde olumlu olduğu görülmektedir.

Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında ilçelere göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için yapılan varyans çözümlemesi sonuçları Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44.

Tablo 44: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemi Uygulamasına İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	KO	F	Önem Denetimi
Toplam	Gruplar Arası	8.582	2	4.291	8.490	P=.000
	Gruplar İçi	294.154	582	.505		Fark önemli
	Toplam	302.735	584			
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Gruplar Arası	36.094	2	18.047	17.760	P=.000
	Gruplar İçi	591.425	582	1.016		Fark önemli
	Toplam	627.519	584			
Uygulanan İş ve İşlemler	Gruplar Arası	20.003	2	10.002	11.222	P=.000
	Gruplar İçi	518.729	582	.891		Fark önemli
	Toplam	538.732	584			
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Gruplar Arası	161.041	2	80.520	20.993	P=.000
	Gruplar İçi	2232.311	582	3.836		Fark önemli
	Toplam	2393.351	584			

Tablo 44 incelendiğinde; okul yöneticilerinin görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre e-Okul'a ilişkin görüşleri arasında $P<.01$ düzeyinde anlamlı farklılaşmanın bulunduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına yönelik görüşleri görev yaptıkları ilçelere göre anlamlı bir biçimde değişmektedir.

Görevler arası farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffe Testinin sonuçları Tablo 45'te verilmektedir.

Tablo 45.

Tablo 45: Okul Yöneticilerinin e-Okul Sistemine İlişkin Görüşlerinin İlçelerin Gelişmişlik Düzeylerine Göre Scheffe Anlamlılık Çözümlemesi Sonuçları

Kaynak	İlçe	İlçe	Ortalama Fark	Önem Denetimi
Toplam	Gelişmemiş	Gelişmiş	.34 *	P=.000
		Orta Gelişmiş	.17	P=.069
Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar	Orta Gelişmiş	Gelişmiş	.29 *	P=.008
		Gelişmemiş	-.40	P=.001
	Gelişmemiş	Gelişmiş	.70 *	P=.001
		Orta Gelişmiş	.40 *	P=.001
Uygulanan İş ve İşlemler	Gelişmiş	Orta Gelişmiş	.12	P=.089
		Gelişmemiş	.51 *	P=.000
	Orta Gelişmiş	Gelişmiş	-.12	P=.405
		Gelişmemiş	.39 *	P=.001
Yetki ve İnisiyatif Kullanımı	Orta Gelişmiş	Gelişmiş	.47 *	P=.039
		Gelişmemiş	-1.00	P=.000
	Gelişmemiş	Gelişmiş	1.47 *	P=.000
		Orta Gelişmiş	1.00 *	P=.000

Tablo 45’te toplam ortalama puanlar incelendiğinde; yöneticilerin görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre e-Okul Sistemi uygulamasına ilişkin görüşlerinin olumsuzya yakın düzeyde az olumlu olduğu; gelişmemiş ilçelerde görevli yöneticilerin ($\bar{X}=5.52$) gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere ($\bar{X}=5.12$) göre daha olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin yönetici görüşleri toplam ortalama puanlara göre olumsuzdur. Scheffe anlamlılık testi sonuçlarına göre, gelişmiş ilçelerde görev yapan yöneticilerin ($\bar{X}=2.22$) orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçelerde görevli yöneticilere ($\bar{X}=2.52$) göre daha olumsuz görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte gelişmemiş ilçelerde görevli yöneticilerin ($\bar{X}=2.92$) hem orta gelişmiş ($\bar{X}=2.52$) hem de gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere ($\bar{X}=2.22$) göre daha olumlu görüş bildirdikleri görülmektedir.

Bunun nedenini şöyle açıklamak mümkündür: İlçelerin gelişmişlik düzeylerine paralel olarak sahip oldukları iletişim, teknik alt yapı gibi olanaklar düşünüldüğünde; e-Okul uygulamasının, gelişmemiş ve orta gelişmişlik düzeylerindeki ilçelerde görevli yöneticilere daha fazla yarar sağladığı söylenebilir.

Gelişmiş ilçelerin e-Okul’dan önce de satın alarak kullandıkları yazılımlar, programlar ve teknik donanımlar sayesinde zaten okuldaki iş ve işlemleri kolaylıkla gerçekleştirebilme imkanlarına sahip oldukları göz önüne alındığında; e-Okul’dan sonra, söz konusu yazılımları kullanma imkanları ortadan kalkmıştır. e-Okul’un çalışmaması ya da sistemden kaynaklanan aksaklıkların yaşanması, gelişmiş ilçelerdeki yöneticilerin daha önce kullandıkları programlarda yaşamadıkları bir durumla karşılaşmalarına neden olmuştur. Gelişmiş ilçelerdeki yöneticilerin, araştırmanın birinci alt boyutuna ilişkin görüşlerinin olumsuz düzeyde olmasına kaynaklık ettiği düşünülmektedir.

Diğer taraftan e-Okul'dan önce, gelişmemiş ilçelerdeki özellikle belde ve köy okullarının, gelişmiş ilçelerde yaygın olarak kullanılan söz konusu ücretli program ya da yazılımlara sahip olmadıkları düşünüldüğünde, e-Okul Sisteminin bu yöneticiler için oldukça fayda sağladığı söylenebilir.

“Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması”, “Altyapı yetersiz olunca sisteme hızlı giriş yapılamaması”, “Bilgilerin internet ortamında tutulmuş olması nedeniyle sistem yoğunluğunda iş ve işlemlerin yapılamaması”, “İnternet bağlantısı kesilince iş ve işlemlerin yapılamaması”, “Dönem sonlarında yoğunluk nedeni ile sisteme gündüz giriş yapılamadığı için; diploma ve karne basmak için, yöneticilerin gece okulda çalışmak zorunda kalması” maddelerinde belirtilen sıkıntıları yaşamalarına rağmen, gelişmiş ilçelerdeki okul yöneticileri, e-Okul'un faydalarının yanında sistemin eksikliklerini ve yaşadıkları sıkıntıları değerlendirirken gelişmiş ve orta gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumsuz görüş bildirmedikleri söylenebilir.

Scheffe Anlamlılık Testi sonuçları incelendiğinde; uygulanan iş ve işlemler alt boyutuna ilişkin yönetici görüşleri toplam ortalama puanlarına göre yüksek düzeyde olumlu olduğu görülmektedir. Gelişmiş ilçelerde görev yapan okul yöneticilerin ($\bar{X}=9.00$) gelişmemiş ilçelerde görevli yöneticilere ($\bar{X}=8.48$) göre; orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçe yöneticilerinin ($\bar{X}=8.88$) gelişmemiş ilçelerdeki okul yöneticilerine ($\bar{X}=8.48$) göre daha olumlu görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

En yüksek ortalamaya sahip olan maddelerde bildirilen, “Okullar arası nakillerin e-Okul'dan yapılması”, “Öğretmenlerin not girmeleri ve çıktı almalarına imkan vermesi”, “Keyfi uygulamalara izin vermemesi”, “Ücretsiz olması”, “Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi” gibi iş ve işlemlere ilişkin olarak gelişmiş ilçelerde görevli okul yöneticilerinin ($\bar{X}=8.48$), orta gelişmiş ($\bar{X}=8.88$) ve gelişmemiş ilçelerdeki yöneticilere ($\bar{X}=8.48$) göre daha olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir.

Gelişmiş ilçelerde bulunan okulların, diğer ilçelere göre daha donanımlı olmasına bağlı olarak velilerin, çocuklarını bu okullara kaydettirme yönündeki taleplerinin hatta baskılarının daha fazla olduğu düşünüldüğünde; özellikle “Keyfi uygulamalara izin vermemesi” ve “Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi” maddelerinde belirtildiği gibi, e-Okul ile birlikte velilerin olumsuz taleplerinin önüne geçilmesi mümkün olmaktadır. Bu nedenle gelişmiş ilçelerde görevli okul yöneticilerinin daha olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir.

Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutuna ilişkin; okul yöneticilerinin görüşlerinin toplam ortalama puanlara ($\bar{X}=5.46$) göre olumsuza yakın orta düzeyde olumludur. Gelişmiş ilçelerde görevli okul yöneticilerinin görüşlerinin ($\bar{X}=4.92$) olumsuz, orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçelerde görev yapan yöneticilerin ($\bar{X}=5.40$) olumsuza yakın az düzeyde olumlu ve gelişmemiş ilçelerdeki okul yöneticilerinin ise ($\bar{X}=6.40$) olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

En yüksek ortalama puan verilen maddelerin “İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması”, “Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması”, “Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması” olduğu görülmektedir. Scheffe Anlamlılık Testi sonuçları incelendiğinde; orta düzeyde gelişmiş ilçelerde görevli yöneticilerin görüşlerinin ($\bar{X}=5.40$) gelişmiş ilçelerdeki yöneticilerin görüşlerine ($\bar{X}=4.92$) göre; gelişmemiş ilçelerde görev yapan okul yöneticilerinin görüşlerinin ($\bar{X}=6.40$) hem gelişmiş ($\bar{X}=4.92$) hem de orta düzeyde gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere ($\bar{X}=5.40$) göre daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır.

Gelişmiş ilçelerde bulunan okulların yöneticilerinin başarı odaklı oldukları düşünüldüğünde; yöneticisi bulundukları okulları için başarılı öğrencileri, başarılı olduğunu düşündükleri öğretmenlere yönlendirme eğiliminde olmaları nedeniyle; “İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması”, “Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması”, “Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması” maddelerine ilişkin olarak olumsuz görüş bildirdikleri söylenebilir. Çünkü e-Okul uygulaması ile birlikte, söz konusu maddelerde belirtilen hususlarda yöneticilerin inisiyatifi kısıtlanmıştır.

Gelişmemiş ilçelerde görev yapan okul yöneticilerinin “İlköğretimde yeni kayıt öğrenci almada okul yönetiminin inisiyatifini azaltması”, “Öğrencileri seçme yetkisinin kısıtlanması”, “Öğrenci ya da veliler tarafından öğretmen seçme inisiyatifinin azalması” maddelerine ilişkin olarak diğer ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirmelerinin nedeni olarak; bina ve donanım yetersizliği nedeniyle zaten kalabalık olan okulların yöneticilerinin, gelişmiş ilçelerde görevli yöneticiler gibi başarıya odaklanamadıkları düşünüldüğünde; e-Okul uygulaması ile birlikte yukarıda belirtilen yetki ve inisiyatiflerinin kısıtlanmasına ilişkin olarak diğer ilçelerdeki yöneticilere göre olumsuz görüş bildirmediikleri düşünülmektedir.

Ayrıca ilçelerin gelişmişlik düzeylerine paralel olarak, velilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ve eğitim düzeylerine göre okul yöneticilerinden beklentileri ve talepleri de farklılık göstermektedir. Gelişmemiş ilçelerde; eğitim ve sosyo-ekonomik düzeylerine bağlı olarak velilerin öğrenci kaydı ve öğretmen belirleme yönündeki olumsuz taleplerinin daha fazla olması ve bu talepler karşısında; e-Okul sisteminin bu tür uygulamalara izin vermemesi okul yöneticilerinin lehine olduğu düşünülmektedir. Buna göre gelişmemiş ilçelerde görevli okul yöneticilerinin diğer ilçelerdeki yöneticilere göre yetki ve inisiyatif kullanımı alt boyutuna ilişkin olarak daha olumlu görüş bildirdikleri söylenebilir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara bağlı olarak araştırmacı tarafından ortaya konulan öneriler yer almaktadır.

Bu araştırmada 2011-2012 eğitim öğretim yılında, İzmir ili sınırları içinde yer alan Balçova, Çiğli, Selçuk, Buca, Menemen ve Torbalı ilçelerinde bulunan ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin, e-Okul Sistemi uygulaması hakkındaki görüşleri saptanmaya çalışılmıştır. Buna göre aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

- 1- Okul yöneticilerinin, e-Okul Sistemindeki mevcut eksiklikler ve yaşanan sıkıntılara yönelik görüşlerinin toplam ortalamalara göre olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Okul yöneticilerinin en çok olumsuz görüş bildirdikleri maddeler şunlardır:
 - Zaman zaman yoğunluk nedeniyle sistemin çalışmaması
 - İnternet bağlantısı kesilince iş ve işlemlerin yapılamaması
 - Altyapı yetersiz olunca sisteme hızlı giriş yapılamaması
 - Özellikle dönem sonlarında sistemin açılmaması ve hizmet dışı kalması
 - Bilgi depolarının yok olması durumunda kayıtlardaki bilgilerin nasıl ortaya çıkarılacağına bilinmemesi
- 2- Uygulanan İş ve İşlemler boyutunda yer alan, aşağıdaki beş madde, okul yöneticileri tarafından olumlu olarak değerlendirilen ve ortalama puanları en yüksek olan maddelerdir.

- Okullar arası nakillerin e-Okul'dan yapılması
- Öğretmenlerin not girmeleri ve çıktı almalarına imkan vermesi
- Öğrenci kaydı ve nakil işlemlerinde usulsüzlük yapılmasına izin vermemesi
- Keyfi uygulamalara izin vermemesi
- Ücretsiz olması

3- Okul yöneticilerinin Yetki ve İnisiyatif Kullanımı boyutuna yönelik görüşlerinin olumsuza yakın, en az düzeyde olumlu olduğu tespit edilmiştir. Bu alt boyutta en düşük ortalama puana sahip olan maddeler şunlardır:

- Ortaöğretimde öğrencilerin devam devamsızlığını değerlendirme inisiyatifinin azalması
- Öğrencileri alanlara yönlendirmede inisiyatifin azalması
- Öğrencilerin başarılarının bütünlüklü olarak değerlendirilme inisiyatifini azaltması
- Ders notu girişlerinin branşlara göre kilitlenememesi
- Sorunun ve çözümünün hiyerarşik yapı sırasıyla bildirilmesi

4- Okul yöneticilerinin e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında yaş aralıklarına göre fark bulunmamıştır, Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin olumsuz, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin olumlu görüş bildirmişlerdir.

5- Okul yöneticilerinin, Uygulanan İş ve İşlemler ile Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyetlerine göre olumlu olduğu ve görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı görülmektedir. Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin kadın yöneticilerin erkek yöneticilerden daha olumsuz görüş bildirdikleri saptanmıştır.

6- Sistemdeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılara ilişkin, müdür yardımcıları, müdürlere göre daha olumsuz; Uygulanan iş ve işlemlere yönelik ise daha

olumlu görüş bildirmişlerdir. Yetki ve inisiyatif kullanımıyla ilgili yönetici görüşlerinin olumlu olduğu ve aralarında fark bulunmadığı saptanmıştır.

- 7- e-Okul'daki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılara ilişkin olarak; merkezdeki okullarda görev yapan yöneticilerin, belde ve köy okullarında görev yapan yöneticilere göre daha olumsuz görüşe sahip oldukları görülmektedir. E-Okul'un yetki ve inisiyatif kullanımına izin vermeyen uygulamalarından ise belde ve köy okullarındaki yöneticilerin, merkezdeki yöneticilere göre daha memnun oldukları anlaşılmaktadır. Uygulanan iş ve işlemler alt boyutuna ilişkin olarak yönetici görüşlerinin olumlu olduğu, görüşler arasında görev yerlerine göre fark bulunmadığı tespit edilmiştir.
- 8- Okul yöneticilerinin, e-Okul Sistemine ilişkin görüşleri arasında kıdemlerine göre anlamlı farklılık bulunmadığı; Sistemdeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutu dışında olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır.
- 9- Okul yöneticilerinin görüşleri arasında eğitim durumlarına göre anlamlı bir fark bulunmadığı; e-Okul Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar konusunda olumsuz, Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin olumlu, Yetki ve İnisiyatif Kullanımı alt boyutuna ilişkin olumsuza yakın, en alt düzeyde olumlu görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.
- 10- e-Okul Sistemindeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılar alt boyutuna ilişkin, görev yaptıkları okulların türlerine göre yönetici görüşleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmaktadır; ortaöğretimde görevli yöneticilerin sistemin eksikliklerinden dolayı, ilköğretimdeki yöneticilere göre daha çok sıkıntı yaşadıkları dolayısıyla daha olumsuz görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır. Uygulanan iş ve işlemler alt boyutuna ilişkin yönetici görüşleri olumlu iken; yetki ve inisiyatif kullanımı alt boyutuna ilişkin görüşlerin olumsuza yakın, en alt düzeyde olumlu olduğu ve görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmadığı saptanmıştır.

11- Görev yaptıkları okulun eğitim şekline, büyüklüğüne ve yöneticilerin günlük internet kullanım sürelerine göre yönetici görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmadığı; Sistemindeki Eksiklikler ve Yaşanan Sıkıntılar alt boyutuna ilişkin görüşlerinin olumsuz, Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin olumlu, Yetki ve İnisiyatif Kullanımına yönelik görüşlerinin olumsuza yakın, en alt düzeyde olumlu olduğu tespit edilmiştir.

12- Okul yöneticilerinin görev yaptıkları ilçelerin gelişmişlik düzeylerine göre; yönetici görüşleri arasında farklılıklar bulunmaktadır.

Sistemdeki eksiklikler ve yaşanan sıkıntılar alt boyutuna ilişkin; gelişmiş ilçelerde görev yapan yöneticiler orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçelerde görevli yöneticilere göre daha olumsuz; gelişmemiş ilçelerde görevli yöneticiler hem orta gelişmiş hem de gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir. Yani yöneticilerin görüşlerini olumludan olumsuza doğru; gelişmemiş, orta gelişmiş ve gelişmiş ilçelerin okul yöneticileri şeklinde sıralayabiliriz.

Uygulanan İş ve İşlemler alt boyutuna ilişkin; gelişmiş ilçelerde görev yapan okul yöneticileri, orta gelişmiş ilçelerde görevli yöneticilere göre; orta gelişmişlik düzeyine sahip ilçelerdeki okul yöneticileri ise gelişmemiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu görüş bildirmişlerdir; yönetici görüşleri, yüksek düzeyde olumludur. Buna göre yönetici görüşleri, olumludan olumsuza doğru; gelişmiş, orta gelişmiş, gelişmemiş ilçelerin okul yöneticilerine aittir diyebiliriz.

Yetki ve inisiyatif kullanımı alt boyutuna ilişkin; okul yöneticilerinin görüşleri olumsuza yakın orta düzeyde olumludur; orta düzeyde gelişmiş ilçelerde görevli yöneticilerin görüşlerinin, gelişmiş ilçelerdeki yöneticilerin görüşlerine göre; gelişmemiş ilçelerde görev yapan okul yöneticilerinin görüşlerinin, hem gelişmiş hem de orta düzeyde gelişmiş ilçelerdeki yöneticilere göre daha olumlu olduğu anlaşılmaktadır. Buna göre yönetici görüşleri, olumludan

olumsuza doğru; gelişmemiş, orta gelişmiş, gelişmiş ilçelerin okul yöneticilerine aittir diyebiliriz.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler

- 1- Okullardaki internet erişimi daha hızlı hale getirilmelidir.
- 2- e-Okul Sisteminin merkezi altyapısı güçlendirilmelidir.
- 3- Okullardaki bilgisayar donanımları güçlendirilmelidir.
- 4- Okul yöneticilerinin iş ve işlemleri okullarda ve çalışma saatleri içinde tamamlayabilmeleri için gerekli önlemler alınmalıdır.
- 5- Talep eden yöneticiler için evlerinde kişisel olarak sistemi kullanabilecekleri internet erişimi ve bilgisayar donanımı sağlanabilir.
- 6- İnternet bağlantısının kesilmesi durumunda kullanılması için; öğrencilerin kişisel bilgilerinin ilçe ya da okul bilgisayarlarında yedekleme imkanı sağlanmalıdır.
- 7- Öğrencilerin devamsızlıklarının değerlendirilmesi konusunda ortaöğretim kurumlarının yöneticilerinin yetki ve inisiyatifleri arttırılmalıdır.
- 8- İlköğretim okul yöneticilerine alanlara yönlendirme konusunda yetki ve inisiyatif verilmelidir.

- 9- Öğrenci başarılarının bütünlüklü değerlendirilmesi için; okul yöneticilerinin yetki ve inisiyatiflerinin artırılması yönünde e-Okul Sistemi yeniden yapılandırılmalıdır.
- 10- Okul yöneticilerinin e-Okul ile ilgili teknik sorunlarını kısa sürede çözüme kavuşturabilmeleri için İl ya da ilçe milli eğitim müdürlüklerinde konuyla ilgili yetkili birimler oluşturulmalı ya da Bakanlık bünyesinde bulunan e-Okul Sistemi yetkilileri ile doğrudan iletişim kurmaları sağlanmalıdır.
- 11- Ülke genelinde tek bir seferde merkezi olarak yapılan sınıf atlatma işlemin için okul yöneticisine yetki ve inisiyatif tanınmalıdır.
- 12- Öğrencilerin nakillerinin okul yöneticilerince gerçekleştirilmesini kısıtlayan uygulamalar ortadan kaldırılmalıdır.

5.2.2. Araştırmacılar İçin Öneriler

- 1- e-Okul Sistemi hakkında yapılacak araştırmalarda; bağımsız değişken olarak yönetici, öğretmen, veli ya da öğrenci görüşlerinin ayrı araştırılması yararlı olacaktır.
- 2- Araştırmacıların araştırmaya başlamadan önce e-Okul Sistemi'nin işleyişi hakkında eğitim almaları yararlı olabilir.
- 3- Diğer ülkelerdeki e-Okul Sistemine benzer uygulamalar ile e-Okul'un karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılması yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkalın, A. (1998). **Toplumsal, Kuramsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği**. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Ada, Ş. ve Çelik, V. (Ed). (2008). **Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi**. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Akar, H. (2009). **e-Okul Uygulamasının Başarısına Yönelik İlköğretim Okulu Öğretmen ve İdarecilerinin Görüşleri**. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aksoy, N. (1994). **Lise Müdürlerinin Zaman Yönetimi**, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aydın, M. (2007). **Eğitim Yönetimi**. 8. Baskı. Ankara: Hatipoğlu Basım ve Yayıncılık
- Aydoğan, N. (2011). **İlköğretimde idareci ve öğretmenlerin e-Okul Sistemini Kullanım Alışkanlıklarının İncelenmesi: Kocaeli Örneği**. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aysin, Ş. (2007). **e-Kurum Dönüşüm Stratejileri ve MEB'in e-Devlet Uygulamalarının Öğretmenler Tarafından Değerlendirilmesi**. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bağlıbel, M., Samancıoğlu, M. ve Summak M. S. (2010). “Okul Yöneticileri Tarafından e-Okul Uygulamasının Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre Değerlendirilmesi”, **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 7, Sayı: 13, s. 331-348.

- Başaran, E. İ. (1993). **Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Başaran, E. İ. (1996) .**Türkiye Eğitim Sistemi**. Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Başaran, E. İ. (2000). **Eğitim Yönetimi, Nitelikli Okul**. 4. Baskı. Ankara: Feryal Matbaası.
- Bayrak Kök S. (2006), Bilişim Teknolojilerinin Yönetimsel ve Örgütsel Etkileri, **Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi** Yıl: 2006 Sayı: 2.
- Bayrakçı, M. (2005). “Avrupa Birliği Ve Türkiye Eğitim Politikalarında Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Ve Mevcut Uygulamalar”. **MEB Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi**. Yıl: 33, Sayı: 167.
- Bayrakçı, M. (2007). “Türkiye’de Eğitim Yönetimi Bilgi Sistemleri ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**. Yıl:13. Sayı: 51. ss. 395-420.
- Bensghir, T.K. (2000) “Devlet-Vatandaş İletişiminde e-Posta”, **Amme İdaresi Dergisi**, Cilt: 33, Sayı: 4, Aralık, ss. 49-61.
- BİLSA, (2010). İzmir: Bilsa Program Kataloğu.
- Bucak, E. (2000). **Eğitimde Yerelleşme**. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bursalioğlu, Z. (2002). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. 14. Basım. PegemA Akademi.
- Çelikten M. (2002), “Okul Müdürlerinin Bilgisayar Kullanma Becerileri”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:155-156.

- Crow, G. M. (1992). "ThePrincipalIn Schools Of Choice: Middle Manager, Entrepreneur, AndSymbol Manager." **The Urban Review**, Volume 24, Number 83.
- Çıngı, H., Kadılar, C. ve Koçberber, G. (2007). "**Türkiye Geneline İlk ve Ortaöğretim Olanaklarının İncelenmesi ve Belirlenen aksaklıklara Çözüm Önerilerinin Getirilmesi**". TUBİTAK Projesi.
- Demirkol, M., Demirli, C. ve Varol, F. (2010). "e-Okul Veli Bilgilendirme Sistemine İlişkin Veli Görüşleri", **6th International Advanced Technologies Symposium (IATS'11)**, Elazığ.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2002). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Dönmez, D. (2007). **Dünyada ve Türkiye'de e-Devlet**. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- DPT (2001). Bilişim Teknolojileri ve Politikaları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**, Ankara.
- DPT (2004). **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı** (2001-2005) 2005 Yılı Programı.
- DPT (2007). **OECD e-Devlet Çalışmaları**. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı.
- Ersoy, E. (2010). **Eğitim Yöneticilerinin e-Okul Sisteminin İşleyişine İlişkin Görüşleri ve Memnuniyet Düzeyleri**. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Fidan, N. (1985). **Okulda öğrenme ve Öğretme**. Ankara: Alkım Yayınları.
- Fişek, K. (2005). **Yönetim**. Ankara: Paragraf Yayınevi.

- Fung A.C.W. and Ledesma, J. (2002). “SAMS In Hong Kong Schools: A User Acceptance Audit”. **Path ways to Institutional Improvement with Information Technology in Educational Management**. Kluwer Academic Publishers.
- Griffin, M. S. (1993). **Instructional Leadership Behaviours of Catholic Secondary School Principals**. The University of Connecticut. Unpublished Dissertation.
- Gültekin, N. (2010). **Öğretmen ve İdarecilerin e-Okul Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Gültekin, B. (2007). **Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Toplumsal Açılımları**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Karasar, N. (2009). **Bilimsel Araştırma Yönetimi**. 19. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, Y. K. (1993). **Eğitim Yönetimi, Kuram ve Türkiye’deki Uygulama**. Ankara: Set Ofset Matbaacılık.
- Kaya, Y. K. (1999). **Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye’deki Uygulama**. Ankara: Bilim Yayıncılık.
- Kızılböğâ, R. (2010). **Milli Eğitim Bakanlığı e-Okul Uygulamasının Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi**. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Kuran, N. H. (2005). **Türkiye İçin e-Devlet Modeli: Analiz ve Model Önerisi**. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

- Layne, K. & Lee, J. (2001). "Developing Fully Functional e-Government: A Four Stage Model". **Government Information Quarterly**, Volume 18, Elsevier Publishing.
- Lindahl, N. (2010). **Responsive E-Government: A Study Of Local Government E-Feedback Methodology**, ABD: Walden Üniversitesi, Unpublished Dissertation.
- Isaac, W. C. (2007). **Performance Measurement For The e-Government Initiatives: A Comparative Study**, ABD: Nova Southeastern Üniversitesi, Unpublished Dissertation.
- Işık, M. (2009). "Kamu Etiği Açısından Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Sunulan e-Okul Veli Bilgilendirme Sisteminin Değerlendirilmesi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 10.
- İnce, N. M. (2001). **Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar**, Ankara: DPT Yayını.
- İşman, A. (2005). **Uzaktan Eğitim**, 2. Baskı. Ankara: Öğreti Yayınları.
- MEB (1981). **Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmelik**.
- MEB (1983). **Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname**.
- MEB (1993). **On Dördüncü Milli Eğitim Şurası, Raporlar, Görüşmeler, Kararlar**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB (1995). **Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetmeliği**.
- MEB (2002). **Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği**.

MEB (2003). **İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.**

MEB (2007/74). **05.11.2008 tarih ve 2007: 74 No’lu Genelge.**

MEB (2008a). **Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.**

MEB (2008b). **e-Okul.** MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.

MEB (2008/76). **05.11.2008 tarih ve 2008:76No’lu Genelge.**

MEB (2011a). **652 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.**

MEB (2011b). Strateji Geliştirme Başkanlığı, **2010-2011 Milli Eğitim İstatistikleri,** Ankara: Resmi İstatistik Programı Yayını.

Mohr, A. (2010). **On The elationship Between Mobile Technology And Quality of Life,** ABD: Georgetown Üniversitesi, Unpublished Dissertation.

Northcote, M. (2002). Online Assessment: Friend, Foe or Fix. **British Journal of Educational Technology.**

Obi, M. C. (2009). **Development And Validation Of A Scale For Measuring e-Government User Satisfaction,** ABD: Nova Southeastern University, Unpublished Dissertation.

Onat, A. (2011). **Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Milli Eğitim Bakanlığı Örneği.** Muğla: Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Pershutkin, A. (2008). **Information Society And Domestic Conflicts,** ABD: State University of New York at Binghamton, Unpublished Dissertation.

- Peterson, K. D. (1978). "The Principal's Tasks", **Administrator's Notebook**, The University of Chicago, Volume 26, Number 8, ss. 21-26.
- Polat, M. (2011). **Yönetim Bilgi Sistemi Olarak e-Okul Uygulamalarının Değerlendirilmesi**. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Salem, J.A. (2003). "e-Government Evaluation: A Framework And Case Study", **Government Information Quarterly**, Volume 20, Number 4, Elsevier Publishing.
- Sayıştay Başkanlığı (2006). "e-Devlete Geçişte Kamu Kurumlarının İnternet Siteleri". **Performans Denetimi Raporu**, Ankara: Sayıştay Başkanlığı.
- Şatır, A. İ. (2009). **Avrupa Birliği Sürecinde Yerel Yönetimlerde e-Dönüşüm ve Türkiye**, Marmara Üniversitesi, Kamu Yönetimi ABD. Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Şeker, N. & Şeker, G. (2009). "e-Devlet Uygulamalarından İlsis'in Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi", **Bilişim Teknolojileri Dergisi**, Cilt:2, Sayı: 2.
- Taymaz, H. (2007). **Okul Yönetimi**, 6. Baskı. Ankara: PegemA Akademi.
- Tekinel, A. (2010). **MEB e-Okul'a Yönelik Modüler Eğitim Sınav Sistemi**, Kocaeli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Turan, F. (2010). **Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak e-Okul Uygulamasına İlişkin İlköğretim Okullarındaki Yönetici, Öğretmen, Öğrenci ve Veli Görüşleri**, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Turhan, S. (2006). **E-Devlet Uygulama Alanları: Türkiye’deki Sağlık Yönetiminde e-Devlet Kullanımı**, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Uçkan, Ö. (2003). **e-Devlet, e-Demokrasi ve Türkiye**, İstanbul: Literatür Yayıncılık.
- Üçcan, F. N. (2007). **Türkiye’de e-Devlet Uygulamaları ve Bu Uygulamaların Karar Verme Süreçlerine Etkisi**, Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Ülker, H. (2002), “Bilgi Toplumu Devlet”. **I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, İzmit: Kocaeli Üniversitesi İ.İ.B.F. Yayını.
- Visscher, A.J. and Bloemen, P. P. M. (2002). “CSIS Usage in School Management: A Comparison of Goodand Bad Practice Schools”. **Path Ways to Institutional Improvement with Information Technology in Educational Management**. Kluwer Academic Publishers.
- Welsh, G. (2002). “Managing Assessment: Using Tecnology to Facilitate Change”. **Path Ways to Institutional Improvement with Information Technology in Educational Management**. Kluwer Academic Publishers.
- Wilson, E. K. ve Marsh II, G. E. (1995). “Social Studiesand The Internet Revolutions”. **Social Education**, Number 59.
- Yavuz, M., diğer veHesapçioğlu, M. (Ed.). (2004). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Yavuz, Y. (2010). **Okul Yönetimi, Türkiye Eğitim Sistemi**. İzmir: Dinozor Kitabevi.

Yıldız, E., Durusoy, O. ve Sarıtaş, T. (2009). “**e-Okul Sisteminin Okullarda Kullanılmasına İlişkin Öğretmen Ve Yönetici Görüşleri**”. 9th International Educational Technology Conference, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Yılmaz, A. (2005), Eğitim Yönetiminde Bilgisayarlardan Faydalanmanın Avantajları ve Dezavantajları, **Milli Eğitim Dergisi Sayı: 166, Ankara**

Yılmaz, K. ve Horzum, B. M. (2005). Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri ve Üniversite. **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. Cilt: 6, Sayı: 10.

İNTERNET KAYNAKÇASI

<http://www.meb.gov.tr>, 20/11/2010.

<http://www.eokul.meb.gov.tr> , 12.11.2010.

<http://egitek.meb.gov.tr>, 21/03/2010.

<http://ilsis.meb.gov.tr/> 15.12.2011.

<http://www.meb.gov.tr>, 18.11.2011.

http://www.nvi.gov.tr/Hakkimizda/Projeler,Mernis_Genel.html, 12.12.2011.

www.tbd.org.tr/usr_img/cd/kamubib12/diger/SuraRaporu.doc, 03.04.2011.

EKLER

EK 1.

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

16 Ocak 2012

Sayı : B.08.4.MEM.0.35.20.00-020/3374
Konu : Hatice İBİL 'in
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA
İZMİR

İlgi: a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EDG.0.33.03.311/1084 sayılı Makam Onayı.
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 04/01/2012 tarihli ve 22 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans öğrencisi Hatice İBİL 'in "E-Okul Sistemi Uygulaması Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri" konulu tez çalışması için kullanacağı ölçekleri, Çiğli, Selçuk, Buca, Torbalı, Balçova ve Menemen ilçelerine bağlı ekli listedeki okulların yöneticilerine uygulamak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin uygulamasının, ekli listede adı geçen okullarda, 2011-2012 öğretim yılının 2.döneminde, eğitim öğretimi aksatmadan yapılması, araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmesi kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

M. Ragıp UYE
Müdür

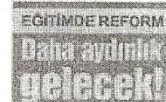
OLUR
16/01/2012
İbrahim BALLI
Vali
Vali Yardımcısı

EKLER:

- 1) Araştırma Değerlendirme Formu(1 Sayfa)
- 2) Okul Listesi (2 Sayfa)

35268 Konak / İZMİR
Telefon : (0 232) 477 21 28
Faks : (0 232)
E-Posta : arge35@meb.gov.tr
İnt. Adresi : <http://izmir.meb.gov.tr>

EK 2. Ölçek Hazırlama Soruları

e-OKUL UYGULAMASI ve OKUL YÖNETİMİNE ETKİLERİ HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYORSUNUZ?

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programı kapsamında “E-okul Sisteminin Okul Yönetimine Etkileri” konulu yüksek lisans tezinin ölçek sorularını hazırlamak için aşağıdaki sorular oluşturulmuştur. Araştırma bilimsel niteliklidir. Cevaplarınız ve bilgileriniz araştırma dışında kullanılmayacaktır. Gereken hassasiyeti göstererek soruları cevaplayacağınız için teşekkür ederim.

Hatice İBİL

1. e-Okul sisteminin iş ve işlemler açısından avantajları var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
2. e-Okul sisteminin iş ve işlemler açısından dezavantajları var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
3. e-Okul sisteminin, okul müdürlerinin yetki ve sorumlulukları açısından avantajları var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
4. e-Okul sisteminin, okul müdürlerinin inisiyatif kullanmasına izin vermeyen, yetki ve sorumluluklarını kısıtlayan yönleri var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
5. MEB'in merkeziyetçi yapısının - hiyerarşik düzeninin, e-okul sisteminde yaşanan sorunların çözümüne etki eden noktaları var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
6. e-Okul sisteminde zaman kaybettirici ve gereksiz olduğunu düşündüğünüz uygulamalar var mıdır? Var olduğunu düşünüyorsanız nelerdir?
7. e-Okul sistemini kullanırken yaşadığınız sıkıntılar - aksaklıklar var mıdır? Var ise nelerdir? (Örnek olay yazabilirsiniz)
8. e-Okul sisteminde eksik olduğunu düşündüğünüz ve olmasını istediğiniz uygulamalar var mı? Var ise önerilerinizi yazınız.

EK 3.

E-OKUL SİSTEMİNE İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ ÖLÇEĞİ

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programında **"e-Okul Sistemi Uygulaması Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri"** konulu yüksek lisans tezi için aşağıdaki maddelerde belirtilen hususların, yöneticiler üzerindeki etkilerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla bir anket geliştirilmiştir. Hazırlanan anket 2 bölümden oluşmaktadır. 1. Bölümün doldurulması anketin değerlendirilmeye alınması için gereklidir. 2. Bölümde istediğiniz maddeyi boş bırakabilirsiniz. Araştırma bilimsel niteliklidir ve cevaplarınız araştırma dışında kesinlikle kullanılmayacaktır. İsim yazmanız gerekmemektedir. Gereken hassasiyeti gösterip soruları samimiyetle cevaplayacağınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı :Hatice İBİL

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

I.BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

(Lütfen boş bırakmayınız)

Yaşınız					
Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek			
Göreviniz	☐ Müdür	☐ Müdür Başyardımcısı	☐ Müdür Yardımcısı		
Görev Yeriniz	☐ Merkez	☐ Belde - Mahalle	☐ Köy		
Kıdeminiz	☐ 1-5 Yıl arası	☐ 5-10 Yıl arası	☐ 10-15 Yıl arası	☐ 15-20 Yıl arası	☐ 20 Yılden fazla
Eğitim Durumunuz	☐ Doktora	☐ Yüksek Lisans	☐ Lisans	☐ Yüksek Okul	☐ Öğretmen Okulu Enstitü
Görev Yaptığınız Okul Türü	☐ Ortaöğretim	☐ İlköğretim			
Okulunuzun eğitim şekli	☐ Normal Eğitim	☐ İkili Eğitim			
Okulunuzun sınıf sayısı					
Okulunuzun toplam öğrenci sayısı:					
Günlük yaşamınızda internet kullanımına ne kadar zaman ayırıyorsunuz? (Yazınız)	1 günde saat		1 haftada saat		1 ayda saat

[illegible]